

Milujte se!

Časopis pro novou evangelizaci

Milujte se navzájem, jak jsem já miloval vás.
Jan 15,12

Tematická příloha!
Svatým se nerodí, svatým se stává:
začátek cesty ke svatosti Jana Pavla II.

Kristus po svém zmrtvýchvstání řekl apoštolům a ženám:

„Nebojte se!“

Tato slova potřebujeme dnes možná více než kdy jindy. Je nutné, aby zesílila jistota, že

existuje ten, kdo drží v rukou osudy tohoto pomíjivého světa,

kdo má v rukou klíče od smrti a podsvětí, kdo je alfou i omegou.

A tento někdo je Láska...

Jen on se může plně zaručit za slova „Nebojte se!“

ze slov sv. Jana Pavla II. při uvedení do úřadu v říjnu 1978

SPECIÁL: 80 STRAN!
K 101. VÝROČÍ NAROZENÍ
SV. JANA PAVLA II.

Obsah:

padesáté sedmé číslo

Milovaní čtenáři!

Když 18. května 2020 uplynulo sto let od narození svatého Jana Pavla II., prvního slovanského papeže v dějinách, muže, který ovlivnil běh dějin ve 20. století, a současně významného světce (což s tím ovlivněním dějin zřejmě bezprostředně souvisí, protože svatí jsou opravdu těmi, kteří mimořádným a hlavně kladným způsobem ovlivňují dějiny), žádnou velkou pozornost to nezbudilo. Ani u nás, ani ve světě. V týdnech před výročí žila většina lidí tím, co a jak se bude v důsledku koronavirové pandemie zavírat, a v době těsně kolem tohoto výročí se naopak soustředili na to, co a kdy se bude otevírat a „rozvolňovat“.

A tak jsme se v redakci časopisu *Milujte se!* rozhodli, že se svatému Janu Pavlovi II. budeme důkladně věnovat nyní. Možná je to dokonce lepší nyní než při příležitosti stoletého výročí. Tehdy by to mohlo působit dojmem, že nejdůležitější je „to kulaté výročí“. Jenže výročí přejde... Ale význam svatých trvá. A má nám co říci i v době, kdy žádné výročí neslavíme. Životy světců jsou povzbuzením a inspirací nikoliv pro oslavu výročí, ale pro náš život. Výročí jsou jen impulzem k tomu, znovu si důležité skutečnosti připomenout. Ještě lepší však je si opravdu důležité skutečnosti a povzbuzení pro náš život připomínat ve zcela všedních situacích. Nakonec k tomu mají směřovat i ta „výročí“. Ať Bůh sám, na přímělu Panny Marie a svatého Jana Pavla II., dá, aby k tomu pomohly i texty v tomto čísle časopisu. A nejen v době, kdy jsou různé možnosti cestování do vzdálených destinací značně omezené, vás zvu na pouť do Vranova nad Dyjí. V relikviáři nad svatostánkem jsou uloženy ostatky (vlasy) svatého Jana Pavla II. Na faře si současně můžete nabrat balíky časopisů *Milujte se!* pro další šíření – evangelizaci ve vašem okolí. I za to vám předem děkuji.

V Kristu P. Marek Dunda

PŘÍLOHA K 101. VÝROČÍ NAROZENÍ SVATÉHO JANA PAVLA II.

- 3 Anekdota z kurníku
- 4 Jedna ruka držela pistoli, jiná vedla kulku
- 10 Střelné modlitby
- 11 Řach, bum... a Bohu díky!
- 12 Zázrak na obloze i v lidských srdcích
- 19 Fatimské poselství v dějinách
- 24 Mladík a stařec

- I Svatým se nerodí, svatým se stává: začátek cesty ke svatosti Jana Pavla II.
- II Lolek a jeho rodný dům
- VI Karol studentem
- VIII Karola fascinuje nejen divadlo a literatura
- X Karolův odjezd do Krakova
- XII Okupační teror – doba, ve které došlo rozhodnutí
- XVI Kněžské svěcení a studia v Římě
- XVIII Otec Karol – začátek jeho kněžské služby
- XX „Wujkovo“ doprovázení mladých
- XXIV Publicista a básník ve službě pravdě
- XXVI Karol Wojtyła, nejmladší polský biskup
- XXXI Světové dny mládeže se sv. Janem Pavlem II. na TV-MIS.cz
- XXXII Zajed' na hlubinu

- 57 Slunce / Vendulka
- 58 Kde je střed světa
- 60 Neviditelný klášter, pramen síly Církve i lidstva
- 65 Neviditelný klášter ve farnosti
- 67 Prospěšný, prospěšnější, nejprospěšnější...
- 68 Jak se schylovalo k mému pohřbu
- 70 Naše putování do Slavkovic
- 72 Známé jméno, neznámá osobnost: bratr Celestýn Opitz
- 74 Kain a Ábel
- 76 Manžel „sbalený“, nebo „vymodlený“?
- 78 Společenství čistých srdcí: Jak vidíš svět?
- 79 Jak šíříme 40 tun časopisů „Milujte se!“?

Milujte se!

Časopis pro novou evangelizaci
57/2021, XV. ročník, vydáno 1. května 2021

Vychází s církevním schválením Biskupství brněnského
č. j.: Ep/1379/08 ze dne 25. 1. 2008

Koordinátor: P.ThLic. Marek Dunda, Th.D.
Šéfredaktor: P.ThLic. Pavel Zahradníček, Th.D.
Překlady: Terezie Eisnerová OP
Jazyková a grafická úprava: Ondřej P. Vaněček

Vydavatel: Milujte se! z.s., Náměstí 20, 671 03 Vranov nad Dyjí
e-mail: redakce@milujte.se, www.milujte.se
číslo účtu pro zaslání darů: 2101330155/2010, specifický symbol: 7777

ISSN 1802-4327, MK ČR E 17470

Katolický časopis *Milujte se!* je zaměřen na osvětu a vzdělávání široké veřejnosti jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Časopis vychází pod záštitou sestry Matky Terezy a je vydáván ve spolupráci s Hnutím Pro život ČR.

Objednávky: Časopis je neprodejný a distribuován zdarma. Lze jej v požadovaném počtu výtisků objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, neboť časopis nemá předplatné či státní a církevní dotace. Zaslání dary lze podle §15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Redakce si vyhrazuje právo zveřejnění textů krátit, případně upravovat.
Fotografie lidí umístěné u svědectví a článků jsou pouze ilustrační.
Znění licencí Creative Commons (CC) naleznete na <http://creativecommons.org/licenses>.

Foto na titulní straně: archiv MS!

Podpořte *Milujte se!* – objednejte si jej

Máme velkou radost, že se k vám dostává další číslo časopisu *Milujte se!*, který u nás začal vycházet díky iniciativě sestry Matky Terezy. Vydávání dalších čísel se však neobejde bez vaší pomoci. Prosíme vás o modlitby – za nás, kteří časopis připravujeme, za všechny čtenáře a za ty, kteří časopis šíří dále k těm, kteří by se k němu jinak nedostali a nemohli si jej objednat. Jsme však raději, můžeme-li zasílat časopis čtenářům přímo domů, a nikoli jej pouze anonymně distribuovat.

Časopis posíláme všem zájemcům zdarma (je distribuován pouze v ČR). Náklady na výrobu a distribuci jednoho výtisku, které činí přibližně 20 Kč, jsou hrazeny výhradně z darů čtenářů. Dary na podporu časopisu *Milujte se!* můžete posílat na účet 2101330155/2010, specifický symbol 7777 a jako variabilní symbol použijte údaj ze složenk, která je součástí zásilky. Dary jsou potvrzovány a lze je uplatnit při snížení základu daně.

Časopis *Milujte se!* můžete objednat sobě nebo svým přátelům e-mailem na redakce@milujte.se nebo poštou na adrese redakce. Jen na vás záleží, zda časopis bude i nadále vycházet. Děkujeme za vaši podporu.

Jsme velmi šťastné, že časopis *Milujte se!* šíří pravdu a učení Církve a že prospěšnost a vzdělávací vliv je vidět ve svědectvích ze života lidí. Podporujeme a modlíme se za všechny, kteří se podílejí na vzniku tohoto časopisu.

Sestry Matky Terezy v ČR

Anekdota z kurníku

Foto: Pexels, cottonbro (CC0)

Přirovnání Ducha Svatého k vodě

„Proč se milost Ducha přirovnává k vodě?“ ptá se svatý Cyril Jeruzalémský (313–386 po Kristu). Odpovídá: „Z vody všechno povstává, voda plodí rostliny i zvířata. Sestupuje z nebe jako déšť. Je jedna, má stejnou podobu, a přece jak rozmanité účinky působí! Jeden pramen zavlažuje celou zahradu, jeden déšť padá na celý svět. V lilii se však stává bílý, v růži červený, v hyacintu purpurový... Tak je i Duch Svatý jeden a nerozdílný, rozděluje však milost každému, jak chce.“

Podle knihy Tomáše Špidlíka „Prameny Světa“, Refugium, 1995

Pino Pellegrino, známý sběratel příběhů pro zamyšlení, vypráví tuto anekdotu:

Jeden přísný a nesmlouvavý král měl velmi tvrdé požadavky na všechny své poddané. Dokonce nejen na lidi, ale i na zvířata. Přišel ke kurníku a vyhlásil: „Od zítřka se zvyšuje norma: denně tři vejce na kus! Za nesplnění předepsané snůšky: zakroutit krkem a okamžitě na polévku...!“

Druhý den poslal vojáka, aby zkontroloval, jak se v kurníku plní norma snůšky, a nad neposlušnými kusy vykonal ortel.

Zkontroloval první: „Jedna, dvě, tři vejce – v pořádku!“

Další: „Jedna, dvě, tři – v pořádku!“

Třetí: „Jen jedno vejce!? Za neposlušnost a lenost jdeš do polévky!“

Opeřenec se rozplakal: „Ale já jsem se opravdu moc a moc snažil – a dal jsem do toho všechno. Já jsem kohout...“

...

Vyžadovat ode všech stejné výkony je největší nespravedlnost. Je to jako vyžadovat, aby všechna rajčata nebo jahody dozrály ve stejný den.

Bůh chce, abychom se všichni stali svatými. Dává nám svého Svatého Ducha, s jehož pomocí to můžeme a máme těmi nejrůznějšími způsoby uskutečnit (nakonec v nebi budou jen svatí!). Ale každá cesta, jak se stát svatým, má svou originální krásu. Bůh chce společně s námi tvořit jen samé originály.

A jaký význam má tedy studium životů svatých? Asi takový jako studium technik různých vynikajících malířů. Mnohé prvky nemusíme zbytečně sami dlouho a pracně znovu objevovat. A neplatí to jen o tom, že smícháním modré a žluté vznikne zelená... A navíc: příklad svatých může nadchnout a jejich přímluva nám pomáhá.

Připravil P. Pavel Zahradníček ■

**ON nevyžaduje
stejně výkony,
ale otvírá nám
všem nejrůznější
úžasné možnosti!**

Jedna ruka držela pistoli, jiná vedla kulku

Před 40 lety obletěla celý svět zpráva, že došlo k atentátu na tehdejšího papeže, svatého Jana Pavla II. Ve své závěti Jan Pavel II. o této události napsal: „Dne 13. května roku 1981, v den atentátu na papeže při audienci na náměstí svatého Petra, mě Boží prozřetelnost zázračně zachránila před smrtí. Ten, jenž jediný je Pánem života a smrti, mi sám prodloužil můj život, jistým způsobem mi ho znovu daroval.“ (sv. Jan Pavel II., „Testament“)

Je to příběh, který říká něco, co je aktuální i dnes a pro nás: skutečným Pánem života je Bůh. Poslechněme si, jak události zachytili ti, kteří tehdy „byli při tom“.

**13. květen 1981,
17 hodin, 17 minut**

Při středeční audienci 13. května 1981 stál Svatý otec v papamobilu a podruhé objížděl náměstí sv. Petra. Když se v 17 hodin a 17 minut blížil k Bronzové bráně, vystřelil na něj turecký terorista Mehmet Ali

Fotograf zmáčkl spoušť kamery těsně před tím, než stiskl spoušť zbraně atentátník...

**„Ten, jenž jediný je Pánem života
a smrti, mi sám prodloužil můj život,
jistým způsobem mi ho znovu daroval.“
z testamentu sv. Jana Pavla II.**

Agca ze vzdálenosti asi tří metrů tří rány. Při pokusu o čtvrtý výstřel se mu pistole zasekla. Trefil papeže do břicha, do pravého lokte a vztyčeného prstu pravé ruky. Arcibiskup Stanisław Dziwisz na tuto událost vzpomíná takto: „Zvuk byl ohlušující. Samozřejmě jsem pochopil, že někdo střelil. Ale kdo? Spatřil jsem, že Svatý otec byl raněn. Třásl se, ale nebylo vidět krev ani rány. Zeptal jsem se ho: ‚Kam?‘ Odpo-

věděl: ‚Do břicha.‘ Ještě jsem se zeptal: ‚Bolí to?‘ A on odpověděl: ‚Ano.‘ Stál jsem za Svatým otcem a podpíral ho, aby neupadl. Napůl ležel v autě opřený o mě, dokud jsme nedojeli k zdravotnímu stanovišti blízko vatikánských hradeb. Svatý otec měl zavřené oči, hodně trpěl a opakoval krátké střelné modlitby. Nakolik se dobře pamatuji, nejčastěji: ‚Maria, Matko moje! Maria, Matko moje.‘“

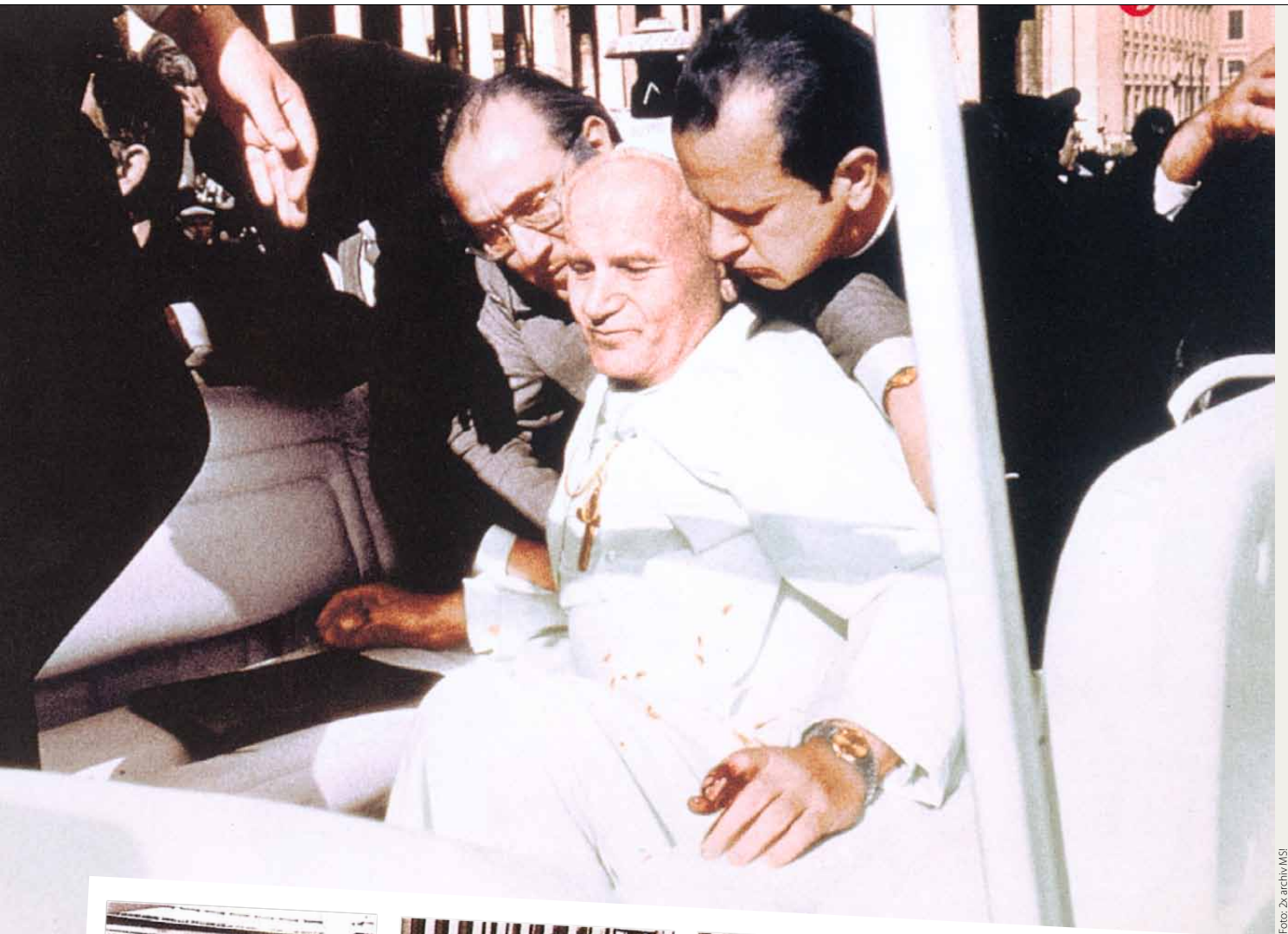
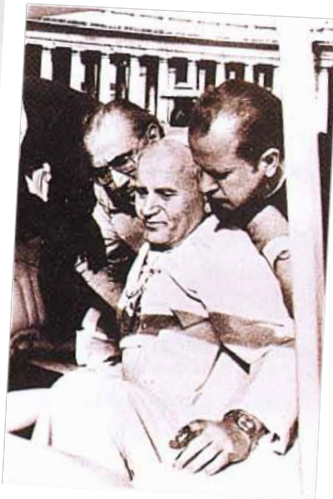

Foto: Zs archiv VSI

Osm kilometrů za osm minut – v podvečerní špičce!

Arcibiskup Stanisław Dziwisz, osobní sekretář sv. Jana Pavla II., který byl v těchto chvílích stále v nejtěsnější blízkosti papeže a doprovázel ho i při převozu v sanitce, vypráví:

„Doktor Buzzonetti a bratr Kamil, ošetřovatel, se mnou byli v sanitce. Jela velmi rychle. Po několika stech metrech se siréna sanitky porouchala. Trasu, která se normálně jede minimálně půl hodiny,

Trefil papeže do břicha, do pravého lokte a vztyčeného prstu pravé ruky. Při pokusu o čtvrtý výstřel se pistole zasekla!

překonala za 8 minut, a to v římském pouličním provozu! (Pozn. redakce: Italské vstávají později, chodí do práce poz-

ději, a proto i vrchol odpolední dopravní špičky při návratu ze zaměstnání je o něco později než u nás. Trasa ze Svatope- ▶

„Svatý otec měl zavřené oči, hodně trpěl a opakoval krátké střelné modlitby. Nakolik se dobře pamatuji, nejčastěji: „Maria, Matko moje! Maria, Matko moje.““

*arcibiskup Stanisław Dziwisz,
osobní sekretář sv. Jana Pavla II.*

trského náměstí na polikliniku Gemelli měří asi 8 kilometrů.) Po cestě Svatý otec velmi trpěl a modlil se stále slábnoucím hlasem. Neřekl jediné slovo zoufalství či pocitu křivdy, jen slova hluboké modlitby plynoucí z velkého utrpení. Později mi Svatý otec řekl, že byl při vědomí až do příjezdu do nemocnice, teprve tam omdlel. Na poliklinice zavládlo zdě-

šení – nelze se divit. Raněný byl převezzen na pokoj v 10. patře, jenž byl rezervován pro zvláštní případy, ale hned po nevyhnutelných zákrocích byl převezzen na operační sál.“

„Atentátníkovi odpouštím“

Jan Pavel II. na tento den vzpomíná takto: „Ano, pamatuji si tu cestu do nemocnice.

Po několika stech metrech se siréna sanitky porouchala.

Na leteckém snímku Říma (dole) je vyznačena přibližná trasa sanitky z Vatikánu na polikliniku Gemelli podle popisu osobního lékaře sv. Jana Pavla II. Vpravo dole: pohled přes vatikánské zahrady na budovu polikliniky Gemelli

Foto: Wikimedia Commons, Planet Labs, Inc. (CC BY-SA 4.0)

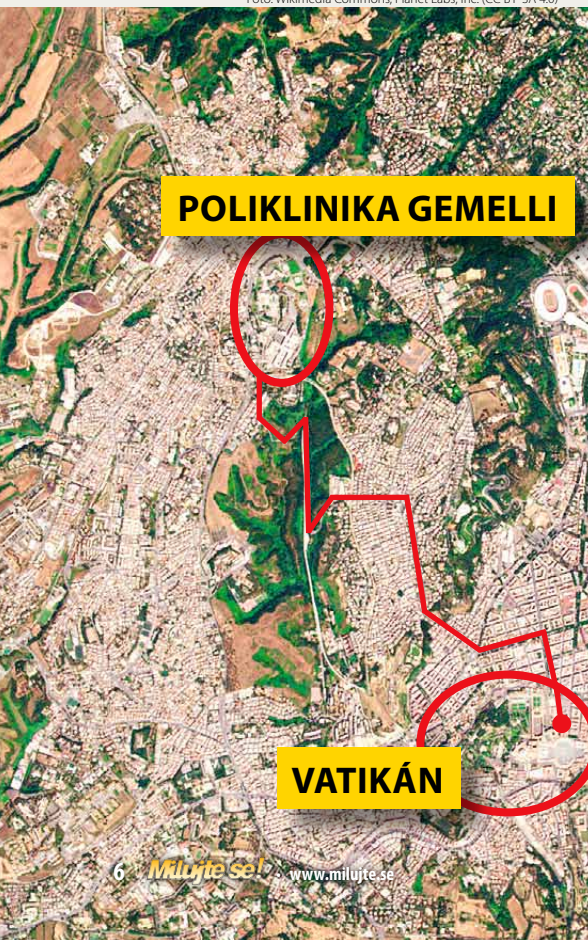

Foto: Flickr, Patrick Denier (CC BY 2.0)

Foto: Wikimedia Commons, IonutDragu (CC BY-SA 3.0)

Foto: Wikimedia Commons, Blackcat (CC BY-SA 3.0)

Univerzitní poliklinika Agostina Gemelliho s pomníkem sv. Jana Pavla II.

Prof. Francesco Crucitti tehdy neměl službu, byl doma, ale nějaká síla ho na polikliniku táhla...

Trasu, která se normálně jede minimálně půl hodiny, překonala sanitka za 8 minut, a to v římském pouličním provozu!

Ještě jsem nějakou dobu byl při vědomí. Měl jsem pocit, že přežiji. Řekl jsem otci Stanisławovi, že atentátníkovi odpouštím. Co se dělo v nemocnici, si už nepamatuji.“

Minuty mezi životem a smrtí

Když byl papež přivezen do nemocnice, vše bylo připraveno k operaci, ale bylo potřeba ještě připravit raněného. To všechno se odehrávalo v několika minutách mezi životem a smrtí! Během převozu umírajícího z 10. poschodí na operační sál v 9. poschodí všude hledali profesora Crucittiho, jemuž se jakoby zázrakem podařilo přijít na kliniku Gemelli včas.

Šel dřív, než zaslechl zprávu z rádia!

Arcibiskup Dziwisz vypráví: „Zvláštní role připadla chirurgovi profesorovi Francescovi Crucittimu. Později se mi svěřil, že tehdy neměl službu, byl doma, ale nějaká síla ho na polikliniku táhla. Po cestě uslyšel z rádia o atentátu. Ihned se ujal operace; asistovali mu profesor Manni, anesteziolog, kardiolog doktor Manzoni, internista doktor Breda a vatikánský lékař. Svatost nemocných jsem Svatému otci udělil už před samotnou operací, která začala před 18. hodinou. Na operačním sále vládlo napětí, situace byla velmi vážná.“

Operace

Při přípravě na operaci se zjistilo, že papežův stav je kritický. Svatý otec ztratil tři čtvrtiny krve, tlak se kriticky snížil. Tep byl téměř nezatelný. Mohl každou chvíli vykrvácet. Arcibiskup Dziwisz říká: „Krev, kterou mu dali, aby stav doplnili, tělo nepřijalo. Na klinice však byli lékaři, kteří měli tutéž krevní skupinu a neváhali ji darovat pro záchranu života Svatého otce.“ Naděje se pomalu začala vracet, když se během operace ukázalo, že žádný životně důležitý orgán nebyl porušen. Operace byla velmi složitá, trvala 5 hodin 20 minut. Bylo třeba vyčistit břišní dutinu, vyrovnat důsledky

krevní ztráty, na několika místech zašít tračník a odejmout 55 cm střeva.

„Strhali ze mě sako a kalhoty...“

Profesor Crucitti, kterému se díky výše zmíněným mimořádným okolnostem podařilo dorazit na kliniku Gemelli právě včas, vzpomíná na tyto dramatické chvíle takto:

„Když jsem vyjel do 9. patra, řeholnice na mě zavolala: ‚Rychle! Rychle!‘ Asistenti a sestry se na mě doslova vyřítili, strhali ze mě sako a kalhoty a oblékli mě do operačního, přitom kolem rozházeli všechno, co jsem měl v kapsách: klíče, drobné i náprsní tašku. Když jsem si běžel mýt ruce, jeden mi vzadu vázal zástěru, druhý mi obouval sálové boty a v tutéž chvíli mi další lékař ze sálu oznamoval: ‚Tlak 80, 70, stále klesá.‘ Když jsem vešel, narkóza už začala působit, papež spal a já jsem měl skalpel v ruce. Záchranáři už udělali všechny nezbytné zákroky a já jsem měl jen jedinou myšlenku: otevřít, otevřít a neztratit ani vteřinu. Otevřel jsem. A uviděl jsem krev, množství krve. V břišní dutině jí byly snad tři litry. Odsávali jsme ji a všemi způsoby odstraňovali, vysušovali, dokud se neukázal zdroj krváčení. Pak jsem se mohl věnovat tomu, abych zastavil krváčení. Ve chvíli, kdy ▷

*Operace byla
velmi složitá,
trvala 5 hodin
20 minut.*

Foto: Pixabay, Engin_Akyurt (CC0)

raněný už dál nekrvácel a transfúze začala působit, tlak se zvedl. Teď jsme mohli klidně pokračovat v operaci.

Mnoho poranění, ale náboj minul nejdůležitější orgány

„Prohlédl jsem břišní dutinu a viděl jsem mnoho poranění,“ vzpomíná profesor Crucitti, který papeže operoval. „Byla to mnohočetná poškození tenkého střeva a tračníku. K jednomu došlo bezprostředním zásahem, přeseknutím nebo

Foto: archiv MS

Svatý Jan Pavel II. krátce po operaci

„Svatý otec ani jednou nevynechal breviář. Pamatuji si, že den po atentátu byla jeho první otázka, když nabyl vědomí: ‚Modlili jsme se kompletář?‘“

*arcibiskup Stanisław Dziwisz,
osobní sekretář sv. Jana Pavla II.*

perforací nábojem, k jiným prasknutím. Okružní tenkého střeva, ta blána, ze které vychází žíla prokrvující tenké střevo, byla porušena na mnoha místech. Udělal jsem resekci a nakonec střevo propojil, propláchl jsem pobřišnici, dal drény. Tam, v poslední části tračníku, byla strašná rána způsobená bezprostředně nábojem. Když jsem zastavil krvácení, zkontroloval srdeční akci a tlak a zjistil, jak jsou rány vážné, uvědomil jsem si, že situace ode mě vyžaduje především jasnou hlavu. Byl jsem si zcela vědom obtížnosti svého úkolu, byl jsem však přesvědčen, že výsledek bude pozitivní. Žádný životně důležitý orgán jako hlavní tepna, tříselná tepna a močůvod nebyly porušeny. Náboj po průstřelu přední břišní stěny prošel křížovou kostí. Značně krvácející žilní systém před křížovou kostí nám přidělal hodně práce: abychom zastavili krvácení, museli jsme ho potáhnout sterilizovaným voskem. Náboj však minul důle-

žité orgány, jejichž poškození by mohlo způsobit smrt, a zdálo se, že s nimi sousedící nervy neutrpěly. To bylo podivuhodné. Poněvadž byl zraněný v narkóze, nemohli jsme vědět, zda nervový systém není poškozen. Ujistili jsme se o tom, až když se začal hýbat.“

Rekonvalescence

A arcibiskup Dziwisz vypráví: „Po operaci byl Svatý otec převezen na ARO. Lékaři se báli infekce a dalších komplikací. Nastávající tři dny byly hrozné. Svatý otec mnoho trpěl. Vždyť měl ze všech stran drény, byl rozstřílený. Nicméně jeho rekonvalescence byla velmi rychlá. Na ARO zůstal až do 18. května.“

Neviditelná ruka

Profesor Crucitti řekl po operaci novinářům, že devítimilimetrová kulka, která papeže zasáhla do břicha, urazila nepravděpodobnou trasu. Normálně letí

Foto: Pixabay, LiteraryTian (CC0)

Jako poděkování Panně Marii nechal svatý Jan Pavel II. jednu ze střel, kterou mu lékaři vyjmuli z těla, vsadit do korunky pro Pannu Marii ve fatimské svatyni

Foto: Wikimedia Commons

rovně, ale v tomto případě minula všechny pro život důležité orgány, jako by ji vedla neviditelná ruka. O několik milimetrů minula hlavní tepnu. Kdyby ji poškodila, hrozí okamžitá smrt. Minula míchu, močovod, bederní tepnu a další životně důležité orgány. Pro prof. Crucitiho a asistující lékaře bylo jasné, že je to skutečnost, pro níž neexistuje přirozené vysvětlení, že to byl prostě zázrak.

Sám Svatý otec komentoval tento fakt následujícími slovy: „Byl to opravdový zázrak a vím, komu za něj vděčím. Jedna ruka držela pistoli a jiná vedla kulku.“

Znamení a zázrak

Najatý vrah střílel ze vzdálenosti asi 3 metrů a mířil na hlavu. Za normálních okolností není možné, aby se z této vzdálenosti „profesionál“ netrefil a aby oběť zásah do hlavy přežila. Ale on netrefil, protože sv. Jan Pavel II. se v tu chvíli ohnul k sošce Panny Marie Fatimské, kterou mu někdo ze zástupu podával! Pak vrah propadl panice, začal rychle pálit na srdce a břicho. A po třetím výstřelu se zbraň zasekla!

Arcibiskup Dziwisz vypráví: „Svatý otec v tom všem viděl znamení z nebe a my spolu s lékaři zázrak. Zdálo se, že vše řídí neviditelná ruka. Den po operaci přijal papež Svaté přijímání. Další den už s námi koncebroval z lůžka. Svatý otec ani jednou nevynechal breviář. Pamatuji si, že den po atentátu byla jeho první otázka, když nabyl vědomí: ‚Modlili jsme se kompletář?‘ Každý večer jsme sloužili mši svatou a potom jsme recitovali litanie k Panně Marii. Svatý otec zpíval se sestrami. Největší touhou personálu byla přítomnost na jeho mši svaté. 23. května lékaři podepsali úřední zprávu oznamující, že život nemocného už není ohrožen.“

Připravil P. Mieczysław Piotrowski TChr a kolektiv mezinárodní redakce časopisu „Milujte se!“ (titulky a perex česká redakce) ■

Prameny:

- A. Frossard: *Nebojte se*, Vatikán, 1982 (česky vydala v roce 2000 Matice cyrilometodějská)
- T. Styczeń SDS, Abp. S. Dziwisz: *Modlitba v Getsemanech stále trvá*, Lublin, 2003.

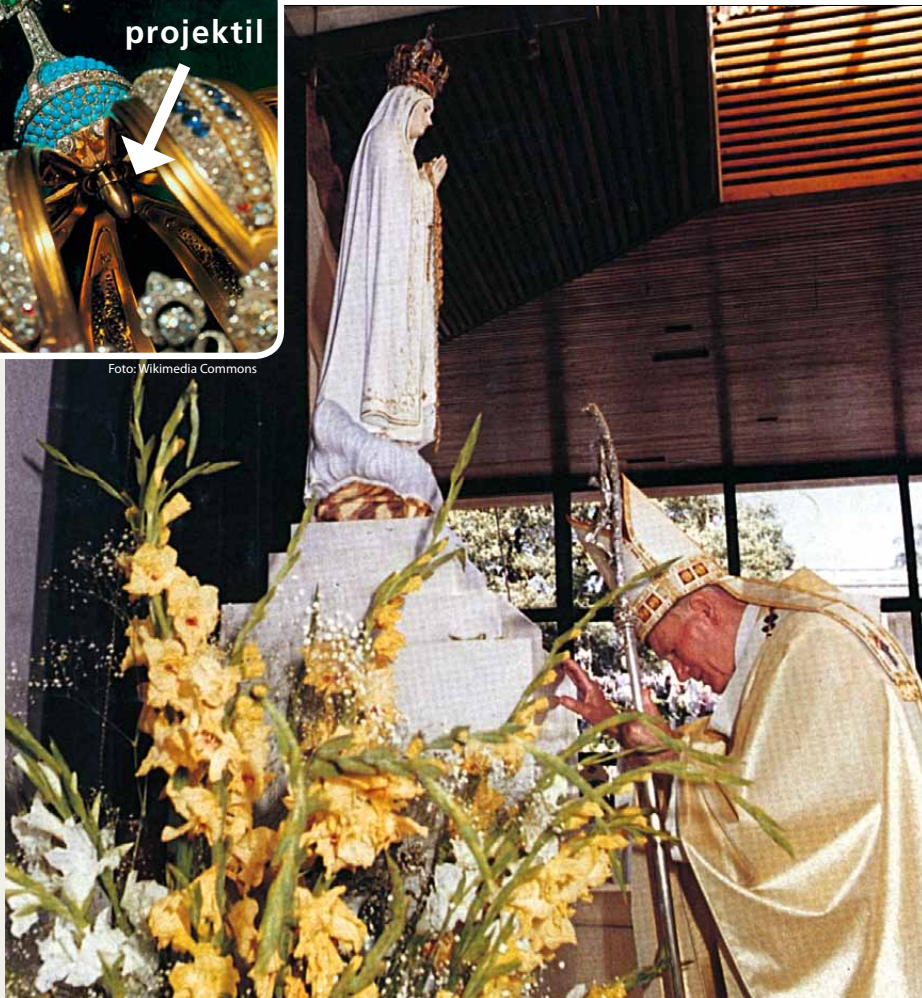

Foto: archiv MSJ

„Byl to opravdový zázrak a vím, komu za něj vděčím. Jedna ruka držela pistoli a jiná vedla kulku.“

sv. Jan Pavel II.

Poznáte pravdu a pravda vás osvobodí. Jan 8,32

související body učení učitelského úřadu Církve k dalšímu studiu

Z nauky Církve¹⁾

Bůh je všemohoucí.^[De fide]

Bůh je pánem nebe i země.^[De fide]

Boží poznání je nekonečné.^[De fide]

Bůh poznává všechno skutečné v minulosti, přítomnosti i budoucnosti.^[De fide]

Bůh poznává vše pouze možné.^[De fide]

Bůh předvídá s neomylnou jistotou také

budoucí svobodná jednání rozumných tvorů (tedy lidí, andělů a padlých andělů, tj. zlých duchů – pozn. redakce).^[De fide]

Bůh poznává s neomylnou jistotou také podmíněná budoucí svobodná jednání rozumných tvorů.^[Sent. comm.]

Bůh je nekonečně spravedlivý.^[De fide]

Bůh je nekonečně milosrdný.^[De fide]

Srov. Ott, Ludwig, „Dogmatika“, Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1994.

¹⁾ Dogmata jsou mimořádným projevem učitelského úřadu Církve zpravidla v oblastech, u kterých došlo v minulosti ke sporům. Vyhlášená dogmata se vzájemně doplňují, proto není možné některé z nich ignorovat. Zde uvedena dogmata nevyjadřují celou nauku Církve k danému tématu, ale pouze zdůrazňují některé oblasti. Uvádíme stručné formulace, které je třeba chápat v kontextu, v jakém byla dogmata vyhlášena, a v souvislosti s dalším učením Církve.

Poznámka: **De fide** – pravda víry; **Sent. cert.** – logický závěr vyvozený z pravdy víry; **Sent. comm.** – všeobecně rozšířené mínění teologů; **Sent. fidei prox.** – pravda považovaná za zjevenou Bohem, kterou však Církev definitivním způsobem neprohlásila za pravdu víry; **Sent. probabilis** – názor považovaný teology za pravděpodobný, ale nikoliv jistý.

Střelné modlitby

Svatý Jan Pavel II. po atentátu ve chvílích mezi životem a smrtí, podle svědectví jednoho z účastníků této události, opakoval střelné modlitby, především kratičké zvolání: „Maria, Matko moje!“ (viz předchozí článek o atentátu na sv. Jana Pavla II.) Co jsou a jaký význam mají tzv. střelné modlitby?

Stále se radujte – a modlete

Svatý Pavel ve svém prvním listu adresovaném křesťanům do Soluně napsal: „Stále se radujte. Bez přestání se modlete. Ve všech životních podmínkách děkujte...“ (1 Sol 5,16–18). Zajímavé je, že v tomto listě, který je zřejmě vůbec nejstarší knihou Nového zákona, klade apoštol Pavel stálou radost a modlitbu (a také děkování) vedle sebe – jakoby jedno s druhým velmi souviselo (to vyjadřuje i jedno téměř o dva tisíce let mladší

rčení: „Život v Boží blízkosti, to je důvod k radosti.“ – viz „Hesla k zapamatování“ na www.fatym.com).

Jako „výstřely k nebi“

Jedním z prostředků, který nám může velmi dobře pomáhat k tomu, abychom trvale „žili v Boží přítomnosti“, tj. „modlili se neustále“, jak radí svatý Pavel, a mohli díky tomu prožívat i trvalou radost, jsou střelné modlitby. Jsou to kratičké myšlenky, jakoby „vystřelené“ k Bohu.

Příklady střelných modliteb slovy Písma svatého:

Ježíši, smiluj se nad námi! (Lk 17,13)

Bože, slituj se nade mnou hříšným. (Lk 18,13)

Přijď, Pane Ježíši! (Zj 22,20)

Nebrání v nich roztržitost ani únava, právě proto, že jsou krátké.

O jejich původu říká Tomáš kardinál Špidlík, že otcové Církve „vymysleli“ tyto modlitby, aby vyloučili roztěkanost. Mniši v egyptské Thebaidě se často modlivali „krátké a jakoby úkradkem vrhnuté“ modlitby. Dodnes se jedná o krátká zvolání, někdy vyslovená nahlas, jindy tiše, jindy jenom procítěná v duchu (srov. *Prameny světla*, Tomáš Špidlík, Refugium, 1995).

A otec Tomáš dodává, že nám v nich nebrání roztržitost ani únava právě proto, že jsou krátké. Na začátku dne nebo práce se hodí: „Všechno pro tebe, Nejsvětější Srdce Ježíšovo.“ Když se pozdvihuje hostie, můžeme krátce v duchu pronést: „Pán můj a Bůh můj.“ Můžeme použít i slov, která se nám třeba právě namanou. Mniši rádi používali slov žalmů, zvolání „Bože, pospěš mi na pomoc“ má dodnes své místo na začátku modlitby breviáře. Střelné modlitby se hodí zvláště při práci; kdo pracuje s dobrým úmyslem, modlí se, říká otec Tomáš Špidlík. Tyto modlitby nám pomáhají obnovovat dobrý úmysl, který vyprchává během činnosti, jako střela svou vahou postupně padá k zemi (srov. tamtéž).

Připravil P. Pavel Zahradníček ■

Pomáhají obnovovat dobrý úmysl, který vyprchává během činnosti, jako střela svou vahou postupně padá k zemi.

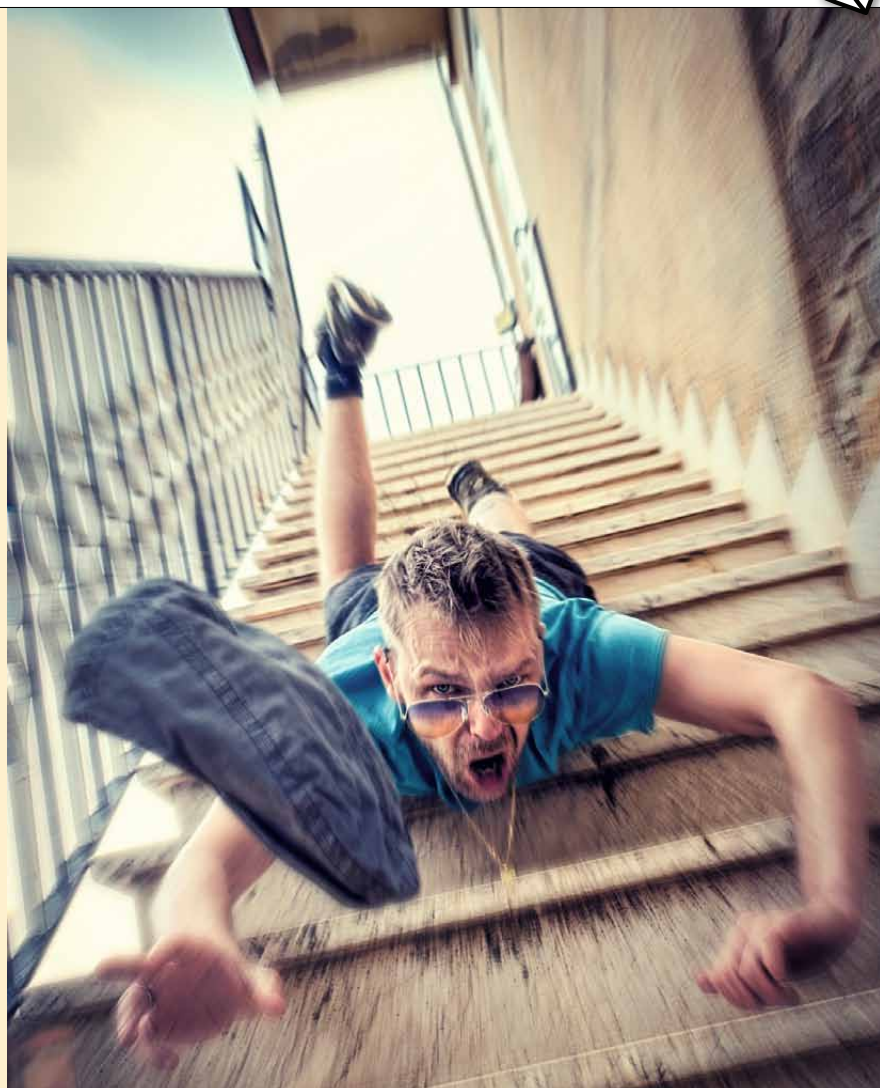

Photo: Pixabay, Sammy-Williams (CCO)

Řach, bum... a Bohu díky!

Staré pantofle, staré a sešlapané dřevěné točité schody a trocha spěchu – téměř smrtelná kombinace.

Prvních pár schodků jsem seběhl, zbytek jsem už sjížděl po zádech. Řach, bum, řach, bum... Ještě mi proletělo hlavou, že bych ji měl zvednout tak, abych si nezlomil spodinu lebeční.

V polovině schodiště jsem zastavil. Zkousím se nadzvednout a vypadá to, že nemám ani zlomenou páteř. První, co mě napadlo, bylo: „Bohu díky!“ Až mě to samotného překvapilo, že právě tohle byla první slova, která mě napadla...

Několikrát jsem se ještě k tomu „zážitku“ v duchu vrátil. Kromě toho, že je potřeba vyhodit ty staré pantofle (což jsem hned ten den udělal), mě napadla ještě jedna věc: Tak jako piloti se ve chvílích tréninku učí správným reakcím, aby až opravdu o něco půjde, až nastane kritická situace a nebude čas na dlouhé uvažování, měli správné reakce doslova zautomatizované, tak je také dobré mít zažité i některé duchovní postoje. Například mít takto „nacvičenou“ vděčnost vůči Bohu (i lidem) a vůbec to, že vše, s čím se setkáme, se snažíme prožívat s Pánem Bohem. V kritických situacích se to pak hodí – a nejen v nich!

Pavel ■

V roce 1910, tedy sedm let před zjevením ve Fatimě, převzalo moc v Portugalsku zednářství: je dosud poměrně málo známou skutečností, že zednáři tvořili přibližně 50 procent (!) členů vlády a také polovina prezidentů tzv. První portugalské republiky (1910–1926) byli zednáři. Čelní představitelé země se rozhodli zničit katolickou církev během dvou generací. Nová vláda, která bojovala s Církví, ohlásila, že katolicismus je největším nepřítelem lidí, opium lidstva, a proto je třeba ho co nejdříve zničit. Události, které se staly v roce 1917 ve Fatimě, byly odrazovým můstkem k velkým společenským změnám, které pak v následujících letech nastaly v Portugalsku.

Lidé pozorující sluneční zázrak na polích u Fatimy – Cova da Iria, 13. října 1917

Foto: archiv MSI

Zázrak na obloze i v lidských srdcích

Pronásledování, represe a válka

Když v Portugalsku uchopilo vládu zednářství, začalo obrovské pronásledování Církve a represe duchovních osob i laiků; řada z nich podstoupila mučednickou smrt. Primas Portugalska a nejnepohodlnější biskupové byli ze země vyhnáni. A právě tehdy, když bylo v Portugalsku velké pronásledování věřících, když celou

Evropu zachvátily krvavé boje první světové války a vlády v Rusku se zmocnili komunisté, Pán Bůh mimořádným způsobem oslovil lidská svědomí prostřednictvím zjevení Panny Marie ve Fatimě.

Když je nouze nejvyšší, pomoc Boží nejbližší

Je důležité pochopit, na jakém dějinném pozadí se zjevení ve Fatimě odehrávala –

a to jak v kontextu situace Církve a věřících katolíků v Portugalsku, tak i v kontextu dějin tehdejšího světa. Jedna stará moudrost říká: když je nouze nejvyšší, pomoc Boží nejbližší. To, co se v roce 1917, ale také před tím a po tom odehrálo v Portugalsku, to znovu potvrzuje.

Stručně si zrekapitulujme začátek událostí, které se začaly v portugalské Fatimě odvíjet od prvního zjevení 17. května

Je důležité pochopit, na jakém dějinném pozadí se zjevení ve Fatimě odehrávala.

A CAMINHO DO DEVER: Um adeus carinhoso (Cliché Benollet).

II série—N.º 573 **ILUSTRAÇÃO PORTUGUEZA** Lisboa, 12 de Fevereiro de 1917

Portugal, colonias portuguesas e Hespanha
 Assinatura Trimestre, 1\$20 cív. — Semestre, 2\$40 cív. — Ano, 4\$80 cív. —
 Número avulso 10 centavos
 Director — J. J. DA SILVA GRAÇA
 Propriedade de J. J. DA SILVA GRAÇA, Ltd.
 Editor — JOSÉ JOUBERT CHAVES

Wanero avulso em todo o Brazil, 600 réis — EDIÇÃO SEMANAL DO JORNAL "O SECULO"

Titulní strana časopisu z února 1917 se snímek portugalských vojáků odcházejících na bojiště 1. světové války

na 1917. Panna Maria se ukazovala trojici malých dětí: desetileté Lucii, devítiletému Františkovi a sedmileté Hyacintě. Ateistické úřady, vyděšené vývojem událostí ve Fatimě, zavřely Hyacintu, Františka

Alegorický obraz oslavující vítězství republikánské strany v Lisabonu v roce 1908 – v popředí vyobrazení republikánští politici, kteří po roce 1910 působili ve vládách První portugalské republiky a snažili se v Portugalsku zničit katolické křesťanství

Zednáři tvořili přibližně 50 procent (!) členů vlády a také polovina prezidentů v době tzv. První portugalské republiky v letech 1910–1926 byli zednáři.

Slib zázraku se sluncem

Sestra Lucie referuje, že při třetím zjevení, 13. července roku 1917, přislíbila Panna Maria spektakulární zázrak: „V říjnu (...) udělám tak velký zázrak, že všichni budou moci uvěřit, že tato zjevení jsou pravá.“ Panna Maria přesně popsala jeho místo a dobu a prohlásila, že to bude zvláštní znamení dané Bohem, aby každý mohl uvěřit a přijmout její výzvu k obrácení.

Je třeba mít na paměti, že to byla výjimečně obtížná doba, kdy tři roky ▷

Foto: Pixabay, karsten_madsenw (CC0)

S vírou, ale i s touhou vidět to fiasko

Odhodlanost a nápor poutníků byly tak velké, že se všechny snahy úřadů ukázaly jako neúčinné. Před polednem 13. října se na místě zjevení shromáždil impozantní dav, přes 70 tisíc lidí. Mnozí museli překonat stovky kilometrů, převážně pěšky nebo na oslech či na vozech.

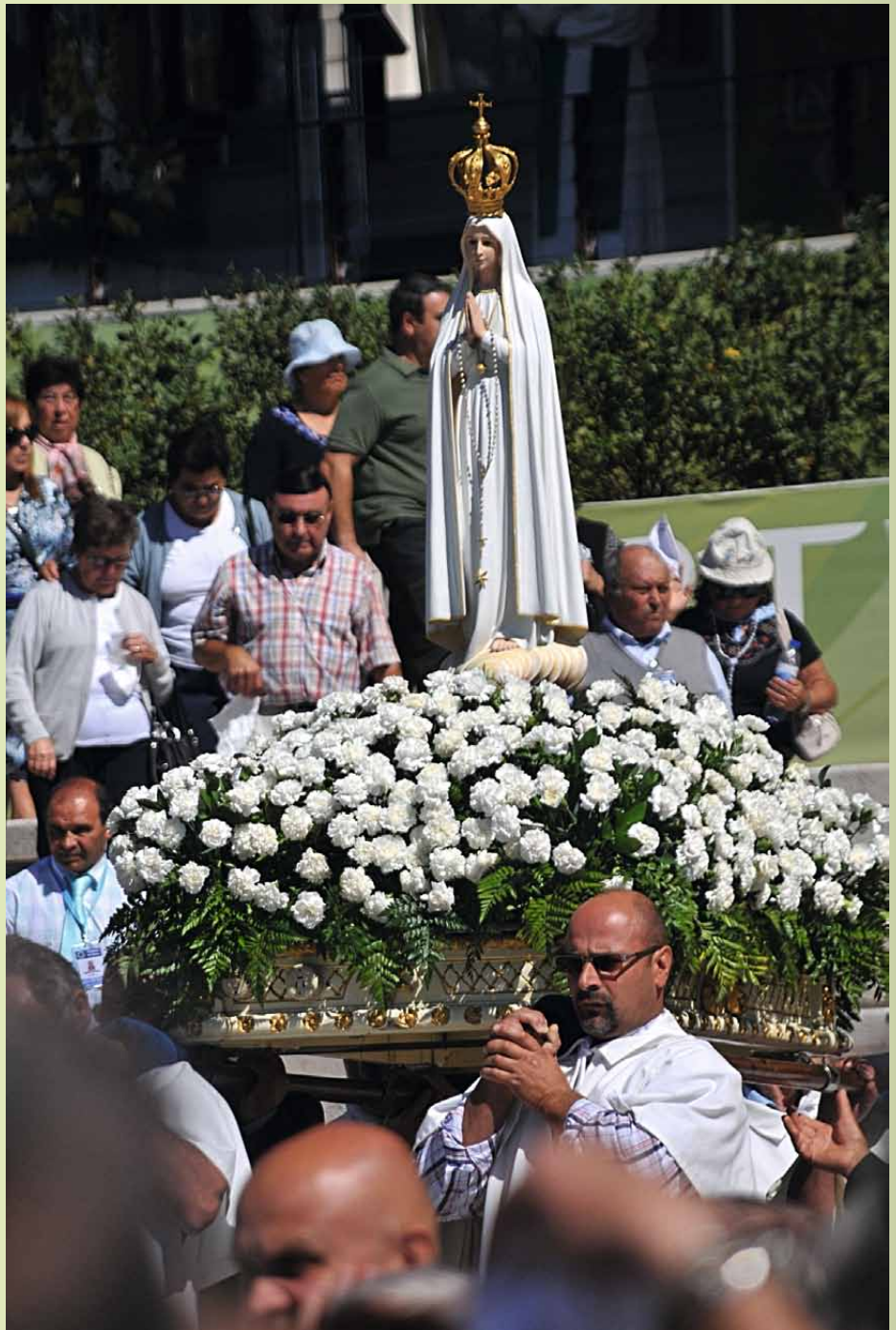
Mezi shromážděnými byli nejen prostí věřící lidé, ale i velmi skepticky naladěni vědci, novináři a lidé nevěřící. Ti přišli proto, aby byli svědky velké blamáže, kterou očekávali se stoprocentní jistotou. Novináři se již těšili, jak budou moci palcovými titulky referovat o tom, že se přes všechna očekávání nestalo vůbec nic...

Vojáci Národní gardy se bez úspěchu pokoušeli zadržet zástupy desetitisíců lidí, kteří se tlačili ze všech stran.

Nejdřív zaznívá výzva...

Lucie, František a Hyacinta byli blízko velkého stromu. V poledne se jim ukázala Panna Maria a řekla: „Jsem Panna Maria

Nebe bylo toho dne pokryto temnými mraky a na dav pršelo. Lidsky vzato, moc nadějně to nevypadalo: čeká se zázrak se sluncem, ale to není vůbec vidět...

Soška Panny Marie při procesí ve Fatimě

Foto: archiv MSI

Růžencová. Lidé musejí změnit svůj život, prosit o odpuštění za své hříchy a už víc neurážet Pána Boha.“ Když se Maria s dětmi loučila, rozpráhla ruce, z nichž proudily paprsky směrem ke slunci.

... pak ji potvrzuje zázrak

Nebe bylo toho dne pokryto temnými mraky a na dav hustě pršelo. Všichni byli promočení na kůži, stáli v blátě a očekávali slíbený zázrak. Lidsky vzato, moc ▶

Foto: archiv MSI

Neobvyklý jev trval deset minut. Při tomto očividném zázraku došlo k velkému množství obrácení.

nadějně to nevypadalo: čeká se zázrak se sluncem, ale to není vůbec vidět... Náhle déšť ustal a vyšlo slunce. Přítomní viděli, jak na všechny strany začalo vystřelovat paprsky světla v měnících se barvách: červené, zelené, žluté a modré. Současně se sluneční kotouč začal točit kolem vlastní osy obrovskou rychlostí jako ohnivě kolo – něco, co dosud nikdo z přítomných nikdy předtím neviděl. Slunce se třikrát zastavilo a třikrát onen úžasný tanec znovu začal. V jednu chvíli začalo slunce padat k zemi a klikatě se k ní blížilo. Zdálo se, jakoby mělo dojít ke kosmické katastrofě – že se slunce se zemí srazí. Celý shromážděný dav padl na kolena. Lidé začali strachy křičet, prosili o milosrdenství a projevovali lítost nad hříchy. Někteří se hlasitě zpovídali ze svých hříchů v domněnání, že „je konec světa“. Lidé klečeli, plakali a přitom se modlili – všichni. I ti, kteří sem přišli jako ateisté.

Deset minut, které změnilly tisíce lidských životů

Neobvyklý jev trval deset minut. Při tomto očividném zázraku došlo k velkému množství obrácení. Vzdělání, velmi inteligentní, ale do té doby také často velmi pyšní lidé tu stáli němě jako malé děti.

Fatimský biskup v oficiálním pastýřském listě o zázraku napsal: „Desítky tisíc lidí viděly tento tanec slunce... Viděli ho lidé z rozmanitých společenských skupin a vrstev, věřící i nevěřící, novináři hlavních portugalských novin, a dokonce lidé, kteří byli mimo shromáždění.“

V Bibli jsou zázraky nazývány „Božím prstem“ (srov. Ex 8,15; Lk 11,20). Zázrak se sluncem byl událostí, která se v této podobě v dějinách lidstva nikdy předtím nestala. Bůh – pravděpodobně poprvé od chvíle Kristova zmrtvýchvstání – udělal očividný zázrak v předem oznámeném

V jednu chvíli začalo slunce padat k zemi...

Foto: Flickr, DSGUR (CC BY-NC-ND 2.0)

Foto: Wikimedia Commons

Kaplička postavená na místě zjevení, poškozená bombovým útokem v březnu roku 1922. Vpravo: původní kaple je dnes obklopena ochrannou architektonickou konstrukcí

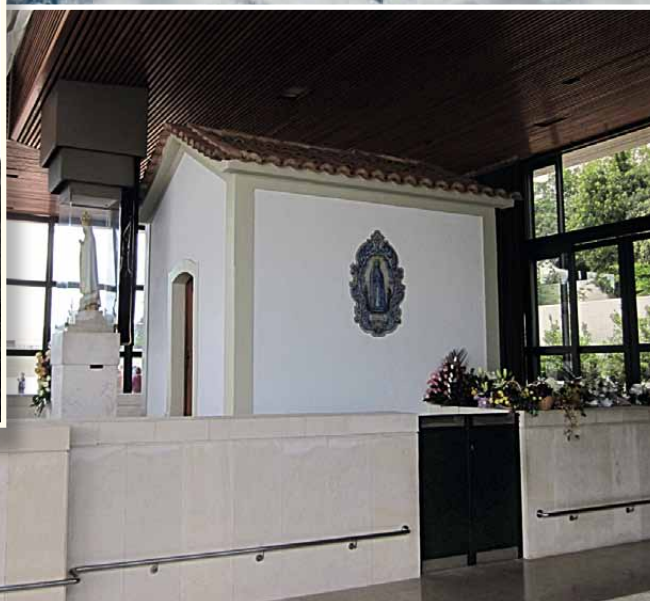

Foto: Wikimedia Commons, Petr Adam Dohnálek (CC BY-SA 2.0)

čas a na předem oznámeném místě, aby potvrdil pravdivost zjevení. Pio Sciatizzi, vědec, který byl také svědkem zázraku, řekl: „Nemůže být žádné pochybnosti co do historicity události... nejviditelnější a největší zázrak v dějinách musíme přispat pouze Bohu ...“

Reakce

Přední zednáři, kteří měli tehdy v Portugalsku velkou část moci, se soustřeďovali, mimo jiné, v tajné organizaci *Carbonaria* (byť nešlo o organizaci čistě zednářskou – o čemž svědčí i to, že *Carbonaria* měla asi 40 000 členů a zednářů v Portugalsku bylo přibližně 4000 –, zednáři v ní a také skrze ni měli rozhodující vliv – pozn. red.). Velký vliv skrze ni měl mimo jiné inženýr Antonio da Silva, Afonso Costa a Sebastião de Magalhães Lima. Toho 13. října 1917 spatřil Silva zázrak se sluncem. Stal se jedním z prvních zednářů, kteří se sklonili před svědectvím tohoto zázraku. Začal mluvit o smíření s Církví. Ostatním zednářům se to nelíbilo. Uráželi ho a pomluvíli. Ocitl se dokonce v nebezpečí života.

Zdaleka ale nebyl jediný. Protože se mnoho ateistů bezprostředně po zázraku obrátilo, pokoušela se ateistická vláda od těchto elementů, které mohly zázraku „podlehnut“, očistit. Ve sdělovacích pro-

středcích byla snaha zesměšnit tuto událost i desítky tisíc jejích svědků. Svobodní zednáři organizovali rouhačské slavnosti, na místě zjevení měli projevy popírající existenci Boha a přitom současně bránili katolické církvi organizovat jakákoli náboženská shromáždění a procesí. Zednářské propagandistické misie působily neúnavně na území celého Portugalska. Vydávaly bulletiny a pamflety zesměšňující zjevení a kněze jezuity, kteří byli považováni za hlavní viníky. Všechny tyto akce, jejichž cílem bylo vyvolat posměch a diskreditaci, přinesly zcela opačný účinek. Katolická víra v Portugalsku byla mimořádným způsobem posílena. Zjevení Pan-

Vzdělaní, velmi inteligentní, ale do té doby také často velmi pyšní lidé tu stáli němě jako malé děti.

ny Marie ve Fatimě se podílela na tom, že osud ateistické revoluce v Portugalsku byl zpečetěn. Ve společnosti proti ní stále víc narůstal odpor a i mezi státníky se šířily hluboké neshody.

Rozpory a destrukce ateistického režimu

V krátké době vládnoucí zednářství dopustilo – byl to důsledek boje mezi jednotlivými zednářskými frakcemi –, že se úřadu prezidenta ujal konzervativní Sidon Paisa (paradoxně i on byl bývalým zednářem), který byl náboženství stále víc nakloněn. Necelý rok poté, kdy se ujal vlády, byl pro svoje názory postřelen. Zemřel s křížem na prsou.

Po jeho smrti přišlo období nazývané „dobou absolutního terorismu“. V celém Portugalsku téměř denně vybuchovaly bomby – v samotném Lisabonu to bylo v průběhu šesti let celkem 325 výbuchů. Zastrásováním se členové vládnoucí republikánské stany, ve které měli zednáři rozhodující vliv, pokoušeli udržet za každou cenu u vlády. (Pozn. redakce: I když ne za všemi útoky stáli zednáři, jedno stojí za povšimnutí: jakmile se ze společnosti odstraní Bůh, začíná se společnost ▷

Mocná protináboženská a z velké části zednářská vláda, panující v Portugalsku za pomoci svého bohatství, vojenské síly a teroru, prohrála.

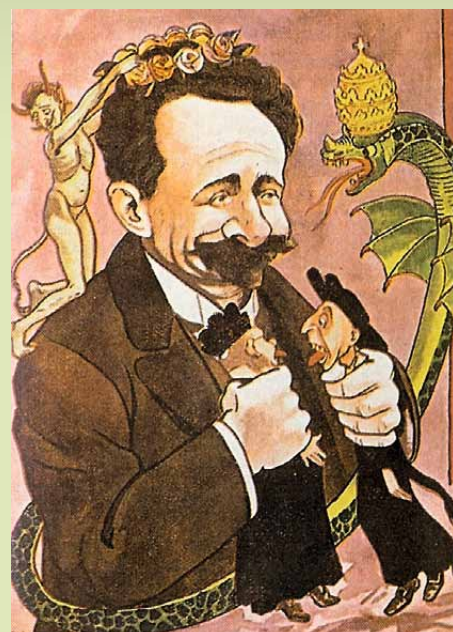
hrouřit a sklouzávat k násilí a chaosu – nastává její celková destrukce.)

„Slabá“ Boží věc je silnější než lidé (1 Kor 1,25)

Ale do Fatimy proudily stále větší davy poutníků. V Písmu svatém čteme slova „Slabá Boží věc je silnější než lidé“ (1 Kor 1,25) a „Bůh si vyvolil, co je slabé“ (1 Kor 1,27). Vláda se snažila poutím do Fatimy s krutostí bránit a stavěla jim do cesty silně oddíl republikánské gardy a armády. Ale přesto, že používala bru-

tální násilí, lidé se zastrašit nedali. Protože davy poutníků stále rostly, státní agenti roku 1922 vyhodili do povětří kapli postavenou na místě zjevení. Ale hluboká víra lidí a jejich modlitba měly tak velkou duchovní sílu, že se ji nepodařilo zničit ani pomocí armády.

V roce 1926 zednářští revolucionáři zcela ztratili podporu i moc, sami se vyčerpali nesmyslným bojem mezi sebou i s katolickou církví. V roce 1932 předal zednářský prezident Óscar Carmona vládu do rukou věřícího profesora uni-

Dobová karikatura Afonsa Costy: ďábel mu vkládá na hlavu věnec růží, zatímco politik škrtí kněze jezuitu, had s tiárou (papežskou korunou) na hlavě karikuje papeže

verzity v Coimbre Oliviera Salazara. Co se stalo s hlavními vůdci ateisticko-zednářské revoluce? Lima zemřel plný zklamání, Costa emigroval do Paříže, kde k údivu všech odmítl ateismus, zabýval se spiritemem a život skončil mučen obsesí, že je nadpřirozenou bytostí. Mocná protináboženská a z velké části zednářská vláda, panující v Portugalsku za pomoci svého bohatství, vojenské síly a teroru, prohrála. Paradoxem je, že její prohru předznamenala trojice prostých malých dětí, kterým se zjevila Panna Maria...

Výzva k obrácení

Poselství Panny Marie ve Fatimě předané dětem v roce 1917 bylo a je stále aktuální výzvou k obrácení a k víře v jediného Boha, který se plně zjevil v Ježíši Kristu. Připomíná základní pravdy víry, a sice pravdu o nebi, očistci a pekle, o reálné Kristově přítomnosti v Eucharistii, o nutnosti modlitby (a zvláště růžence), postu a častém přistupování ke svátosti pokání, aby člověk byl vždy ve stavu posvěcující milosti. Panna Maria vyzývá k poslušnosti a věrnosti učitelskému úřadu Církve a Svatému otci. Fatimským zjevením „chtěl Bůh světu připomenout nutnost vyhýbat se hříchu a povinnost zadostičinit Bohu za všechny hříchy modlitbou a pokáním“, napsala později sestra Lucie, která se jako jediná ze tří „fatimských dětí“ dožila dospělého věku – zemřela 13. února 2005 v Coimbre.

Hyacinta, Lucie a František – obyčejné venkovské děti, kterým se zjevovala v portugalské Fatimě Panna Maria od 13. května do 13. října 1917. Hyacinta a František zemřeli v dětství, Lucie dos Santos se stala později řeholnicí a zemřela 13. února 2005 v Coimbre

Paradoxem je, že její prohru předznamenala trojice prostých malých dětí, kterým se zjevila Panna Maria...

P. Mieczysław Piotrowski TChr

Zázrak se sluncem 13. října 1917 (viz předcházející článek) nebyl nějakým samoučelným „divadlem“, ale svědectvím o pravosti celé série zjevení a poselství, kterými Panna Maria skrze tři prosté děti povzbuzuje k obrácení celé lidstvo. Fatimské poselství je jasné a jednoznačné – aby byl zachráněn člověk a lidstvo před zkázou, kterou si samo přivodí, je nezbytné obrácení: odvrát od hříchu a návrat k Bohu. Z perspektivy více než jednoho století, které uplynulo od doby zjevení ve Fatimě, vidíme, jak i historické události potvrzují autentičnost tohoto poselství. A vedou k hlubšímu zamyšlení na něm.

Svatyně v portugalské Fatimě

Foto: Flickr, ElinUK (CC BY-NC 2.0)

Fatimské poselství v dějinách

Poselství z Fatimy: shrnutí evangelia

Panna Maria ve Fatimě připomíná pravdu evangelia, že lidé potřebují ke štěstí doopravdy pouze všemohoucího Boha, jenž je povolal k existenci a chce všechny dovést k plnosti štěstí v nebi. My jsme ze své strany povinni snažit se ze všech sil o spojení s Ním v lásce a jít obtížnou a úzkou cestou víry. Třídílné poselství Panny Marie je poselstvím evangelia. Bylo předáno dětem při zjevení 13. července roku 1917.

Tři části poselství a jak spolu souvisí

V první části fatimského tajemství ukázala Panna Maria dětem děsivý pohled

na peklo. Tak připomněla pravdu evangelia, že konečným důsledkem toho, že člověk odmítne Boha, je věčné zatracení.

V druhé části tohoto tajemství poukázala Maria na nejúčinnější způsob záchrany před peklem. Je to: dát se Jí plně k dispozici, aby nás mohla vést obtížnou cestou víry pod kříž svého Syna a našeho Spasitele Ježíše Krista. Když se zcela dáme k dispozici Marii, budeme se učit věřit a vždy důvěřovat Bohu. To se má projevit:

- 1) odvrácením od hříchu a životem ve stavu posvěcující milosti;
- 2) v každodenní modlitbě (zejména doporučujeme růženec a četbu Písma svatého);
- 3) za třetí ve zpovědi každý měsíc a v co

nejčastějším přijímání Ježíše v Eucharistii.

A třetí část fatimského tajemství hovoří o historických důsledcích krize víry a morálky, tedy o tom, jaké mohou být důsledky odmítnutí fatimského poselství v dějinách lidstva.

Fatimské poselství v dějinách

Zarážejícím způsobem se splnily fatimské předpovědi týkající se událostí v Rusku, vypuknutí 2. světové války, pronásledování katolické církve, atentátu na Svatého otce a pádu komunistického režimu. Panna Maria ve Fatimě nám dala vědět, že budoucí osudy světa jsou závislé na postoji lidí. Pokud budou ▷

lidé věrní Kristu a Jeho evangeliu, dějiny půjdou dobrým směrem, ale pokud naopak odmítnou Desatera a dají se do služeb hříchu, pak dojde k válkám, nastanou totalitní režimy různého druhu, zločiny genocidy a hrozná pronásledování.

Třináctého července řekla Panna Maria dětem ve Fatimě: „Válka se blíží ke konci, ale pokud lidé nepřestanou urážet Boha, pak během pontifikátu Pia XI. začne ještě horší druhá válka...“ (V roce 1938, ještě za pontifikátu Pia XI., anektoval Hitler část Československa.) Bohužel se v Evropě proces odpadu od křesťanských hodnot stále prohluboval a dovedl mnoho lidí k odpadu od Boha a k životu v hříchu. V listopadu roku 1917 se vlády

v Rusku zmocnili komunističtí ideologové bojující s Bohem. Za používání násilí, nenávisti a zločinů vytvořili Svaz sovětských socialistických republik, řízený jednou z nejzločinnějších diktatur v dějinách lidstva. A v Německu při demokratických volbách v roce 1932 voliči – a byli mezi nimi i ti, kteří se, alespoň svými slovy, hlásili ke křesťanství – zvolili protikřesťanskou ideologii nacionálního socialismu. Demokraticky si zvolili Adolfa Hitlera a jeho stranu nacionálních socialistů a předali mu moc.

Podceňování ani ne tak fatimského poselství, ale především podceňování poselství evangelia, odmítnutí Božích zákonů, Desatera a Boha samotného dostá-

valo lidi do morální propasti a v důsledku toho vedlo ke vzplanutí 2. světové války. Splnila se tedy slova Panny Marie, jež řekla ve Fatimě 13. července roku 1917: „Až jedné noci spatříte neznámé světlo, vězte, že je to velké znamení od Boha, že se na svět blíží trest za jeho četné zločiny. Bude válka, hlad, pronásledování Církve a Svatého otce.“ To světlo – mimořádně silná polární záře – bylo vidět v celé Evropě v noci z 25. na 26. ledna roku 1938. To bylo poslední varování před vypuknutím 2. světové války. Jan Pavel II. u příležitosti 50. výročí začátku 2. světové války řekl, že byla jednou z nejnelidštějších tragédií našich dějin, a že „nám poskytla hmatatelný prožitek moci ‚vládce tohoto světa‘ (Jan 14,30), který může svěst svědomí lží, pohrdáním člověkem i zákonem a kultem moci a síly“.

Varování třetího tajemství

V roce 2000 byl publikován text třetího fatimského tajemství. Má charakter prorocké vize (jeho kompletní text najdete v bloku na str. 21). Kardinál Ratzinger jej vysvětluje následovně: „Anděl s ohnivým mečem stojící po levé straně Matky Boží připomíná podobné obrazy z Apokalypsy. Představuje hrozbu soudu visící nad světem. Myšlenka, že svět může vzplanout v moři ohně, se už nejeví ani trochu jako výplod fantazie: člověk sám svými vynálezy na sebe přichystal ohnivý meč.“

V této prorocké vizi 3. části fatimského tajemství byl shrnujícím způsobem ukázán obraz velkých destrukcí, utrpení, pronásledování, mučednictví křesťanů a válek, ke kterým má dojít v důsledku toho, že lidé odmítli výzvu evangelia k obrácení a k víře v evangelium.

Je fakt, že v uplynulém 20. století došlo k velké krizi víry. A že ve chvíli, kdy se lidé cítili být již natolik svobodnými a soběstačnými, že se nechtěli nechat omezovat vůbec ničím – a začali považovat Boha a jeho zákony za omezující –, dostali se vzápětí do područí totalitních režimů! Chtěli být svobodnými a místo toho se stali otroky.

A je třeba připomenout mimořádně krvavá pronásledování katolické církve v Mexiku (1926–1930). Tisíce kněží a věřících bylo zavražděno jen proto, že praktikovali svou víru. Podobná situace byla ve Španělsku (1936–1939), kdy ateistické vlády komunistů a socialistů, jež se řídily nenávistí ke Kristu, zavraždily 13 biskupů, 4 184 kněží, 2 648 řeholníků a řeholnic a desítky tisíc katolických laiků. Katolická církev byla jak komunistickými režimy

Podceňování ani ne tak fatimského poselství, ale především podceňování poselství evangelia, odmítnutí Božích zákonů, Desatera a Boha samotného dostávalo lidi do morální propasti – do válek, totalit a genocid 20. století.

Hanoj, Vietnam – plakát s V. I. Leninem připomíná sté výročí bolševické revoluce v Rusku (listopad 1917). Počet obětí komunistické ideologie se odhaduje na 100 milionů

Foto: Flickr, Prof. Monnet (CC BY 2.0)

Foto: Za archiv NSI

Svatý Jan Pavel II. se sestrou Lucíí dos Santos v roce 1982, tedy rok po atentátu

2. února 1943 – vítězství u Stalingradu; 15. srpna 1943 je dobytá Sicílie; 8. září 1943 Itálie přechází na stranu spojenců; 15. srpna 1944 se spojenci vyloďují v Toulonu; 8. května 1945 na svátek Michaela Archanděla, patrona Německa, se vzdávají poslední skupiny německých vojsk. A 15. srpna 1945 nakonec kapituje Japonsko a končí 2. světová válka. Je pozoruhodné, že se válka „vyřešila“ mezi dvěma hlavními mariánskými svátky: 8. prosincem 1942 a 15. srpnem roku 1945.

Atentát a poděkování

Co se týká naší nejnovější historie, je třeba si uvědomit, že k atentátu na Jana Pavla II., zorganizovanému ateistickými silami bojujícími s Bohem a katolickou církví, došlo 13. května roku 1981, tedy přesně ve výroční den prvního zjevení Panny Marie ve Fatimě. Mimořádná záchrana Svatého otce je dalším potvrzením pravdivosti a aktuálnosti fatimského poselství. Na první výročí atentátu 13. května roku 1982 jel Svatý otec Jan Pavel II. s poutníky do Fatimy, aby Panně Marii vzdal dík za zázračnou záchranu života. Řekl tehdy: „Data se spolu setkala tak, že jsem musel cítit, že jsem sem podivuhodně pozván. A tak sem dnes přicházím. Přicházím proto, abych na tomto místě poděkoval Boží prozřetelnosti... Jedna ruka mířila zbraní, ale druhá změnila směr kulky.“ Svatý otec připomněl, že do Fatimy přijel proto, „(...) aby ještě jednou ve jménu celé Církve vyslechl poselství, které před ▷

Svatý Jan Pavel II. v květnu 1982 na návštěvě portugalské Fatimy – přijel poděkovat za uzdravení

Svatý otec Jan Pavel II. při návštěvě Fatimy řekl, že nejpodstatnější z fatimského poselství je výzva „modlit se, modlit se a ještě jednou modlit se“.
(sv. Jan Pavel II., 13. května 1982)

na několika kontinentech, tak ateistickým hitlerovským nacismem brána jako největší nepřítel, jehož je třeba zničit. Ve 20. století zahynulo víc křesťanů než v předchozích 19 stoletích od narození Krista.

Zasvěcení Ruska

Ve svém fatimském poselství Panna Maria prosila o každodenní modlitbu růžence za hříšníky, o obětování svatého přijímání jako zadostiučinění o prvních sobotách

v měsíci, o zasvěcení Ruska a celého světa jejímu Neposkvrněnému Srdci.

Zasvěcení Ruska Panně Marii poprvé vykonal papež Pius XII. 8. prosince 1942. Je zarážející, že od té doby dochází k sérii porážek hitlerovské armády na všech frontách probíhající války. Což nezaráží, že k mnoha významným vítězstvím nad německou armádou došlo na liturgické svátky, které byly velmi často nějak spojeny s oslavou Panny Marie? A sice

65 lety proudivo z úst Matky, která pečuje o osud svých dětí. Dnes je toto poselství velmi aktuální a důraznější než kdykoli. Jak totiž nehledět bez obav na vlny sekularismu a uvolněnosti, které tak vážně ohrožují základní hodnoty křesťanských morálních zásad?“ Dramatickými slovy vyjádřil papež svou bolest, „(...) že výzva k pokání, obrácení a modlitbě se nesetkala a nesetkává s takovým přijetím, jak by měla!“ „Ó Neposkvrněné Srdce,“ volal Svatý otec, „pomoz nám zvítězit nad hrozbou zla, která tíží lidstvo a uzavírá cesty k budoucnosti.“

Opětovné zasvěcení Ruska

Nelze zapomenout na datum 25. března roku 1984, kdy na náměstí svatého Petra v přítomnosti sošky Panny Marie Fatim-

*Ve 20. století
zahynulo víc
křesťanů než
v předchozích
19 stoletích
od narození Krista.*

ské Jan Pavel II., spojen s biskupy celého světa, vykonal akt zasvěcení Ruska a celého lidstva Neposkvrněnému Srdci nejsvětější Panny Marie. Podle slov sestry Lucie teprve tehdy v celé plnosti byla splněna prosba Panny Marie, kterou

*K mnoha významným vítězstvím během
2. světové války došlo na liturgické
svátky, které byly velmi často nějak
spojeny s oslavou Panny Marie.*

Sicilské ženy a děti se shledávají se svými mužskými příbuznými poté, co je Spojenci propustili ze zajateckých táborů (15. srpna 1943 na Slavnost Nanebevzetí Panny Marie byla Sicílie dobyta)

Pronásledování 21. stol.: Bombové útoky na kostely na Srí Lance o velikonoční neděli 2019: 350 mrtvých, víc než 500 zraněných (Zdroj: Arcidiecéze Colombo, Srí Lanka)

vyjádřila ve Fatimě. Sestra Lucie předpověděla, že se po tomto úkonu odevzdání stane zázrak. A opravdu, zanedlouho dochází k tomu, co jsme my, kteří jsme to prožili, považovali za zázrak: k rozpadu

A pravda vás osvobodí

související body učení učitelského úřadu Církve k dalšímu studiu

Rozdíl ve stupni i podstatě

... je zapotřebí několika základních objasnění ohledně způsobu, jakým mají být podle učení Církve chápány v životě víry jevy, jako je onen fatimský. Učení Církve rozlišuje mezi ‚veřejným zjevením‘ a ‚soukromými zjevenímí‘. Mezi oběma skutečnostmi je rozdíl nejen ve stupni, nýbrž i v podstatě.

Veřejné zjevení

Termín ‚veřejné zjevení‘ označuje zjevení jako Boží činnost, která je určena celému lidstvu a našla svůj literární výraz ve dvou částech Bible: ve Starém a Novém zákoně. Nazývá se zjevením, protože se v něm Bůh dal postupně lidem poznat, až do té míry, že se sám stal člověkem, aby k sobě přitáhl a u sebe shromáždil celý svět skrze vtěleného Syna Ježíše Krista. (...) V Kristu nám Bůh sdělil všechno, totiž sám sebe, a proto bylo zjevení uzavřeno uskutečněním Kristova tajemství, jež našlo svůj výraz v Novém zákoně.

Joseph kardinál Ratzinger
(papež Benedikt XVI.)

Soukromá zjevení

Během staletí docházelo ke zjevením, jež se nazývají ‚soukromá‘. Některá byla uznána církevní autoritou, avšak nepatří k pokladu víry. Jejich úlohou není ‚vylepšovat‘ nebo ‚doplňovat‘ Kristovo definitivní zjevení, nýbrž napomáhat k tomu, aby se z tohoto zjevení v určitém historickém období plněji žilo.

Srov.: Kongregace pro nauku víry. „Fatimské poselství“, Sekretariát ČBK: Praha, 2000, a „Katechismus katolické církve“, Zvon: Praha, 1995.

celého komunistického bloku. K rozpadu moci Komunistické strany Sovětského svazu došlo po nepodařeném puči 22. srpna roku 1991, tedy v den, kdy Církev dlouhá léta slaví památku Panny Marie Královny.

P. Mieczysław Piotrowski TChr ■

Areál fatimské svatyně s chrámem Nejsvětější Trojice (vysvěcen 2007 na 90. výročí zjevení). Malou kapli z roku 1920 (vpravo dole), postavenou na místě zjevení podle požadavku Panny Marie, chrání otevřená architektonická konstrukce. Svatyni navštěvuje několik milionů poutníků ročně

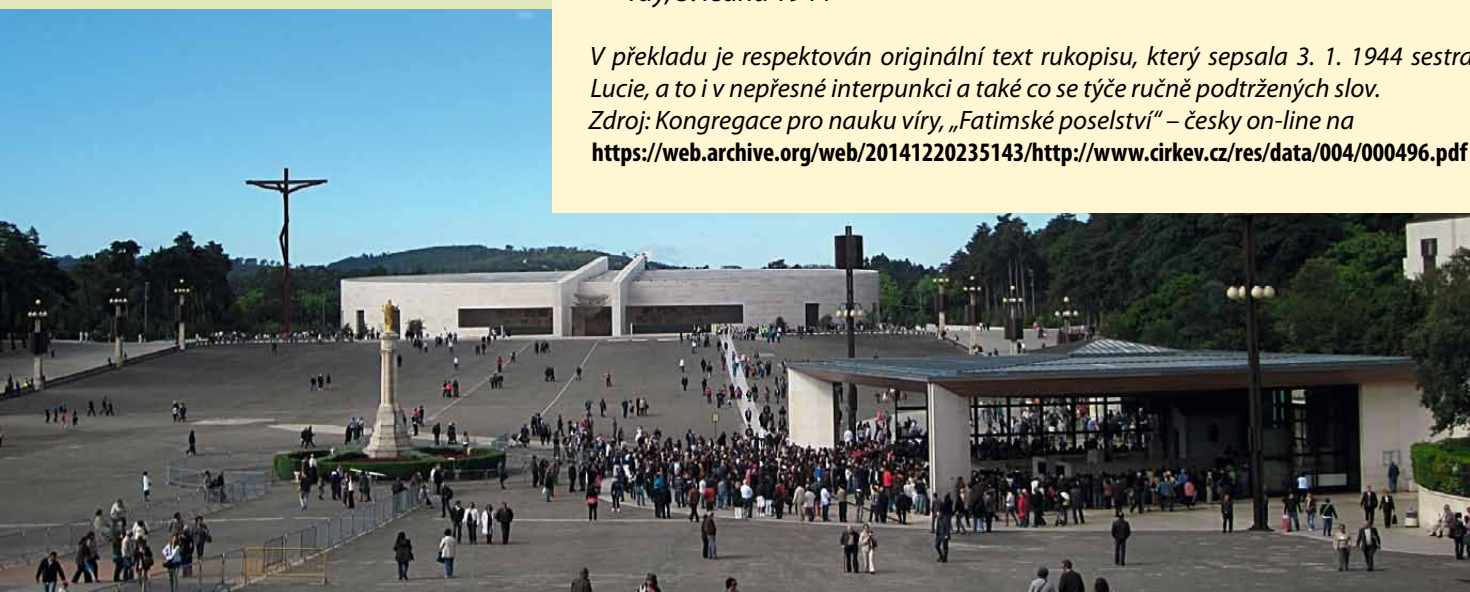

Foto Wikimedia Commons, Petr Adam Dohrnálek (CC BY-SA 2.0)

J. M. J

Třetí část tajemství zjeveného 13. července 1917 na Cova da Iria-Fátima.

*Píši z poslušnosti vůči tobě, můj Bože, který mi to přikazuješ skrze nejdůstojnějšího pana biskupa z Leiria a skrze tvou a mou nejsvětější Matku. Po dvou částech, které jsem již vyložila, jsme uviděli po levici Naší Paní, trochu výše, anděla s ohnivým mečem v levé ruce; jiskřil a vyšlehovaly z něho plameny, které, jako by měly zapálit svět; avšak vyhasínaly jakmile se dotkly záře, která vycházela z pravé ruky Naší Paní směrem k němu: anděl ukázal pravou rukou na zem a silným hlasem řekl: **Pokání! Pokání! Pokání!** V oslnivém světle, kterým je Bůh, jsme viděli „podobně, jako když se lidé vidí v zrcadle, kolem kterého procházejí“, bíle oblečeného biskupa „vytušili jsme, že je to Svatý otec“. Další různí biskupové, kněží, řeholníci a řeholnice vystupovali na strmou horu, na jejímž vrcholku byl velký kříž z hrubých kmenů, jako z korkového dubu s kůrou; dříve než sem Svatý otec dospěl, procházel velkým polorozbořeným městem, rozechvělý, s kolísavým krokem, zkroutěný bolestí a trýzní se modlil za duše mrtvol, které na cestě potkával; když došel na vrchol hory a padl na kolena u paty velkého kříže, byl zabit skupinou vojáků, kteří na něho vystřelili několik ran z pušek, několik šípů; stejně tak zemřeli jeden za druhým ostatní biskupové i kněží, řeholníci, řeholnice a různé světské osoby, muži i ženy různých tříd a postavení. Pod dvěma rameny kříže stáli dva andělé, každý s křišťálovou nádobou v ruce, zachycovali krev mučedníků a zalévali jí duše, které se přibližovaly k Bohu.*

Tuy, 3. ledna 1944

V překladu je respektován originální text rukopisu, který sepsala 3. 1. 1944 sestra Lucie, a to i v nepřesné interpunkci a také co se týče ručně podtržených slov.

Zdroj: Kongregace pro nauku víry, „Fatimské poselství“ – česky on-line na

<https://web.archive.org/web/20141220235143/http://www.cirkev.cz/res/data/004/000496.pdf>

FRANTIŠKÁNI

Foto: archiv OFM

V životě Ježíšových učedníků vše začalo Ježíšovým pozváním: „Následuj mě.“ Díky tomuto povolání učedníci opustili všechno, aby „byli s Ježíšem a sloužili Božímu království“.

Od počátku křesťanství objevují někteří lidé Boží pozvání patřit mu s nerozděleným srdcem, zasvětit mu sebe sama. Odpovídají na Boží lásku, Ježíš se pro ně stává vzácnou perlou, na kterou vsadí svůj život, protože milovat pro ně znamená darovat všechno.

Jedním z nich byl i svatý František z Assisi. Syn bohatého kupce v Assisi zaslechl hlas Krista, který k němu promluvil z kříže, a rozhodl se mu zasvětit svůj život. František žil odkázaný do Boží prozřetelnosti mezi těmi nejposlednějšími. Prostými slovy chválil Krista a mluvil o něm. Když se k němu začali přidávat další muži, vznikl řád františkánů, nazývaný také řád Menších bratří. František ctil „paní chudobu“, své bratry vnímal jako dar od Boha.

Bratři chtějí jednoduše „zachovávat svaté evangelium našeho Pána Ježíše Krista“, jak mají v řeholi. Bohu se darují třemi sliby – chudoby, čistoty a poslušnosti.

Více o bratrech najdete na jejich stránce www.ofm.cz. Pokud se zajímáte hlouběji o jejich řád, můžete také kontaktovat bratra Bernarda Mléčku OFM – bernard@ofm.cz.

Mladík a stařec

Jeden mladík urazil starého muže. Kromě jiného mu řekl:

„Buď zticha! Kvůli stáří jsi úplně zdětinštěl!“

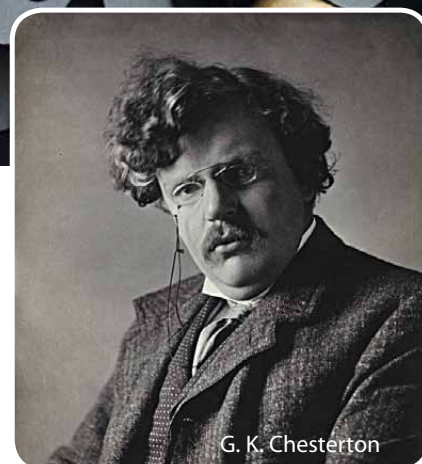
Stařík ani na chvíli neztratil klid a velmi pohotově mu odpověděl:

„Chlapče, jen pro tvou informaci, uvědom si prosím, že dvacetiletý osel je starší než osmdesátiletý člověk.“

...

Stáří má řadu nevýhod, ale i své výhody! A jak získat něco z výhod stáří již v mládí? Britský spisovatel Gilbert Keith Chesterton řekl: „Když jsem se stal katolíkem, stal jsem se o dva tisíce let zkušenějším.“ – Poznáním života světců čerpáme něco z tohoto bohatství dvoutisícileté zkušenosti katolické církve.

Připravil P. Pavel Zahradníček podle knihy Pina Pellegrina „Příběhy pro osvězení duše“, Karmelitánské nakladatelství, 2012 (různé publikace s krátkými příběhy k zamyšlení z produkce Karmelitánského nakladatelství můžete objednávat on-line na <https://eshop.cirkev.cz>) ■

G. K. Chesterton

Foto: Wikimedia Commons, NPG

„Když jsem se stal katolíkem, stal jsem se o dva tisíce let zkušenějším.“

G. K. Chesterton (spisovatel, konvertita ke katolické církvi)

objednávkový kupon

Jméno:	adresa:	PSČ:
Název publikace, popis a doporučený příspěvek na tisk		kusů
Krausová: Manželství – cesta ke svatosti (sv. manželé 20. stol.; A5, bar. obálka, 320 stran, 40 Kč)		
Fadelle: Cena, kterou zaplatíš (napínavý příběh iráckého konvertity; A5, bar. ob., 160 s., 30 Kč)		
Zahradníček: Dějiny, jak je možná neznáte (mýty a fakta; A5, bar. obálka, 128 stran, 30 Kč)		
Luscoň: Do akce jde Titus! (velmi čtivý životopis bl. Tita Zemana; A5, 128 stran, 25 Kč)		
Richter: Zajeď na hlubinu (citáty sv. Jana Pavla II. na každý den, A5, 56 stran, 15 Kč)		
Dunda: Krokodýl aneb můžeš růst (základy duchovního života; A5, bar. obálka, 64 stran, 15 Kč)		
Woods: Jak katolická církev budovala západní civilizaci (A5, bar. obálka, 208 str. + 16 str., 180 Kč)		
Ze života pro život (nejzajímavější svědectví z <i>Milujte se!</i> , A5, bar. obálka, 96 stran, 20 Kč)		
Křesťané ve společnosti (sada 3 DVD o sociální nauce církve; 60 Kč)		
Kabeláč: Základy křesťanské víry (evangelizační pomůcka; A6, 44 stran, 5 Kč)		

Nezapomeňte prosím uvést své jméno, adresu a PSČ!

Objednávkový kupon odstříhnete a pošlete na adresu

A.M.I.M.S.

Římskokatolický farní úřad

671 03 Vranov nad Dyjí 20

(je možné objednávat i na internetu

www.amims.net nebo e-mailem

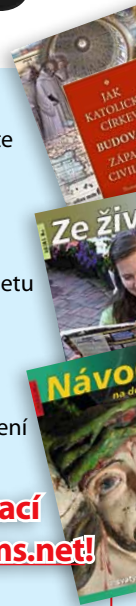
na apostolat@fatym.com,

či telefonicky 515 296 384).

Knihy přijdou na vaši adresu

s příloženou složenkou na uhrazení příspěvku na tisk a poštovné.

Asi 100 dalších publikací najdete na www.amims.net!

Svatým se nerodí, svatým se stává: začátek cesty ke svatosti JANA PAVLA II.

Nechcete jen přihlížet, jak se svět mění? Chcete ho přetvářet, měnit?

K lepšímu? Staňte se svatými! Vidíme, že ve světě probíhá mnoho velkých změn. Jejich tempo jako by se stále zrychlovalo. Ale také vnímáme, že mnoho změn není, bohužel, k lepšímu... Můžeme to nějak ovlivnit?

Není to tak – a nikdy to tak nebylo –, že by „se svět měnil“ jen tak nějak sám od sebe. Svět mění lidé: ke zlému, ale s Božím přispěním i k dobrému. Mezi těmi, kteří směřovali nejen svůj život, ale s Boží pomocí i osudy mnoha dalších k dobrému, zvláštním způsobem vynikají svatí. Nemůžeme je napodobovat, mohou ale inspirovat. V jejich životech můžeme najít určité prvky, které bychom mohli označit jako „stavební kameny svatosti“ nebo „kořeny, ze kterých svatost vyrůstá“. Tato příloha časopisu „Milujte se!“ nás provede mládím světce, který patří k těm, co nejvíce změnili běh dějin v druhé polovině 20. století. V jeho životě můžeme najít celou řadu takových „stavebních kamenů svatosti“, elementů, které jsou pro růst ve svatosti důležité. Některé jsou v příběhu zdůrazněny, jiné možná najdete i sami. Inspirovat může nejen ty z vás, kteří jsou mladí: každá duše, která se pozvedá k Bohu, pozvedá svět...

Foto na této straně: portrét papeže Jana Pavla II. vyvěšený 1. května 2011 při beatifikaci ve Vatikánu

Foto: Flickr, Catholic Church (England and Wales) (CC BY-NC-ND 2.0)

„V nejkрутějším zápase mezi dobrem a zlem, jehož je náš věk velkou arénou, nechť zvítězí vaše utrpení ve spojení s křížem Kristovým.“

sv. Jan Pavel II.

„Na těchto základech můžete stavět,“ říká jedna známá reklama. Z jakých základů vyrostla svatost života pozdějšího papeže Jana Pavla II. – a na jakých základech může vyrůstat i náš – nebojme se toho slova! – svatý život? Abychom pochopili Jana Pavla II. „zevnitř“, musíme prozkoumat příběh jeho života, poznat prostředí a podmínky, v nichž se vytvářel jeho charakter – kde byly položeny základy.

1920–1929

Lolek a jeho rodný dům

Bazilika Obětování Nejsvětější Panny Marie na hlavním náměstí ve Wadowicích. Vpravo od ní se nachází rodný dům Karola Wojtyły, dnes muzeum věnované jeho životu. V detailu jsou sluneční hodiny na stěně kostela

Foto: Wikimedia Commons, Thomas.xx71 (CC BY-SA 4.0)

Narození a křest

Karol Wojtyła, otec Jana Pavla II., byl kapitánem padesátého pěšího pluku rakousko-uherské armády. V roce 1905 se oženil s Emilií Kaczorowskou. Nastěhovali se ve Wadowicích do Kostelní ulice 7. Z okna jejich bytu byly vidět sluneční hodiny na zdi kostela s nápisem „Čas běží – věčnost čeká“. Jejich první syn Edmund se narodil 28. srpna 1906. Tento velmi schopný hezký sportovec dokončil medicínu na Jagellonské univerzitě v roce 1930 s titulem *medicinae universae doctor*. Několik let po Edmundově narození přišla na svět

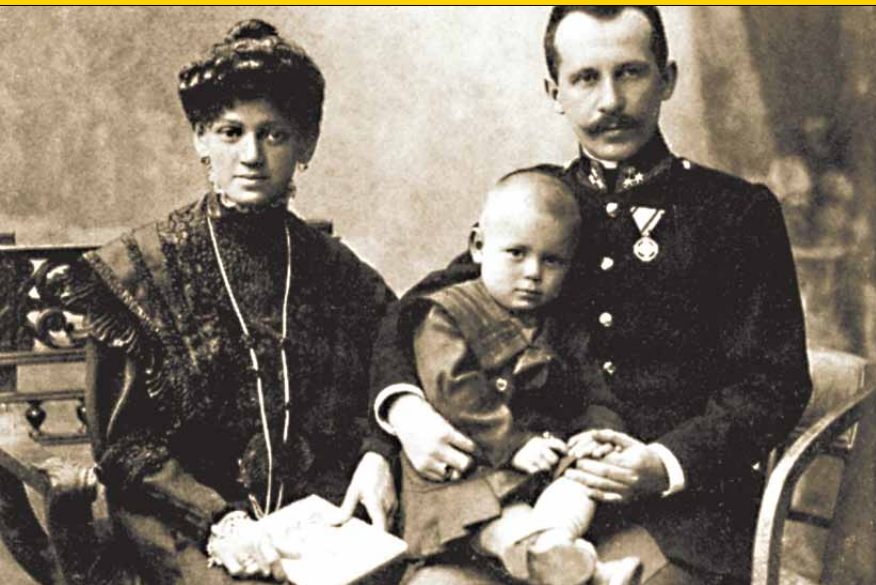
Z okna jejich bytu byly vidět sluneční hodiny na zdi kostela s nápisem „Čas běží – věčnost čeká“.

dcera, která žila jen pár týdnů. Jejich nejmladší syn Karol, budoucí papež, se narodil 18. května 1920 a byl pokřtěn 20. června v kostele Obětování Panny Marie.

Příklad víry – a života

Malý Karol vyrůstal v ovzduší hluboké víry svých rodičů. Mimořádný vliv na něj

měl otcův příklad modlitby a sebekázně. Viděl, jak horlivě se modlil a jak uměl být na sebe náročný. Po létech už jako Jan Pavel II. napsal: „Moje dětská a mladá léta jsou spojena především s postavou otce. Viděl jsem zblízka jeho život, viděl jsem, jak na sebe byl náročný, viděl jsem, jak poklekal k modlitbě. To bylo nejdůleži-

Manželé Wojtyłovi se svým prvním synem Edmundem

***Jaký je první důležitý element svatosti?
Zcela jistě tento:
„Základem je rodina,
tam vše dobré začíná!“***

1920–1929

Karol Wojtyła s maminkou Emilií

Rekonstrukce bytu Wojtyłových ve wadowickém muzeu v rodném domě sv. Jana Pavla II.

tější v oněch letech, jež znamenají mnoho v období dospívání mladého člověka. Otec, který byl na sebe náročný, v určitém smyslu nemusel být náročný na syna. Jak jsem se na něho díval, naučil jsem se, že člověk má klást požadavky sám na sebe a snažit se své povinnosti splnit.“

Tak tedy již od raného mládí se Karol od otce učil věrnosti modlitbě a současně vysokým požadavkům a svědomitému plnění povinností.

Smrt maminky

Karol mohl uslyšet Krista, jenž ho povoloval ke kněžství, poněvadž rostl v atmosféře víry a modlitby, která v rodném domě panovala. „Nějak k tomu přispěli moji rodiče v rodném domě, zejména můj otec, jenž brzy ovdověl,“ napsal Jan Pavel II. „Matku jsem ztratil ještě před prvním svatým přijímáním ve věku 9 let, a proto si ji méně pamatuji a méně jsem

si vědom jejího vkladu do mé náboženské výchovy, ale byl nepochybně velký. Po její smrti (roku 1929 zemřela ve věku 45 let) a dále po smrti mého staršího bratra (roku 1932) jsme zůstali sami s otcem. Mohl jsem být denně svědkem jeho života, jenž nebyl lehký. Byl vojákem z povolání, a když ovdověl, stal se jeho život ještě více životem ustavičné modlitby. Často se stalo, že jsem se v noci probudil a přistihl jsem svého otce na kolenou, tak jak jsem ho vždy vídával ve farním kostele. Nikdy jsme spolu nemluvili o kněžském povolání, ale tento příklad mého otce byl jistým prvním domácím seminářem.“

„Nalezl jsem církev jako společenství spásy“

Kapitán Wojtyła hovořil plyně německy, a proto Lolka, jak Karolovi doma říkali, systematicky tomuto jazyku učil. Čítávali spolu Bibli a modlili se spolu růže-

nec. „Pamatuji si,“ píše Jan Pavel II., „že mi otec jednou dal knížku do náboženství, ve které byla modlitba k Duchu Svatému. Řekl mi, abych se tuto modlitbu denně modlil. A od té doby se to snažím dělat. Tehdy jsem poprvé pochopil, co znamenají Kristova slova adresovaná Samařance o pravých Božích ctitelích, to znamená těch, kteří ho uctívají v Duchu a v pravdě (srov. Jan 4,23). Myslím si však, že podstatnou roli zde sehrála slova mého otce, protože ona mě nasměrovala k tomu, abych byl opravdový ctitel Boha. Nasměrovala mě hledat sounáležitost s jeho opravdovými ctiteli, tj. s těmi, kteří ho uctívají v Duchu a v pravdě. Nalezl jsem Církev jako společenství spásy. Nalezl jsem v této Církvi své místo a své povolání. Postupně jsem pochopil význam Kristova vykoupění a skrze to význam svátostí, zejména mše svaté. Porozuměl jsem, za jakou cenu jsme byli vykoupěni. A toto vše mě uvádělo ještě víc do tajemství Církve, jež právě jako tajemství má neviditelný rozměr.“ ▷

**PŘÍLOHA K 101. VÝROČÍ
NAROZENÍ**

Mimořádný vliv na něj měl otcův příklad modlitby a sebekázně. Viděl, jak horlivě se modlil a jak uměl být na sebe náročný.

Fascinace poznáním...

Je vidět, jak už od mládí byl Karol fascinován poznáním, objevováním největšího a nejpřitažlivějšího tajemství, které zjevil Ježíš Kristus, pravdou o Bohu a o člověku, o jeho povolání a posledním cíli. Vstupoval do tohoto velkého tajemství a poznával ho především vytrvalou modlitbou a ustavičným získáváním znalostí.

... a především poznáním toho nejdůležitějšího

Už tehdy Karol začal odhalovat realismus a samotný kořen evangelia, jež neslibuje lehký život a levný zisk. Velký vliv na něj měla Ježíšova slova adresovaná učedníkům: „Neboj se, malé stáde! Váš Otec

rozhodl, že vám dá království.“ (Lk 12,32) Karol pochopil, že Kristus nepřipravil apoštoly na snadné a teatrální úspěchy. Po letech už jako papež napsal, že Ježíš „jasně mluvil o pronásledování, jež čeká jeho vyznavače. Zároveň budoval jistotu víry. Otcí se zalíbilo dát království těm dvanácti rybářům z Galileje a jejich prostřednictvím celému lidstvu. Předslal, že na cestě poslání, na níž je vede, je čekají protivenství a pronásledování, protože byl pronásledován i On: „Když pronásledovali mne, budou pronásledovat i vás.“ A hned dodává: „Když zachovali moje slovo, budou zachovávat i vaše.“ (Jan 15,20) Od mládí jsem cítil, že v těchto slovech je obsažen samotný kořen evangelia. Evangelium nikomu neslibuje lehký život. Klade požadavky. Zároveň je však velkým zaslíbením: zaslíbením věčného života – pro člověka podléhajícího zákonu smrti, zaslíbením vítězství skrze víru – pro člověka ohroženého tolika pády. V evangeliu

Otec, který byl na sebe náročný, v určitém smyslu nemusel být náročný na syna...

1920–1929

Foto: archiv MSI

Karolův otec, vojenský důstojník

Foto: Flickr, trustypics (CC BY-NC 2.0)

Naše doba je dobou neustálého pohybu, který někdy přechází až ve shon s rizikem, že budeme „něco dělat, jen abychom něco dělali“. Musíme odolat tomuto pokušení snahou nejprve „být“ a teprve potom „dělat“.

sv. Jan Pavel II. (Novo millennio ineunte)

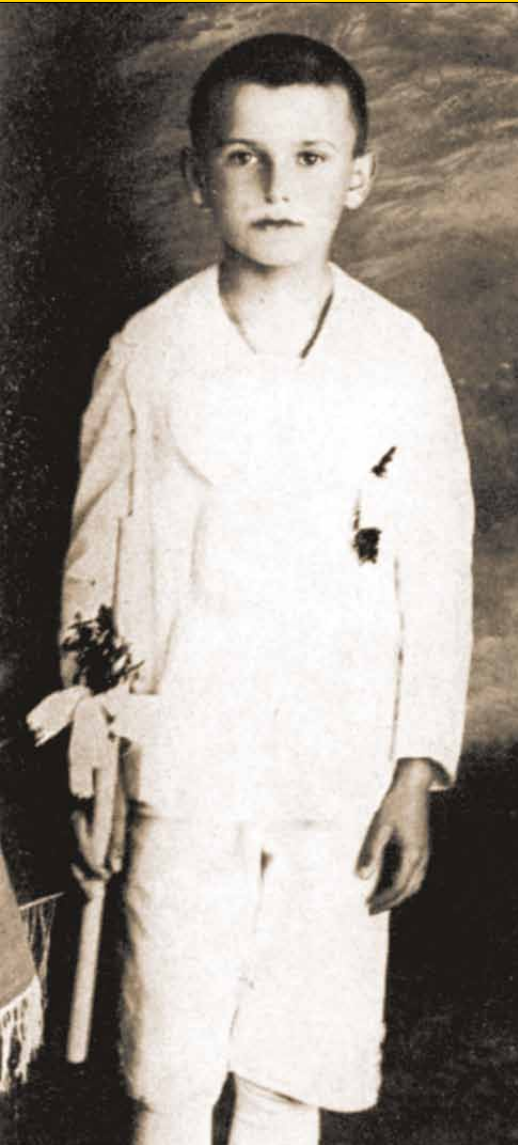

Foto: archiv MŠJ

Lolek v den svého prvního svatého přijímání

je obsažen jakýsi základní paradox: abychom našli život, musíme život ztratit, abychom se narodili, musíme zemřít, abychom byli spaseni, musíme přijmout kříž. To vše je podstatná pravda evangelia, která se bude vždy a všude setkávat s nesouhlasem člověka. Vždy a všude bude výzvou lidské slabosti. Ale právě v této výzvě tkví síla evangelia. Člověk možná dokonce podvědomě čeká takovou výzvu, je v něm totiž potřeba přesahovat sebe samého. Když člověk přesahuje sebe samého, je plně člověkem. Taková je nejhlubší pravda o člověku. Tuto pravdu zná především Kristus. On opravdu ví, co je v člověku (Jan 2,25). On se svým evangeliem nejhlouběji dotknul vnitřní pravdy člověka. Dotknul se jí především svým křížem.“

Lolkova „Maminka“

Lolek velmi trpěl, protože mu chyběla matka. Na první výročí její smrti vzal kapitán Wojtyła svého nejmladšího, již desetiletého syna na pouť do chrámu Panny Marie

Další element jeho svatosti: Karol pochopil, že Kristus nepřipravil apoštoly na snadné a teatrální úspěchy.

v Kalvárii Žebřidovské. Chtěl, aby Lolek, poznamenaný utrpením sirotka, navázal osobní vztah s Pannou Marií, aby ji začal vnímat jako svoji Maminku. Tato pouť měla na Karola velký vliv. Zjistil, že Maria je milující a o něj pečující Matka a přilnul celým svým srdcem k Panně Marii uctívané na Kalvárii Žebřidovské. Lze říci, že od té doby se datuje zvláštní vazba Karola s Pannou Marií a její kostel se pro něj stal oblíbeným poutním místem. Už jako student, potom jako kněz, biskup i kardinál zde dělal nejdůležitější rozhodnutí a hledal

zde oporu v těžkých chvílích svého života, kdy se různé věci komplikovaly. Po letech napsal: „Viděl jsem, že sem musím přicházet stále častěji, protože za prvé bylo takových záležitostí stále víc, za druhé – je to zvláštní – obvykle se po této mé návštěvě vyřešily.“ Už jako Jan Pavel II. říkal o poutním místě v Kalvárii: „Prostě nevím, jak poděkovat Boží Prozřetelnosti za to, že je mi dáno ještě jednou navštívit toto místo: Kalvárii Žebřidovskou, kostel Matky Boží. Navštívil jsem ji mnohokrát, počínaje mými dětskými léty a mládím.“

V evangeliu je obsažen jakýsi základní paradox: abychom našli život, musíme život ztratit, abychom se narodili, musíme zemřít, abychom byli spaseni, musíme přijmout kříž.

Pašije na Kalvárii Žebřidovské

Foto: Wikimedia Commons, Maciek.malec (CC BY-SA 3.0)

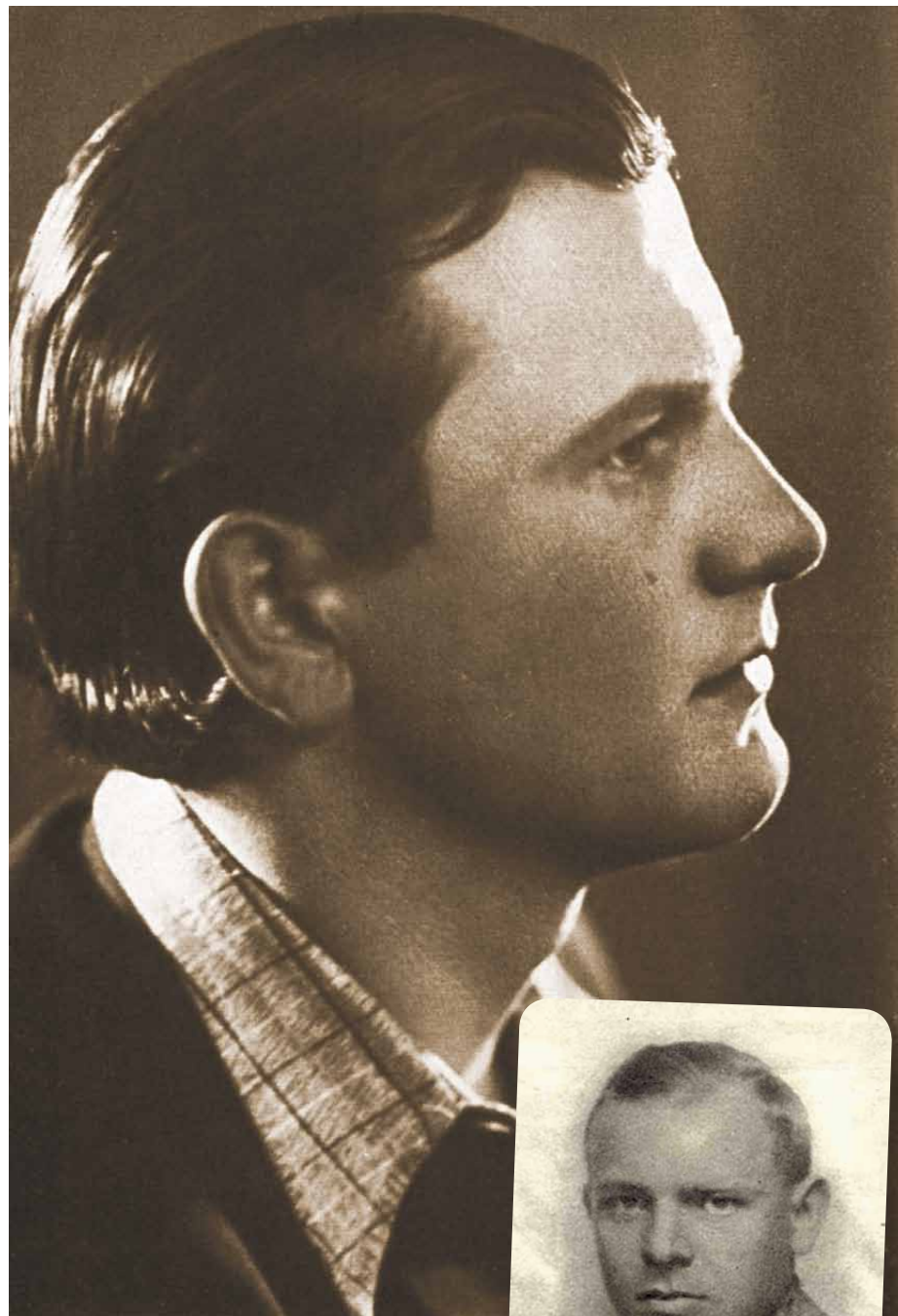

**PRÍLOHA K 101. VÝROČÍ
NAROZENÍ**

Karol studentem

1930–1938

Karol v době studii polonistiky, vpravo starší bratr Edmund

Foto: archiv MSI

Foto: Wikimedia Commons

Bratrova smrt

Roku 1930 ukončil základní školu a začal studovat na gymnáziu Martina Wadowity. V té době jeho starší bratr Edmund končil medicínu v Krakově. Mohl častěji jezdit domů a díky tomu se s Karolem velmi spřátelil. Bral ho na fotbalové zápasy a posazoval si ho na záda, aby Karol lépe viděl. Když začal Edmund pracovat v nemocnici v Bielsku-Białe, Lolek ho navštěvoval a hrál nemocným diva-

dlo jednoho herce. Bohužel se Edmund od jednoho svého pacienta nakazil spálou a zemřel 4. prosince 1932 ve věku 26 let. Po smrti matky a bratra zůstal Karol doma jen se svým otcem. Byla to pro něj velmi bolestná rána.

Příkladem svého života učil kapitán Wojtyła Lolka základním principům práce na sobě.

Jak dobře využít čas

Příkladem svého života učil kapitán Wojtyła Lolka základním principům práce na sobě. Především určil plán povinností na každý den. Protože Karol začínal ve škole v 8 hodin ráno, vstávali brzy, aby měli čas na společnou modlitbu, cvičení a snídani. Když se stal Karol ministrantem, účastnil se ráno v 7 hodin mše svaté. Po škole spolu s otcem snědli oběd v blízké jídelně. Po obědě byly dvě hodiny zábavy nebo nějakého sportu a pak dělal Karol domácí úkoly. Večer otec připravoval večeři, po níž obvykle šli na krátkou procházku, pomodlili se spolu růženec a před spaním četli Písmo svaté a jinou literaturu.

Klasické lyceum bylo známé velmi vysokou úrovní. Lolek se učil latinu, řečtinu, polštinu i polskou literaturu, dějiny a matematiku. Vyznačoval se velkými schopnostmi a přitom byl velmi pracovitý a svědomitý v domácích úkolech.

V posledních dvou gymnaziálních letech byl vybrán jako vedoucí mariánského sdružení. Byl to mládežnický spolek, který měl za účel prohlubovat zbožnost k Panně Marii. V létě 1937 Lolek

Karol začínal ve škole v 8 hodin ráno, vstávali brzy, aby měli čas na společnou modlitbu, cvičení a snídani.

Foto: Flickr, magro_kr (CC BY-NC-ND 2.0)

absolvoval povinný kurz vojenské přípravy na mládežnickém táboře.

Práce, modlitba a důslednost

V posledním roce gymnázia se připravoval na přijetí svátosti biřmování, které přijal 3. května 1938. Antoni Bohdanowicz, Lolkův spolužák, vzpomínal: „Karol měl takový zvyk, že když se naučil nějaký

předmět, odešel do druhého pokoje a odtud se vracel po několika minutách. Jednou byly dveře nedovřené a všiml jsem si, že se Karol modlí na klekátku...“

Od otce se Lolek naučil také žít podle tvrdých morálních zásad, plynoucích z křesťanské etiky. Chápal, že láska k Bohu se projevuje plněním jeho přikázání. Proto vztahoval na sebe Ježíšovu

Otec Figlewicz s ministranty, Karol je po levici otce Figlewicze

Foto: archiv MŠJ

Když se stal Karol ministrantem, účastnil se ráno v 7 hodin mše svaté.

Současní lidé, možná ne vždy vědomě, vyžadují od dnešních věřících, aby jim nejen vyprávěli o Kristu, nýbrž aby jim ho v jistém smyslu „ukázali“.

sv. Jan Pavel II. (Novo millennio ineunte)

**Další element jeho svatosti:
Díky otci se naučil dobře využívat čas.**

výzvu: „Zůstaňte v mé lásce. Zachováte-li moje přikázání, zůstanete v mé lásce.“ (Jan 15,9–10)

Duchovní vedení a hledání správného životního směru

V prvním ročníku gymnázia se setkal s P. Figlewiczem, který ho učil náboženství a stal se jeho mnohaletým zpovědníkem a vychovatelem. Jeho mimořádná osobnost měla na Karola velký vliv. V rozhovoru s André Frossardem Jan Pavel II. vzpomínal: „Jsem moc vděčný kněžím, zejména jednomu, dnes už šedivému, který svou obrovskou prostotou a dobrotou mi ještě v chlapeckých letech přiblížoval Krista a potom věděl, v kterou chvíli mi mohl jako zpovědník říci: Kristus ti ukazuje cestu ke kněžství.“

Musíme zde připomenout důležitou událost z oné doby.

„V době, kdy jsem studoval na gymnáziu, navštívil farnost Wadowice krakovský metropolita arcibiskup Adam Stefan Sapieha. Můj učitel náboženství P. Edward Zacher mi dal za úkol, abych jej přivítal. Tak jsem měl poprvé příležitost stát před tímto mužem, kterého si všichni velmi vážili. Víím, že arcibiskup se po mé krátké uvítací řeči ptal profesora náboženství, jakou fakultu jsem si zvolil po maturitě. P. Zacher odpověděl: ‚Jde na polonistiku.‘ Arcibiskup na to prý řekl: ‚Škoda, že ne na teologii.‘“

Karola fascinuje nejen divadlo a literatura

1930–1938

Foto: freepik.com

Divadlo jako prostředek a cesta

Karol miloval sport, měl rád fotbal, lyžování a horskou turistiku. Intenzivně studoval a získával znalosti. Byl úplně zaujat láskou k literatuře, zvláště dramatické, k divadlu. Během gymnázia Karol věnoval hodně času přípravě na divadelní představení, jež se hrála jak ve škole, tak ve far-

Dramatické umění bylo pro něj cestou, jak sdělovat pravdu o životě a jak předávat Boží slovo.

Foto: jp2online.pl

Karol s kolegyněmi z divadelního souboru v kostýmech

ním kostele. Karol vystupoval v *Antigoně*, v *Balladyně* a dalších hrách, které společně nastudovala dvě wadowická gymnázia, chlapecké a dívčí. Společně režíroval a současně hrál hraběte Jindřicha v Krasinského *Nebožské komedii* ve farním kato-

lickém domě. Velký vliv měl na Karola Mieczysław Kotlarczyk, doktor filozofie a zakladatel „divadla vnitřního slova“ a později během okupace Rapsodického divadla. Byl hluboce věřící křesťan, pro něhož bylo dramatické umění cestou, jak

sdělovat pravdu o životě, o dokonalosti a o tom, jak předávat Boží slovo.

Herec je jako kněz...

Byl přesvědčen, že poslání herce se podobá poslání kněžskému a má přibližovat transcendentní pravdu a univerzální morální hodnoty.

Fascinace divadlem v Karolovi neoslabil touhu stále prohlubovat a rozvíjet víru. U bosých karmelitánů na Górcce ve Wadowicích přijal karmelitánský škapulíř. Tam si prožil své první uzavřené rekolekce. Vždy se účastnil novény před svátkem Panny Marie škapulířové. Již jako biskup vzpomínal: „Do svého odjezdu z Wadowic jsem během novény nikdy nechyběl na odpoledních pobožnostech. Někdy bylo obtížné se odtrhnout od kolegů, vyjít z osvěžujících vln milované Skavy, ale melodický hlas karmelitánských zvonů byl tak silný, tak do hloubi duše pronikající, a tak jsem šel. Ano, byl jsem vedle farního kostela, ale rostl jsem v kostele sv. Josefa.“ Učil se v tichosti kontemplovat tajemství Boží přítomnosti.

Jako papež řekl: „Je třeba být vždy tím, čím chce Bůh, aby člověk byl. Jinak nikdy není ničím! V plnění Boží vůle je velikost člověka, láska a... svatost.“

Byl přesvědčen, že poslání herce se podobá poslání kněžskému a má přibližovat transcendentní pravdu a univerzální morální hodnoty.

Foto: Flickr, Unhindered by Talent (CC BY-SA 2.0)

1930–1938

Již jako papež vystihl svatý Jan Pavel II. jeden ze základních elementů – stavebních kamenů svatosti – takto: „Je třeba být vždy tím, čím chce Bůh, aby člověk byl. Jinak nikdy není ničím! V plnění Boží vůle je velikost člověka, láska a... svatost.“

Kostel sv. Josefa při klášteře bosých karmelitánů ve Wadowicích na Górcce

Foto: Wikimedia Commons, Mariusz Swornóg (CC BY-SA 3.0)

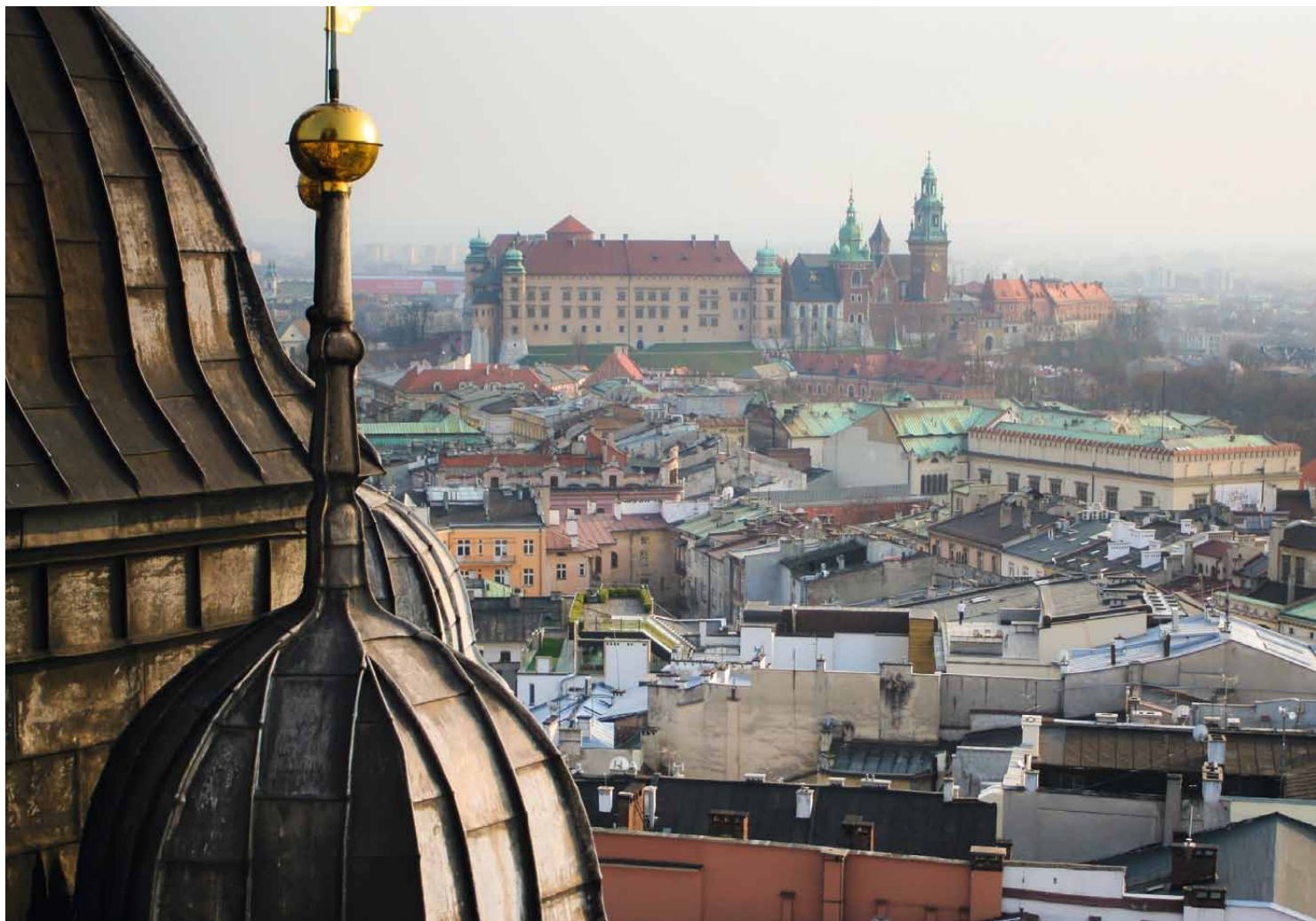

**PRÍLOHA K 101. VÝROČÍ
NAROZENÍ**

Karolův odjezd do Krakova

1938–1939

Pohled na centrum Krakova s královským hradem Wawelem a katedrálou

Foto: Flickr, Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Poland (CC BY-ND 2.0)

Vlhký byt v Týnecké ulici

Své školní vzdělání Karol ukončil ve Wadowicích složením maturity 27. května 1938. V září téhož roku opustil osmnáctiletý maturant spolu s otcem natrvalo Wadowice a přestěhovali se do Krakova. Nastěhovali se do domu příbuzných, dvou Karolových tet, sester jeho matky, do Týnecké ulice 10. Jejich byt byl v sutěru, byl tmavý a vlhký.

Na Jagellonské univerzitě

Karolovo nadšení a horlivost pro studium polské filologie na Jagellonské univerzitě kvůli obtížným podmínkám neochably. Během prvního ročníku měl Lolek velmi mnoho povinností, konal je však s velkou svědomitostí a využíval čas na vzdělání. Rozvrh mluví o 10 povinných hodinách týdně, ale Karol se přihlásil ke 36 hodinám. Účastnil se přednášek nejlepších profesorů v Polsku. Začal psát

literární díla a verše, věnoval se divadelní činnosti. Přes velké množství povinností během prvního roku studií nezanedbával Karol svůj duchovní život. Pomáhal mu v tom úzký kontakt s P. Figlewiczem, který působil ve wawelské katedrále. Chodil k němu pravidelně ke zpovědi, sloužil mu při mši svaté, využíval jeho duchovní vedení a hovořil s ním.

Přes velké množství povinností během prvního roku studií nezanedbával Karol svůj duchovní život.

Albert, muž který opustil umění, když ho Bůh zavolal

Právě tehdy ho fascinovala činnost a osoba svätce Alberta Chmielowského.

Jako papež o něm napsal: „V době mého nadšení pro rapsodické divadlo a umění na mne měla postava tohoto odvážného muže, který se účastnil Ledového povstání (1863), fascinující duchovní vliv. Je známo, že bratr Albert byl malířem a že studoval v Mnichově. Umělecká díla, která zanechal, dokazují, že měl velké nadání. Tento člověk v určité chvíli svého života skončí s uměním, protože pochopí, že ho Bůh volá k mnohem důležitějším úkolům. Když se dozvěděl o prostředí krakovských ubožáků, jejichž útočištěm byla veřejná noclehárna nazývaná také ‚ohřívárna‘ na Krakovské ulici, rozhodl se, že se stane jedním z nich. Ne jako ten, kdo dává almužnu, ale jako člověk, který dává sebe sama do služeb vydědencům. Tento

Svatý Albert Chmielowski

Foto: archiv MSI

strhující příklad oběti vzbudí mnoho následovníků. Kolem bratra Alberta se shromažďují muži i ženy. Vznikají dvě kongregace, které se věnují nejchudším. To vše se odehrávalo na počátku 20. století, v době před první světovou válkou. Bratr Albert se nedožije chvíle, kdy Polsko dosáhne nezávislosti. Zemřel o Vánocích roku 1916. Nicméně jeho dílo jej přežije a stane se výrazem polských tradic evangelijního radikalismu spojeného s duchem svatého Františka z Assisi a svatého Jana od Kříže. Svatý bratr Albert zaujímá v dějinách polské spirituality zvláštní místo. Pro mne byla jeho postava rozhodující, protože jsem v něm našel zvláštní duchovní oporu a příklad, jak se vzdálit od umění, literatury a divadla a učinit radikální rozhodnutí pro kněžské povolání. Jednou z mých největších radostí je, že jsem jako papež mohl povýšit tohoto krakovského chudáčka v šedém hábitu k úctě oltáře. Bylo to nejprve při jeho blahorečení během cesty do Polska v roce 1983 a potom při svatořečení v Římě v listopadu památného roku 1989.“

Měl výhodu: zbožnost byla tehdy „normální“

V červnu roku 1939 udělal Karol zkoušky a ukončil tak první studijní ročník. Během prázdnin si odbyl vojenské školení v akademické legii. Byl talento-

Oslovil ho život sv. Alberta Chmielowského: Tento člověk v určité chvíli svého života skončí s uměním, protože pochopí, že ho Bůh volá k mnohem důležitějším úkolům.

vaným studentem, učil se rychle, ale vždy byl připraven pomáhat ostatním. Angažoval se a celé své srdce vkládal do všeho, co dělal. Byl na sebe náročný a vedl ukázněný způsob života. Měl mnoho přátel jak mezi chlapci, tak mezi dívkami. Byl horlivý sportovec, nejednou překonal mnoho kilometrů při hledání atraktivních lyžařských tras.

Musíme zdůraznit, že v Karolově mládí byla jeho zbožnost normální. Nebo správněji bychom měli říci: byla běžná. Protože normální je vždy – i v dobách, kdy není běžná! Proto fakt, že Karol vedl hluboký život modlitby, že často přistupoval ke svátostem, nechápalo jeho okolí jako něco divného a mimořádného. Bolestný prožitek ztráty matky a bratra byl velkou

lekcí utrpení přijatého s vírou. Karol se naučil, jak důležitá je modlitba a křesťanská askeze při utváření charakteru a dozrávání k otcovství. Ve svém dramatu *Promieniowanie ojcostwa* (Zář otcovství) napsal, že otcovství znamená „být podmaněn láskou“, která nutí sebeodevzdáním „dávat život“. Otcovství tedy znamená odmítnout otroctví egoismu.

Umět opustit dobré pro lepší, když poznáme, že nás k tomu volá Bůh – to je další důležitý element svatosti.

Foto: Flickr, www.CourtneyCarmody.com / (CC BY-SA, 2.0)

1938–1939

**PŘÍLOHA K 101. VÝROČÍ
NAROZENÍ**

Okupační teror – doba, ve které dozrálo rozhodnutí

Hlas sirén na první pátek

Den, kdy bylo Polsko napadeno Němci (1. září 1939), připadl na první pátek v měsíci. Karol šel brzy ráno do katedrály na Wawelu ke zpovědi k P. Figlewiczovi a na mši svatou. Při nejsvětější oběti uslyšel hlas sirén a výbuchy bomb shazovaných na Krakov německými letadly. Po mši svaté běžel hned domů. Společně s otcem se rozhodli, že před postupujícími nepřátelskými vojsky utečou na východ.

Vrací se – a jde dál!

Utíkali spolu s tisíci Poláky. Země byla bombardována německými letadly, mnoho lidí zahynulo. Dne 17. září byli Karol s otcem nedaleko Sanu ve vzdálenosti asi 200 km od Krakova. Tehdy

dostali tragickou zprávu, že od východu vkročila do Polska ruská vojska. Útěk na východ teď neměl smysl, museli se vrátit do Krakova, ve kterém už byli Němci. Na Wawelu se ubytoval generální gubernátor Hans Frank. Začala strašlivá léta okupačního teroru. Vysoké a střední školství bylo zlikvidováno. Poláci neměli žádná práva, byli bráni jako méněcenní. Němci ničili knihovny a všechny stopy polské kultury. Potravinové lístky poskytovaly jen 900 kalorií na den. Za nejmenší překročení okupantských nařízení hrozila smrt nebo koncentrační tábor. Zvláštním objektem pronásledování se stala polská inteligence, duchovenstvo a katolická církev, kterou okupanti považovali za strážce národní kultury. Z polských kněží bylo

3646 uvězněno v koncentračních táborech a 2647 zavražděno. Léta hitlerovské okupace byla poznamenána ustavičným terorem, pouličními raziemi, hromadnými popravami a transporty do koncentračních táborů.

„Válka radikálně změnila běh mého života,“ napsal Jan Pavel II. „Po pravdě řečeno, profesori Jagellonské univerzity se přesto snažili zahájit nový akademický rok, ale přednášky trvaly jen do 6. listopadu 1939. Toho dne německé úřady svolaly profesory na schůzi a všechny ty ctihodné muže vědy deportovaly do koncentračního tábora Sachsenhausen. Tak skončilo v mém životě období studia polonistiky a začalo období německé okupace, během něhož jsem se zpočátku sna-

Aby Karol nemusel na nucené práce do Německa a mohl se starat o otce, pracoval jako dělník, např. v továrně Solvay. Továrna byla v 90. letech zbořena a krakovské lomy, kde budoucí papež těžil vápěnc, slouží dnes jako rekreační zóna

Foto: Flickr, siarkowski (CC BY 2.0)

1939–1944

Foto: archimuzeum.pl

Foto: Narodowe Archiwum Cyfrowe

Scéna z rekonstrukce jedné z bitev 2. světové války v Polsku

Foto: Wikimedia Commons, Adam Kliczek, <http://zatrzymujczas.pl> (CC-BY-SA 3.0)

1939–1944

žil hodně čist a psát. Mé první literární práce pocházejí právě z této doby.“

Během hitlerovské okupace byly brambory základní potravinou, kterou se Karolovi a jeho otci dařilo získávat. Vařili si je a ochucovali kousíčkem margarínu a cibulí. Každý muž mezi 14. a 60. rokem života musel mít práci, nezaměstnaní byli odvázeni na nucené práce do Německa. V prvním roce války pracoval Lolek v zásobovací restauraci. Nebyla to těžká práce a díky tomu měl čas tajně pokračovat ve studiích. Maximálně využíval čas, velmi dlouho čítával a intenzivně se učil francouzsky. Znovu četl Mickiewicze,łowackého, Conrada a Wyspiańskiego, přičemž nikdy nezanedbal každodenní četbu Bible.

Tvrdé podmínky

„Abych ušel deportaci na nucené práce do Německa,“ vzpomíná Jan Pavel II., „začal jsem na podzim roku 1940 pracovat jako dělník v kamenolomu spojeném s chemickou továrnou Solvay.“ V kamenolomu na Zakrzówku se lámal vápenc na výrobu sody v chemické továrně Solvay. Byly tam velmi těžké a nebezpečné pracovní podmínky, především zima. Lolek musel každý den naložit vápenco-

vými kameny celý vagón. Mladí a nezkušení dělníci nemohli takovou normu splnit. Ještě štěstí, že jejich nadřízenými byli dobří Poláci, kteří jim tyto normy tajně snižovali. Ale celý den bylo třeba rozbít vápenc a nakládat ho do vagónu. Povolena byla jen patnáctiminutová přestávka na snídani, kterou si musel každý přinést z domova. Obvykle to byl chleba s marmeládou a káva z melty. Po skončení práce v 15 hodin se Lolek vracel domů v dřevácích a v oblečení z hrubého lněného vlákna a cestou se pokoušel sehnat něco k jídlu: pár brambor, zelí nebo fazole. Němci přestali otci vyplácet důchod, a tak skromná Karolova výplata musela stačit na obživu obou.

Totus Tuus – celý tvůj

V říjnu byl Karol přeložen z továrny Solvay k práci v čističce vody v Borku Fałeckim. Nejčastěji chodil na noční směnu. Podmínky zde byly nesrovnatelně lepší. Mohl si najít čas na četbu i na modlitbu. Zvláště oblí-

benou Karolovou četbou byla knížka, kterou tehdy objevil. Byl to *Traktát o pravé pobožnosti k Panně Marii* od sv. Ludvíka Grignona z Montfortu. V roce 1968 kardinál Wojtyła vzpomíná: „Vlastnil jsem tuto pobožnost k Panně Marii i jako malé dítě, gymnazista i vysokoškolák, ale jaký je obsah a hloubka této pobožnosti, to mě naučila tato knížka.“ *Totus Tuus* (celý tvůj), tato dvě slova přejatá z této knížky se stala devízou spirituality a služby Karola Wojtyły jako kněze, biskupa, kardinála i papeže. „Hle, jsem celý tvůj a vše, co je moje, je tvé, ó můj nejmilejší ▷

Foto: Narodowe Archiwum Cyfrowe

Válečná poukázka na nákup brambor

Ježíši, skrze Marii, tvoji nejsvětější Matku,“ těmito slovy z *Traktátu* se modlil a vždy je vypisoval na své rukopisy.

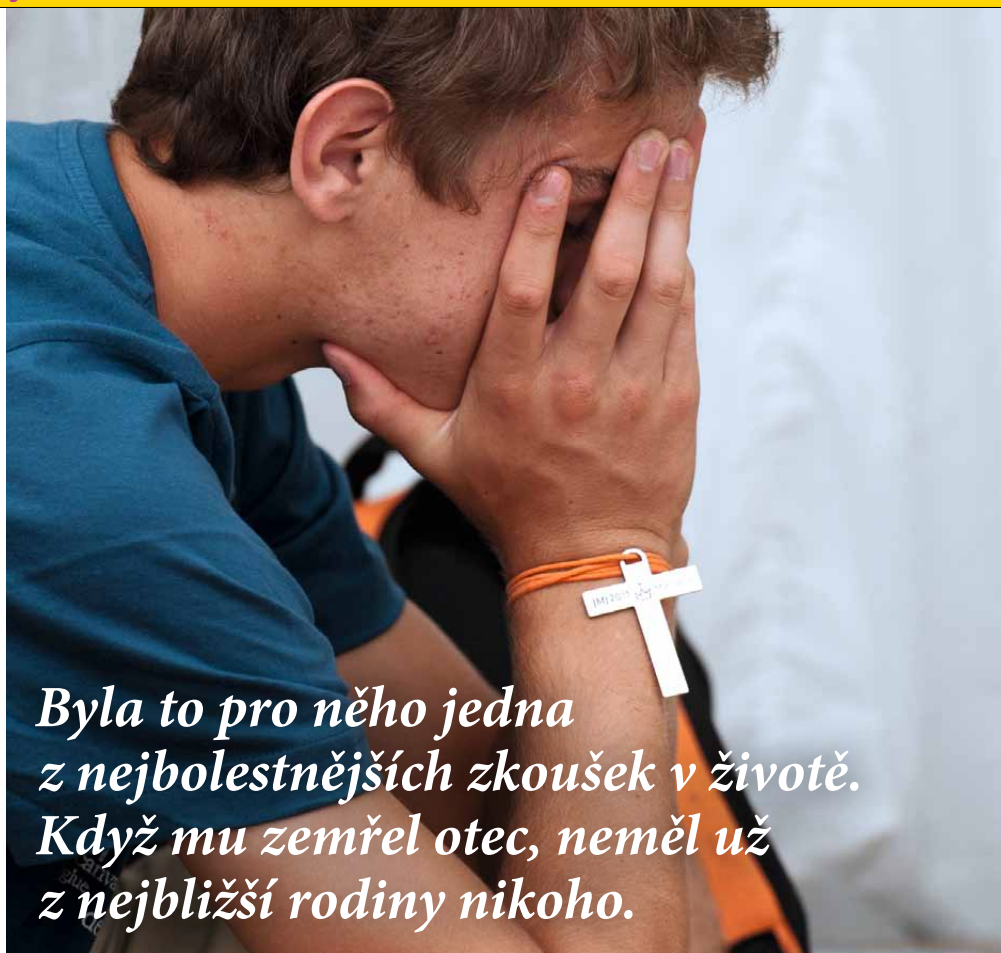
Když se ráno po práci v továrně Solvay vracel Karol domů, šel nejprve na mši svatou do kostela otců redemptoristů na Podgórze. Po letech vzpomínal, že z Eucharistie čerpal „velikou sílu pro ta těžká léta, jakými byla léta okupace“.

Díky práci v kamenolomech a čističce vody poznal Karol Wojtyła význam práce i městský proletariát, jejich prostředí, jejich rodiny, jejich zájmy, jejich lidskou hodnotu a důstojnost. Mladý Karol se naučil, že práce je úkolem, který Bůh svěřuje člověku, aby panoval nad zemí a měl účast na stvořitelském díle samotného Boha.

Vstoupil do nového světa, o jehož existenci dřív nevěděl

V této době mělo velký vliv na utváření Karolovy osobnosti prostředí jeho farnosti sv. Stanislava Kostky v Dębničkách. Svatý otec takto vzpomíná: „Farnost spravovali otcové salesiáni, kteří byli jednoho dne deportováni nacisty do koncentračního tábora. Zůstal tam jen starý pan farář a inspektor provincie, všichni ostatní byli internováni v Dachau. Myslím, že v procesu utváření mého povolání hrálo salesiánské prostředí velkou roli. V této farnosti nad jiné vynikala osobnost Jana Tyranowského. Povoláním byl úředník, ale zvolil si práci v krejčovství svého otce. Tvrdil, že práce krejčího mu usnadňuje vnitřní

Svatá Terezie z Avily

Byla to pro něho jedna z nejbolestnějších zkoušek v životě. Když mu zemřel otec, neměl už z nejbližší rodiny nikoho.

Foto: Flickr, Catholic Church (England and Wales) (CC BY-NC-ND 2.0)

život. Byl to člověk hluboce duchovní. Otcové salesiáni, kteří se v té obtížné době opět odvážně ujali oživení pastorace mládeže, mu svěřili zajímavý úkol v rámci tzv. „živého růžence“. Jan Tyranowský plnil tuto funkci nejen z organizačního hlediska, ale

staral se i o duchovní formaci mladých, kteří se s ním stýkali. Tak jsem se naučil základním metodám sebevýchovy, které pak výchovný proces v semináři dále rozvíjel. Tyranowský se sám nechal formovat spisy svatého Jana od Kříže a svaté Terezie z Avily a právě on mě poprvé uvedl do četby jejich děl, což bylo na můj věk neobvyklé.“

Perly křesťanské spirituality

Právě díky Tyranowskému Karol poprvé ve svém životě sáhl po nejnádhernějších perlách křesťanské spirituality, po dílech největších mystiků: sv. Jana od Kříže a sv. Terezie z Avily. Naučil se důsledně kráčet cestou temné noci víry k plnému spojení s Bohem. Tato cesta vede třemi etapami: očišťováním, osvícením a spojením. Jan Pavel II. v rozhovoru s André Frossardem řekl: „Nejdůležitější je, že prostřednictvím Jana Tyranowského jsem byl uveden do nového světa, o jehož existenci v sobě jsem předtím nevěděl.“ Jindy

Foto: Flickr, Iglesia en Valladolid (CC BY-SA 2.0)

Kontemplace Kristovy tváře se nesmí zastavit u obrazu Ukřižovaného. On byl vzkříšen! Pokud by tomu tak nebylo, bylo by marné naše kázání a byla by prázdná vaše víra.

sv. Jan Pavel II. (*Novo millennio ineunte*; srov. 1 Kor 15,14)

Otec Karolovi zanechal nejcennější životní ponaučení, aby měl na sebe vysoké nároky a co nejsvědomitěji plnil své povinnosti.

vzpomíná: „Těžko lze zapomenout na rozhovory s Janem. Jeden takový mi stále zůstává v paměti, když tento prostý člověk, jenž se zpovídal z nedostatku výmluvnosti, do pozdních nočních hodin mluvil o tom, kdo je Bůh, či spíše co je to život s Bohem. Nečetl tehdy z papíru slova někoho jiného, mluvil sám ze sebe. Bylo to někdy v červenci, den pomalu končil, Janova slova byla stále osamocenejší v nadcházející tmě a stále hlouběji zapadala a uvolňovala v nás ony skryté hlubiny evangelijních možností, v nichž nebyly obavy.“

Otcova smrt

18. května 1941 umírá na infarkt ve věku 62 let Karolův otec. Byl nemocný od Vánoc 1940. Zemřel v noci, když byl syn v práci. Toho rána přinesl Karol otci jako obvykle léky a oběd od manželů Kydryńských. Když poznal, že otec nežije, běžel ihned za knězem. Celou noc se vkleče modlil u těla milovaného otce. Byla to pro něho jedna z nejbolestnějších zkoušek v životě. Neměl už z nejbližší rodiny nikoho. Po mši svaté, kterou sloužil P. Figlewicz, byl kapitán Karol Wojtyła pochován na krakovském hřbitově. Otec Karolovi zanechal nejcennější životní ponaučení, aby měl na sebe vysoké nároky a co nejsvědomitěji plnil své povinnosti.

Po otcově smrti začal Karol ještě intenzivnější život modlitby než dosud.

Čas, kdy dozrála myšlenka na kněžství

V létě 1941 se u Karola ubytoval Mięczyński Kotlarczyk se svou ženou. Právě tehdy se díky jeho iniciativě zrodilo ilegální Rapsodické divadlo, které působilo tajně po celou dobu okupace. Jedním z jeho pilířů byl mladý Karol Wojtyła. S nasazením života bylo připraveno 7 her a odehráno 22 představení. Hlavním cílem činnosti tohoto konspiračního divadla bylo ukázat nezníčitelnost polské kultury a obnovovat duši národa. Nepochybně i divadelní činnost utvářela Karolovu osobnost, učila ho umění hovořit a navazovat kontakt s posluchači.

Po otcově smrti začíná v Karolovi pomalu dozrávat myšlenka na kněžství.

Na podzim roku 1942 se mladý Karol přihlásil v rezidenci krakovského arcibiskupa a požádal o přijetí do tajného kněžského semináře.

Tajný kněžský seminář a vážné zranění

Za okupace byli kandidáti do semináře přijímáni tajně a přednášky probíhaly ilegálně v naprostém utajení před okupantským režimem. Karol po započtení tajných studií semináře dál pracoval v Borku Fałeckim a pokračoval ve své činnosti v Rapsodickém divadle,

také utužoval kontakty s Tyranowským a P. Figlewiczem. Měl v těchto hrůzných letech okupace velké štěstí, neboť se mu vždycky podařilo uniknout prohlídkám, raziím i transportu do koncentračního tábora. Ale 29. února 1944 měl velmi vážnou nehodu. Když se vracel z práce v Borku Fałeckim domů, vrazilo do něj příjíždějící německé nákladní auto tak silně, že ztratil vědomí. Karola ležícího na ulici zachránila paní Jozefa Florek, která když viděla, co se stalo, vyskočila z tramvaje a chránila ho před projíždějícími vozidly. Podařilo se zastavit jeden automobil, v němž – jak se ukázalo – jel německý důstojník. Když zjistili, že Karol žije, důstojník zastavil nákladní auto a nařídil převést raněného do městské nemocnice. Karol měl otřes mozku a četná poranění. Musel dva týdny ležet na lůžku. Byla to pro něho, jak sám později napsal, zvláštní „doba rekolekcí, kterou mu Pán Bůh vymyslel“.

Německé nákladní auto do něj vrazilo tak silně, že ztratil vědomí.

Foto: Wikimedia Commons, simka (CC-BY-SA 3.0)

Musel dva týdny ležet na lůžku. Byla to pro něho, jak sám později napsal, zvláštní „doba rekolekcí, kterou mu Pán Bůh vymyslel“.

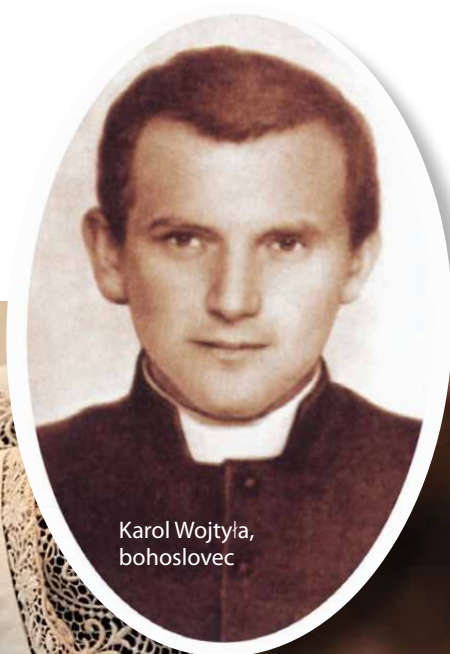
1939-1944

PŘÍLOHA K 101. VÝROČÍ
NAROZENÍ

Kněžské svěcení a studia v Římě

Foto: Jméno Příjmení, Člověk a Víra

Karol Wojtyła,
bohoslovec

Foto: archiv MSJ

1944 – 1948

V domě arcibiskupa a v kněžském semináři

Když vypuklo varšavské povstání, Němci v Krakově zorganizovali masovou akci po celém městě a zatklí mladé lidi, aby nedošlo k novému povstání. Po této černé neděli pozval biskup Sapieha do své rezidence všechny kleriky a do konce války je tam ukrýval. Od 7. srpna 1944 až do konce války bydlel Karol s ostatními kleriky a studoval v domě arcibiskupa. 18. ledna 1945 osvobodila Krakov od německé okupace vojska Rudé armády. Klerici se mohli konečně přestěhovat do budovy semináře.

Život se pomalu vracel do normálu. Karol končil 3. ročník teologie. Z vlastního rozhodnutí žil ve velké chudobě. Když od svého přítele M. Kotlarczyka dostal nový svetr, dal ho při nejbližší příležitosti žebrákovi. Jeho fascinace spiritualitou a díly sv. Jana od Kříže ho vedla k intenzivnímu studiu španělštiny, protože chtěl díla tohoto mystika číst v originále.

18. února 1946 byl arcibiskup Adam Stefan Sapieha jmenován kardinálem.

Při přednáškách klerikům vštěpoval, že podstatou každého dobře prožívaného kněžského povolání je umírat sobě, obětovat se, dávat se jako nezištný dar Kristu a druhým lidem.

Kněžské svěcení dřív, než čekal

Začátkem července 1946 udělal Karol Wojtyła všechny závěrečné zkoušky teologického studia. Kardinál Sapieha rozhodl, že Karol Wojtyła bude na podzim vyslán na další studia do Říma. Proto uspil jeho kněžské svěcení. Celý říjen se Karol v rekolekcích intenzivně připravoval na přijetí svátosti kněžství. Kněžské svěcení přijal ráno 1. listopadu 1946 v soukromé kapli krakovského arcibiskupa.

Už 15. listopadu otec Wojtyła spolu se svým mladším kolegou otcem Starowiejským odjeli studovat do Říma.

Ve „Věčném městě“

Otec Karol se ubytoval na belgické koleji na Via del Quirinale a začal studovat na papežské dominikánské univerzitě.

Stará pohlednice z Říma

Vedoucím jeho doktorské práce byl známý profesor otec Reginald Garrigou-Lagrange. Otec Wojtyła psal práci o chápání víry u sv. Jana od Kříže. Maximálně využíval čas na studium i modlitbu.

Kromě intenzivního studia poznával Řím, ve volných chvílích navštěvoval posvátná místa a památky „Věčného města“ v doprovodu na slovo vzatých znalců.

Dobře využít cenný „čas přípravy“

Během volných dnů o Vánocích a Velikonocích navštěvoval další italská města. Ve velikonoční době roku 1947 jel otec Wojtyła do San Giovanni Rotondo, aby se setkal se známým stigmatikem a mystikem otcem Piem a vyzpovídal se u něho. Setkání s tímto svatým kapucínem na něj

udělalo obrovský dojem. Jan Pavel II. vzpomíná, že byl „velmi prostým zpovědníkem, bystrým a věcným“. Nejvíce mladého kněze z Polska zasáhlo, jak italský řeholník při mši svaté trpěl i fyzicky v účasti na tajemství Kristova utrpení, smrti a vzkříšení. Kardinál Sapieha otci Wojtyłovi a otci Starowiejskému doporučil, aby o prázdninách 1947 navštívili Francii, Belgie a Holandsko a seznámili se s pastorační v těchto zemích. Když se vrátili do Říma, zastavili se v Ars, kde působil sv. Jan Maria Vianney (1786–1859), známý farář, který často trávil ve zpovědnici 18 hodin a zpovídal lidi, kteří k němu po tisících přijížděli z celé Francie. Jan Pavel II. popsal svůj dojem takto: „Na zpáteční cestě z Belgie do Říma jsem měl to štěstí poprvé navštívit Ars. Bylo to koncem října na neděli Krista Krále. S velkým pohnutím jsem vešel do starého kostelíku, kde zpovídal, učil katechismus a kázal Jan Maria Vianney. Byla to pro mne nezapomenutelná zkušenost. Již od seminárních let jsem byl uchvácen postavou arského faráře, především při četbě jeho životopisu, který napsal Mons. Trochu. Svatý Jan Maria Vianney překvapuje především tím, jak se v něm projevuje síla milosti, která působí skrze ubohé lidské prostředky. Hluboce mě dojímala zvláště jeho hrdinská služba ve zpovědnici. Onen pokorný kněz, který denně více než deset hodin zpovídal, velmi skromně jedl a odpočinku věnoval sotva několik hodin, dokázal v obtížné historické době způsobit ve Francii, a nejen ve Francii, jakousi duchovní revoluci. Tisíce lidí přicházely do Ars a klekaly k jeho zpovědnici. Na pozadí sekulari-

Ve své disertační práci zdůraznil, že setkání s Bohem není vyhrazeno jen mystikům...

zace a antiklerikalismu 19. století je jeho svědectví opravdu něčím revolučním. Ze setkání s jeho postavou jsem vyvodil přesvědčení, že kněz uskutečňuje podstatnou část svého poslání prostřednictvím zpovědnice, kdy se dobrovolně stává jejím „vězňem.“

Disertační práce

14. června 1948 otec Karol Wojtyła obhájil svoji disertační práci se známkou velmi dobrý.

V práci zdůraznil, že osobní setkání s Bohem není vyhrazeno pouze mystikům. Každý člověk je povolán k navázání

... každý člověk je povolán k navázání vztahu lásky s Bohem.

vztahu lásky s Bohem. Mystické zkušenosti nás učí cestě, která vede k Bohu a poučuje nás o charakteru našeho spojení s Bohem. Bůh není poznáván jako nějaký předmět, ale skrze vzájemné osobní odevzdání.

Karol se spolubratry ze semináře, na fotografii třetí zleva

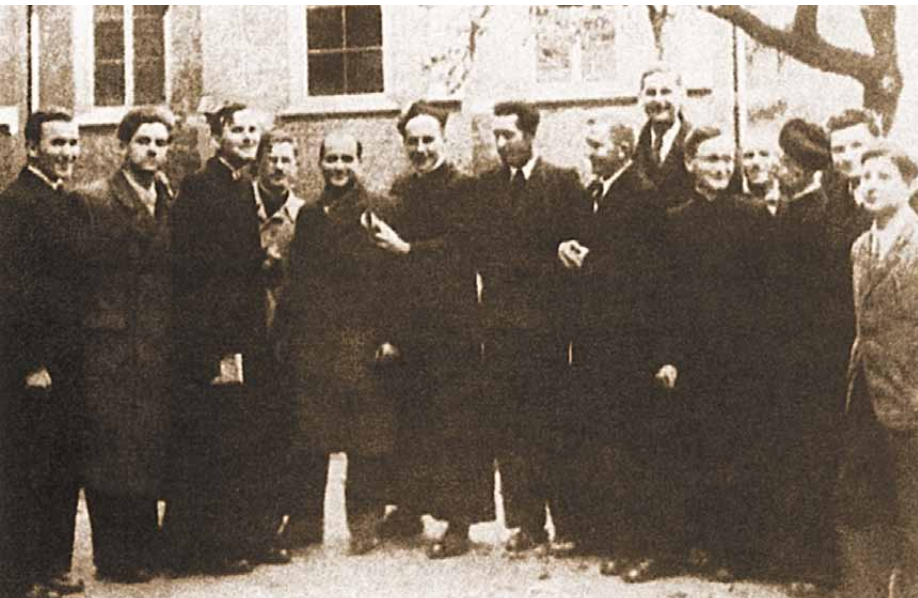

Foto: archiv MSI

Stigmatizovaný sv. P. Pio z Pietrelciny

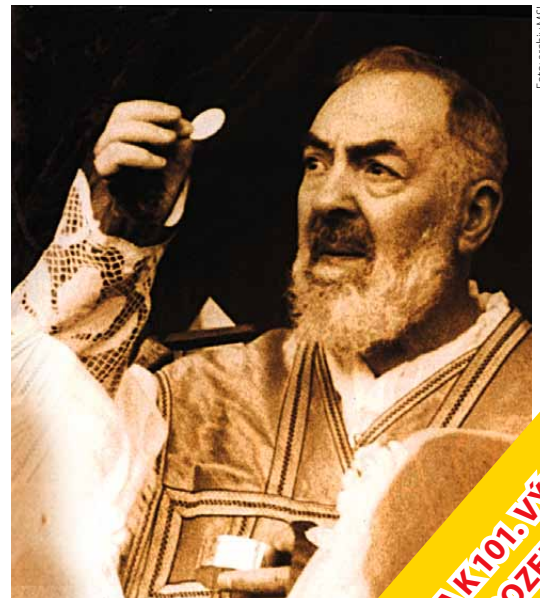

Foto: archiv MSI

1944–1948

**PŘÍLOHA K 101. VÝROČÍ
NAROZENÍ**

Otec Karol – začátek jeho kněžské služby

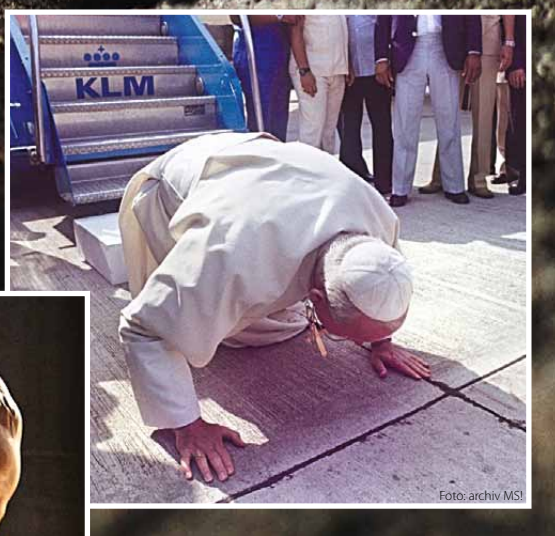

Foto: Unsplash, Elia Pellegrini (CCO)

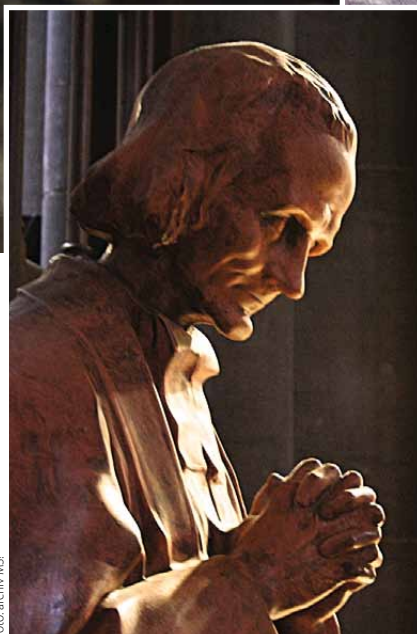

Foto: archiv MSI

„Farář arský“ – sv. Jan Maria Vianney († 1859)

Vesnický kaplan

Po doktorské zkoušce, kterou složil 14. června 1948, a po návratu ze studií v Římě čekalo na P. Karola Wojtyłu první pastorační působiště ve vesnici Niegowic. Jak později ve svých vzpomínkách papež uvedl, dne 28. července se vydal do té farnosti: „Dojel jsem autobusem z Krakova do Gdowa a odtud mě nějaký zemědělec svezl po silnici směrem ke vsi Marszowice, pak mi poradil jít cestou mezi poli, protože to tak mělo být kratší. Už z dálky byl vidět kostel v Niegowici. Byla doba žní. Pamatuji si, že v první chvíli, když jsem překročil hranice niegowické farnosti, poklekl jsem a políbil zem. Naučil jsem se toto gesto od sv. Jana Marii Vianneye. V kostele jsem se poklonil před Nejsvětější svátostí a pak jsem se šel představit svému faráři.“ (z knihy *Dar a tajemství*)

Farářem tam tehdy byl prelát Kazimierz Buszała, vynikající vychovatel mladých kněží. Pod jeho dohledem se P. Wojtyła pustil do katechetické a pastorační práce.

K 50. výročí svého kněžského svěcení napsal Jan Pavel II. o hlavních rysech povolání tohoto úžasného daru a tajemství: „Co znamená být knězem? Podle sv. Pavla je kněz především správcem Božích tajemství. (...) Kněz dostává od Krista poklad spásy, aby ho správ-

„Pamatuji si, že v první chvíli, když jsem překročil hranice niegowické farnosti, poklekl jsem a políbil zem. Naučil jsem se toto gesto od sv. Jana Marii Vianneye.“

svatý Jan Pavel II.

A právě v tomto světě musí zářit křesťanská naděje!

sv. Jan Pavel II. (*Ecclesia de Eucharistia*)

Foto: archiv WSi

Karol Wojtyła (uprostřed v bohoslužebném rouchu) jako kaplan v Niegowici

ným způsobem rozdával lidem, k nimž je poslán. A proto také je kněz člověkem Božího slova, člověkem svátostí, člověkem „tajemství víry.“ (*Dar a tajemství*)

Učí, křtí, oddává, zpovídá – a modlí se

Služba kaplana mu umožňovala prohlubovat všechny rozměry kněžství. Kněz Wojtyła hlásal radostnou zvěst, vyučoval na pěti okolních školách, uděloval svátosti manželství a křtu. Zvláště si zamiloval službu rozdavatele milosrdenství ve zpovědnici a každodenní eucharistii, kterou bral „nejen jako nejsvětější povinnost, ale především jako nejhlubší potřebu duše“ (srov. *Dar a tajemství*).

Stálé místo v denním programu P. Wojtyły zaujímala modlitba, protože byl vnitřně přesvědčen, že „modlitba tvoří kněze a kněz je formován modlitbou. (...) Čas určený k důvěrnému kontaktu s Bohem je časem nejlépe využitým, poněvadž pomáhá nejen jemu samému, ale podporuje i apoštolskou práci“ (srov. *Dar a tajemství*).

Z Wojtyłovy iniciativy vzniklo při kostele společenství „živého růžence“. Měl rovněž za to, že kněz má povinnost stále prohlubovat své znalosti, aby mohl být připraven na plodný dialog se současnou mentalitou. Po večerech četl filosofické rozpravy a zdokonaloval svou doktorskou práci. Farníci, většinou chudí lidé, si vážili jeho skromného životního stylu a oddanosti Církvi.

Uměl „mířit daleko“

Již tehdy se P. Wojtyła projevovat jako „člověk milosrdenství“, dělil se s chudými jak o milodary získané od zámožně-

ších obyvatel, tak i o vlastní peníze. Také v této době se projevila další významný osobnostní rys budoucího papeže: „mířit daleko“. Když totiž farníci debatovali o tom, zda k oslavě padesátiletého výročí farářova kněžství natřít oplocení kolem kostela, nebo uklidit kolem kostela, kaplan Wojtyła přišel s návrhem postavit nový zděný kostel... Věřící, ačkoli byli napřed zaraženi velikostí úkolu, který před nimi

V této době se projevila další významný osobnostní rys budoucího papeže: „mířit daleko“. Když farníci debatovali o tom, zda natřít plot, navrhl postavit nový kostel!

stojí – posbírat peníze a postavit kostel nebyla žádná maličkost –, nakonec ideu mladého kněze uskutečnili! Kostel vznikl již bez další účasti P. Karola, protože byl v březnu 1949 z rozhodnutí kardinála Sapiehy přeložen do farnosti sv. Floriána v Krakově.

Zděný kostel v Niegowici – jeho stavbu inicioval sv. Jan Pavel II., když zde byl kaplanem

Foto: Wikimedia Commons, Krzysztof Lasoni (CC-BY-SA 4.0)

1948–1949

**PŘÍLOHA K 101. VÝROČÍ
NAROZENÍ**

svatým se nerodí, svatým se stává

Foto: Flickr, Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Poland (CC BY-NC 2.0)

Světové dny mládeže v Krakově (2016), sv. Jan Pavel II. byl iniciátorem těchto pravidelných světových setkání mládeže

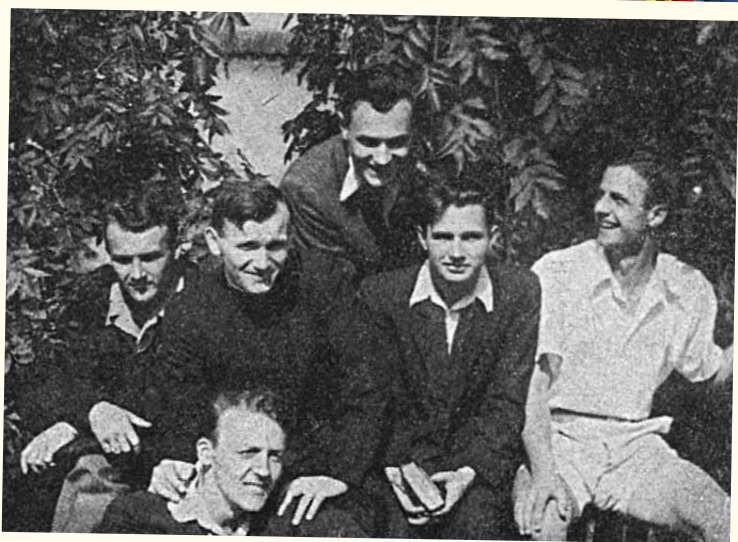

Foto: Wikimedia Commons

P. Karol Wojtyła, farář u sv. Floriána v Krakově (druhý zleva uprostřed)

1949–1958

„Wujkovo“ doprovázení mladých

Pravdivé odpovědi na nehlubší lidské otázky

Nakolik byla roční práce P. Wojtyły v Niegowici naplněna rozmanitými povinnostmi kaplana a katechety, natolik formovala dvouletá služba v krakovském kostele sv. Floriána především pastorační charisma otce Karola. Z pověření faráře preláta Tadeusze Kurowského se kněz otec Karol věnoval pastoračnímu prostředí krakovské polytechniky a „Nazareta“ – koleje pro studentky, kterou vedly řeholnice. Každý čtvrtek měl katecheze, ve kterých se věnoval základním otázkám: existenci Boha a spiritualitě lidské duše. Katecheta vedl rozjímání tak,

aby mladí inteligentní posluchači odešli z hodin s přesvědčením, že v evangeliu jsou pravdivé odpovědi na nehlubší lidské otázky. Wojtyła totiž vyšel z předpokladu, že jestliže studenti opravdu přijmou, že Kristus je cesta, pravda a život (srov. Jan 14,6), nebudou hledat náhražku štěstí ve zcestné marxistické ideologii.

Co je to mládí?

Práce se studenty umožnila knězi nahlédnout do základů existence těch, kteří mu jsou svěřeni: „Základní zkušenosti z doby, kdy jsem se v pastorační činnosti soustřeďoval v první řadě na mládež, byl objev bytostného významu mládí. Co je

to mládí? To není jen období života, kterému odpovídá určitý věk, ale také doba, kterou Prozřetelnost dává každému člověku a svěřuje mu ji jako úkol. V tomto období člověk hledá odpověď na zásadní otázky, jako onen mladík, o němž se píše v evangeliu. Nehledá jen smysl života, ale také konkrétní projekt, podle něhož by začal svůj život stavět. A právě to je nejpodstatnějším rysem mládí.“ (*Překročit práh naděje*, kap. 19)

Povolání k lásce

Ve Wojtyłově pastorační práci bylo mládí vždy spojeno s touhou dát svůj život darem pro druhé, z lásky. Byl si jistý, že „povo-

lání k lásce je v bližším styku s mladými přirozeně nutné. Jako kněz jsem si to velice záhy uvědomil. Cítil jsem v tomto směru téměř vnitřní nutkání. Je třeba připravovat mladé lidi na manželství, učit je lásce. Lásce se nelze naučit, a přece se člověk nepotřebuje ničemu učit tak naléhavě. Lidskou lásku jsem se naučil mít rád ještě jako mladý kněz. Lidská láska je jedním ze základních témat, na něž jsem se zaměřil v kněžském povolání, ve službě na kaza-
telně, ve zpovědnici a také ve službě, kterou vykonávám psaným slovem. V člověku milujícím lidskou lásku se rodí také živá potřeba napnout všechny síly pro „krásnou lásku“ (*Překročit práh naděje*, kap. 19). Tato péče o „krásnou lásku“ stála roku 1950 u zrodu programu pro páry, které se připravují na manželství, první v krakovské arcidiecézi. Ke spolupráci při získávání podoby této své iniciativy pozval Wojtyła laiky, což bylo v předkoncilní Církvi velmi odvážné. Jeho pionýrské počínání vplynulo jednak z pokusu ubránit rodiny před útoky vládní politiky Polské lidové republiky, a jednak z hlubokého přesvědčení o objektivitě hodnoty zodpovědné lásky.

V kruhu přátel: „šrodowisko“

Studentům se velmi líbil kněz, který opravdu žil ve středu jejich záležitostí a k tomu imponoval myšlenkovou hloubkou, otevřeností, uměním naslouchat a vnitřní silou. S radostí přijali řadu věcí, které zavedl v intelektuální, liturgické, kulturní či pastorační oblasti. Diskuse o víře, středěční mše svaté obohacené zpěvem kostelního studentského sboru, divadelní inscenace, ale také neformální setkání – to vše způsobilo, že studenti prohlubovali přátelství s knězem, výjimečným v té době. Tyto pevně navázané vztahy kolem kostela sv. Floriána vedly ke vzniku skupiny nazývané zpočátku rodinkou a potom (kvůli dalším lidem, kteří se připojovali) *šrodowisko*.

George Weigel, významný autor biografie Jana Pavla II., upozorňuje na charakteristický rys polského papeže: „Když dřívější papežové hovořili o svém mládí, vzpomínali na léta strávená v Accademii, přísné výběrové škole pro církevní diplomaty, anebo na zážitky spojené s jejich pedagogickou činností v kněžských seminářích. Když ale o svém mládí hovoří Jan Pavel II., vždy klade význam a důraz na „své šrodowisko“. A to je výmluvný rozdíl.“ (*Svědék naděje*, str. 105)

Přátelství, která obstála ve zkouškách více než padesát let, přinesla velké plody jak ve Wujkově životě (tak říkali otci Woj-

Co je to mládí? To není jen období života, kterému odpovídá určitý věk, ale také doba, kterou Prozřetelnost dává každému člověku a svěřuje mu ji jako úkol.

V tomto období člověk hledá odpověď na zásadní otázky...

Foto: Pexels, Tom Leishman (CC0)

tyłowi), tak v životě každého z těch, kteří do skupiny patřili. Vzájemné obohacování bylo možné díky tomu, jak P. Karol chápal své bytí s druhými a pro druhé: „Každodenním úkolem kněze je zpřítomnit Boha, Boha-Vykupitele, ve mši svaté. (...) Kromě toho tedy úkolem pastýře je stýkání se a soužití s lidmi všude, kde jsou, být s nimi ve všem „kromě hříchu.“ (*Homo Dei* 3(81)/1957) Kněz Wojtyła věděl, že ho mládí potřebují nejen jako udělovatele svátostí, ale také jako průvodce na cestě. Proto jeho pasto- ▷

... nehledá jen smysl života, ale také konkrétní projekt, podle něhož by začal svůj život stavět.

„Lásce se nelze naučit, a přece se člověk nepotřebuje ničemu učit tak naléhavě.“

svatý Jan Pavel II.

P. Karol Wojtyła o prázdninách na kajaku (nahore) a s mládeží v horách (vlevo)

Foto: 2x archiv MSI

„Každodenním úkolem kněze je zpřítomnit Boha, Boha-Vykupitele, ve mši svaté. Kromě toho úkolem pastýře je stýkání se a soužití s lidmi všude, kde jsou, být s nimi ve všem ,kromě hříchu‘.“

svatý Jan Pavel II.

rační práce znamenala opravdu se ponořit do světa mladých, doprovázet je – jak to sám popsal – ve „vášnivě práci“ odhalovat povolání, v krystalizování krásné lásky i v zápase s každodenními problémy života v komunistické zemi. Ozvěnu takového pojetí kněžského poslání nalezneme ve výroku nejbližšího Wojtyłova přítele ze *środowiska*, dnes kandidáta oltáře inženýra Jerzeho Ciesielského: „Pastorace má zahrnout celého člověka s jeho zájmy a problémy, prací i odpočinkem, s jeho aktuálním životním stavem.“ (*Homo Dei* 3(81)/1957) Jednou z nejzvláštnějších podob takového doprovázení mladých byly společně trávené prázdniny.

Oltář na obráceném kajaku

Když v roce 1953 členové *środowiska* Wujkovi nabídli dvoutýdenní cestu do Bieszczad a posléze sjíždět na kajaku řeku Brodu,

1949–1958

Foto: Flickr, Loretto-Gemeinschaft (CC BY-NC-ND 2.0)

Nesmíme se vzdát tváří v tvář současné krizi! Pánovy dary – a svátosti patří k těm nejvzácnějším – přicházejí od toho, který dobře zná srdce člověka a je Pánem dějin.

sv. Jan Pavel II. (Novo millennio ineunte)

nikoho nenapadlo, že tím začíná nová etapa v historii jejich skupiny. Od tohoto přelomového roku, jemuž předcházely jednodenní a víkendové pěší či lyžařské výlety nebo cesty na kole, probíhaly každé prázdniny až do volby Karola Wojtyły na Petrův stolec ve znamení odpočinku v horách a na řekách a jezerech.

Pro Wujka byly společné prázdniny na jednu stranu příležitostí, aby lépe mladé lidi poznal, a tak jim v pastoraci plodněji sloužil, na druhou stranu to vycházelo vstříc jeho potřebám aktivního odpočinku. Věděl, že fyzická námaha dokonale regeneruje duševní síly oslabené rokem intenzivní vědecké a pastorační práce. Kromě toho v dynamismu této formy letních cest byla zahrnuta ještě jiná skutečnost: „Jde o to, aby odpočinek nebyl únikem ke zbytečnosti, aby to nebyl promarněný čas. Pak by to nebyl pravý odpočinek. Jedná se o to, aby byl naplněn setkáním. Mám na mysli, samozřejmě, setkání s přírodou, s horami, mořem a lesem. Když se člověk umí setkávat s přírodou, získává pokoj, vnitřně se ztišuje. Ale to ještě není všechno, co lze o odpočinku říci. Je potřeba, aby byl naplněn novým obsahem, jenž je vyjádřen v symbolu Maria. Maria znamená setkání s Kristem, setkání s Bohem. Znamená otevřít vnitřní oči duše Jeho přítomnosti ve světě, otevřít vnitřní sluch slovu Jeho pravdy.“ (Castel Gandolfo, 20. července 1980)

Při jízdě na kajaku vyžadovalo setkání s Kristem v každodenní eucharistii zpočátku inženýrskou představivost členů *środowiska*, aby v obráceném kajaku viděli

Odpočinek během jednoho z putovních táborů (Karol Wojtyła vleže)

Foto: archiv MSI

Zde se nám nabízí další „element svatosti“. Jan Pavel II. ho vyjádřil slovy: „Jde o to, aby odpočinek nebyl únikem ke zbytečnosti, aby to nebyl promarněný čas.“

(Castel Gandolfo, 20. července 1980)

oltář a ve dvou svázaných veslech kříž. Kromě mše svaté, na níž Wujek vždycky řekl nějakou myšlenku k rozjímání na celý den, a kromě polední a večerní modlitby plynul den překonáváním několika desítek kilometrů horských či vodních cest a byl zakončen stavěním stanů, společným jídlem a diskusemi, legrací a zpěvem u ohně. To vše skupinu spojovalo, prohlubovalo přátelství a rodilo lásku. Styl putování také umožňoval osobní kontakt každého účastníka s Wujkem. Kněz měl za to, že „na cestách si lidé povídají – pastýř je k tomu, aby s ním lidé hovořili. Předmětem rozhovorů dvou nebo celého společenství může být cokoli, od témat

z oblasti svědomí k důkazům Boží existence a katolické společensko-etické nauce. Nakonec nemusí to být nutně tzv. zásadní hovory. Jde o to, aby lidé uměli hovořit o všem, o filmech, o knihách, o zaměstnání, o vědeckých výzkumech i o jazz-bandu, a to náležitě“ (*Homo Dei* 3(81)/1957).

Po letech Svatý otec s pohnutím vzpomínal: „Za dobrých časů jsem počítal prázdniny podle počtu táboráků, počítal jsem prázdniny podle počtu nocí pod stanem. Pokud jich byl dostatečný počet, byly také dobré prázdniny.“ (Castel Gandolfo, srpen 1985)

Foto: Unsplash, Kevin Erdvig (CC0)

1949–1958

PŘÍLOHA K 101. VÝROČÍ
NAROZENÍ

Publicista a básník ve službě pravdě

Etický slabikář v novinách

Jako mladý kněz začal Karol Wojtyła publikovat na stránkách týdeníku *Tygodnik Powszechny* první články a eseje a později také texty zabývající se problémy morální povahy, shrnuté pod společným názvem

Etický slabikář. Se čtenáři *Tygodniku*, ale i *Znaku* se dělil o své reflexe na téma křesťanské antropologie či manželské čistoty. Složitý jazyk článků však způsoboval, že začíst se do Wojtyłovy myšlenky bylo pro čtenáře pokaždé přímo výzvou.

Foto: Unsplash, Ian Keefe (CCO) / archiv MSI

Skutečnost nelze pojmut jen jedním nástrojem...

Podobně obtížnou četbou byly Karolovy básně, publikované pod pseudonymem Andrzej Jawień a Stanisław Andrzej Gruda. Už samotná skutečnost, že se autor pustil do poezie, bylo projevem jeho hlubokého přesvědčení, že skutečnost nelze pojmut pouze pomocí jediného nástroje. Proto se ke kněžským teologickým a filosofickým výpovědím přidala i umělecká s formou exprese jí vlastní. Básně, které vyšly z Wojtyłova pera – třebaže se odvolávaly na různé zkušenosti, které patří k lidskému údělu – byly v podstatě pokusem zachytit to, co je v lidské kondici základní: rozhodnout se buď pro ztrátu lidství, nebo pro svatost. Otázka volby ve jménu „větší svobody“ byla také osou Wojtyłova dramatu *Bratr našeho Boha*, které vzniklo v roce 1950 a zabývalo se životní cestou sv. bratra Alberta.

Vědecká práce – ve službě pravdě

V roce 1951 po dvouleté službě P. Wojtyła v kostele sv. Floriána a po smrti kardinála Sapiehy nasměroval tehdejší administrátor krakovské diecéze P. Eugeniusz Baziak mladého kněze na vědeckou práci. V praxi to znamenalo přeložení na Kanonickou ulici a – jak vzpomíná papež – „bylo to spojeno s určitým omezením pastoračních závazků, ke kterým se tak dralo mé srdce. Stálo mě to mnoho, ale od té doby bylo mojí stálou starostí, abych – když se věnuji vědě, studiu teologie a filosofie – nejen ‚nezapomněl‘ být knězem, ale spíš aby mi to napomáhalo být jím ustavičně plnějším způsobem“ (*Dar a tajemství*). Kněz Karol každý den sloužil mši svatou v kostele sv. Kateřiny, první pátky v měsíci slavil mši svatou pro vědecké pracovníky a studenty v akademickém kostele sv. Anny a v postní době měl rekolekce u sv. Floriána. Po roce se stal zpovědníkem v mariánském kostele.

Habilitace, kterou dělal z etiky a morální teologie, vyžadovala probádat filosofickou myšlenku Maxe Schelera. Po získání docentury začal P. Wojtyła přednášet na vysoké škole, nejprve v krakovském

1949–1958

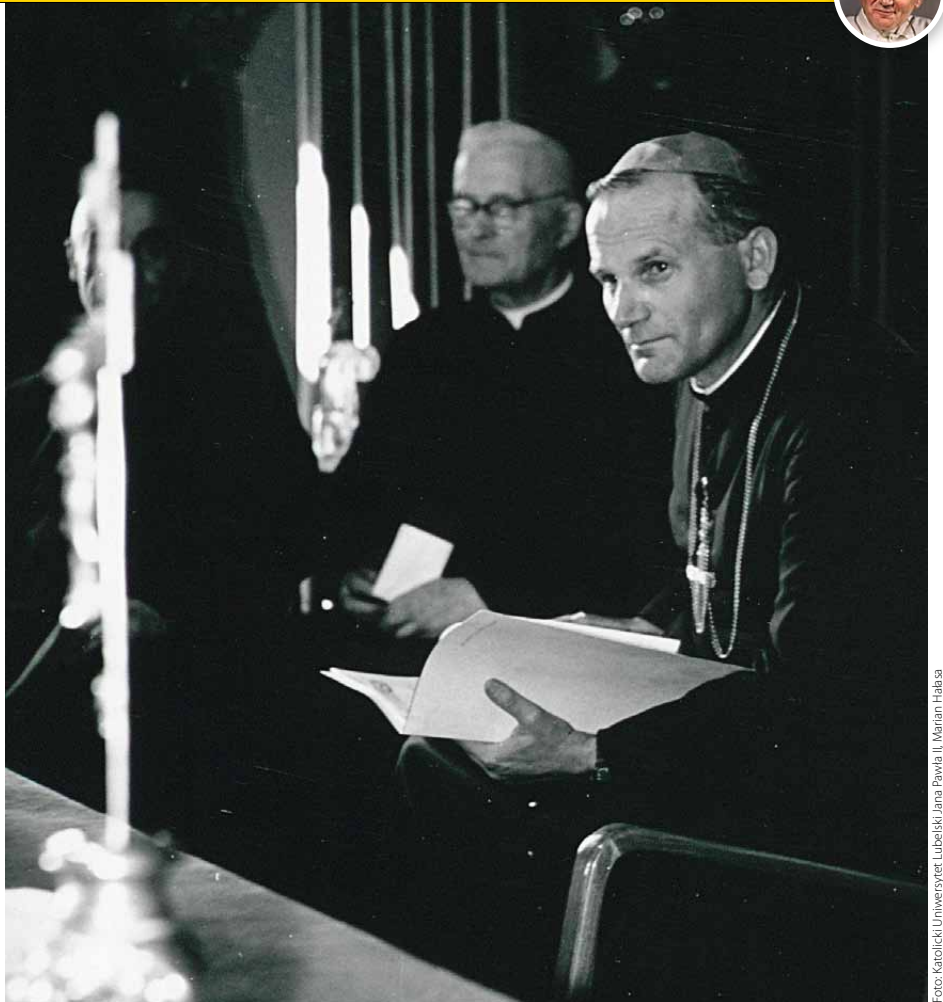

Co je základní: rozhodnout se buď pro ztrátu lidství, nebo pro svatost.

semináři a na teologické fakultě Jagelonské univerzity a od roku 1954 z iniciativy profesora Stefana Swieżawského na Lublinské katolické univerzitě. Po dvou letech byl jmenován vedoucím lublinské katedry etiky a na tomto místě zůstal až do volby na Petrův stolec. Wojtyła byl jedním ze spoluvůdců tzv. lublinské školy, ve které se profesori filosofie soustřeďovali na tajemství lidské osoby a chtěli tak odpovědět na krizi humanismu, kterou způsobila marxistická ideologie.

Na sobě ušetří, druhým pomáhá

P. Karol dokázal plodně spojit vědeckou vášeň s bezprostředním kontaktem s lidmi. Shromáždil kolem sebe doktordandy, s nimiž vedl diskuse a upevňoval vztahy na společných lyžařských výpravách. Poznali ho nejen jako vědce a báječného přednášejícího, ale rovněž jako člověka žijícího velmi skromně. Nezanebával povinnosti pastorační obce a zdravotníků v Krakově, ale současně celý akademický rok dojížděl každé dva týdny nočním vlakem do Lublinu. Když se na přednášky opozdil, omlouval se, že má ještě „krakovský čas“. Nocoval

Arcibiskup Karol Wojtyła na konferenci *Étos polského charakteru* na Katolické univerzitě v Lublinu (1964)

v jedné z ubytoven pro dojíždějící profesory v mnohalůžkovém pokoji a nikdy nežádal „jednolůžák“. Nosil zašlé kleriky, starý kabát a obnošené boty. Anonymně dával polovinu svého platu na podporu chudých studentů. Lublinští žáci nejed-

nou také využívali jeho duchovní pomoc a žádali ho o zpověď nebo radu v morálních a náboženských záležitostech. Přestávky, kdy s ním nepotřeboval nikdo mluvit, využíval k modlitbě v univerzitní kapli.

Foto: Flickr, Oleksii Leonov (CC BY 2.0)

*Nočním vlakem dojížděl
do Lublinu. Když se
na přednášky opozdil,
omlouval se, že má ještě
„krakovský čas“.*

Jde-li o Boží království, není čas ohlízet se nazpět a už vůbec ne oddávat se lenosti.

sv. Jan Pavel II. (*Novo millennio ineunte*)

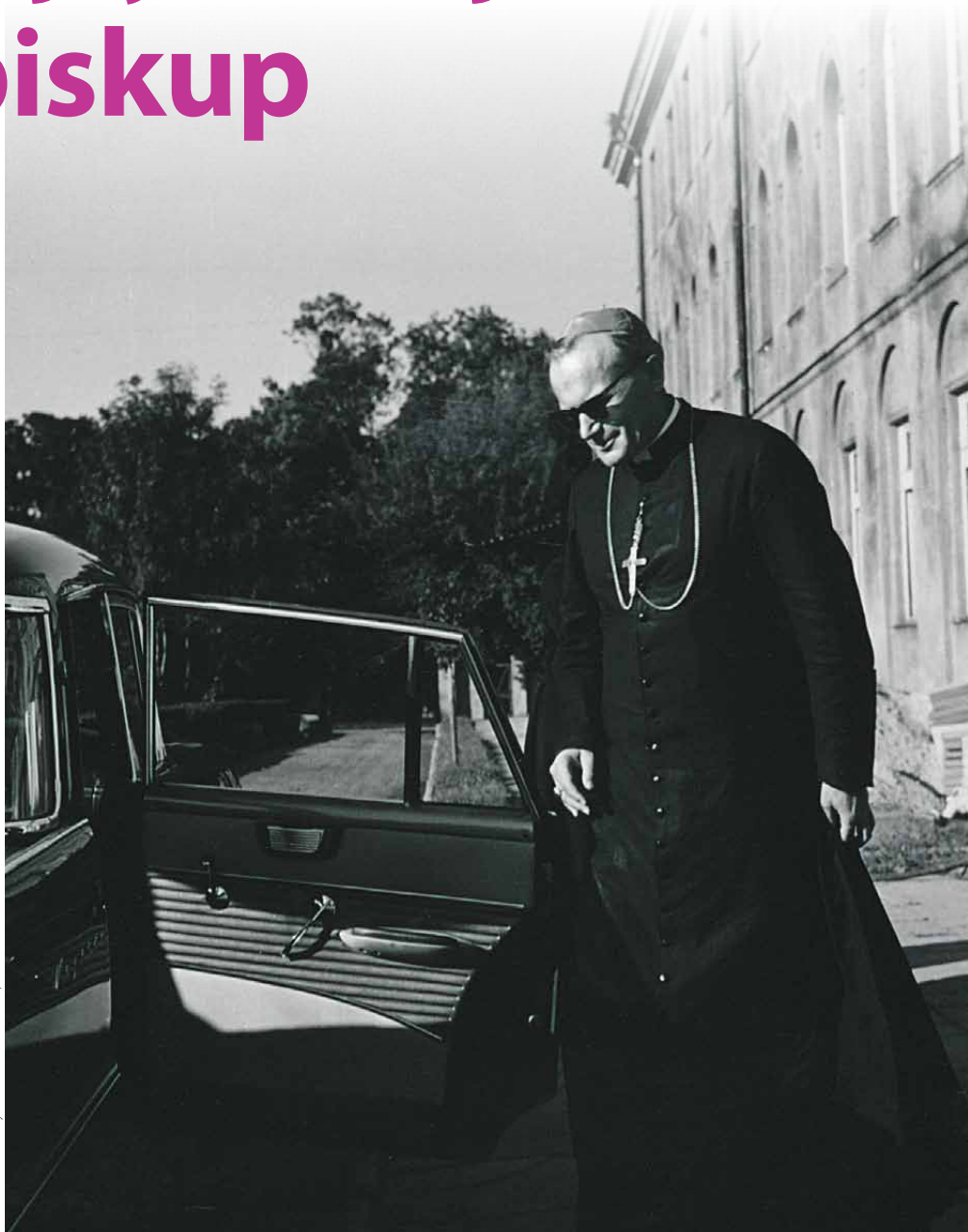

Karol Wojtyła, nejmladší polský biskup

Překvapení

Dvanáctý rok kněžské služby přinesl P. Karolu Wojtyłovi biskupskou hodnost. Samotného kněze rozhodnutí papeže Pia XII. zaskočilo. Po 45 letech tuto událost popsal takto:

„Je rok 1958. Jsem se skupinou kajakářů ve vlaku směřem do Olsztyna (...). Tak zvanému ‚admirálovi‘ – pokud se pamatují, byl to tehdy Zdzisław Heydel – říkám: ‚Zdišo, budu musel kajak opustit, protože jsem dostal pozvání od otce primase (...) a musím se k němu dostat.‘ ‚Admirál‘ na to: ‚Co naděláš.‘ Tak tedy když nastal určený den, opustil jsem skupinu, abych dorazil na nejbližší železniční zastávku – do Olsztynku. Jeli-kož jsem věděl, že musím jít za primasem v době, kdy budeme sjíždět Łynu, prozíravě jsem nechal ve Varšavě u známých sváteční kleriku. Nedalo se k primasovi jít v té, kterou jsem používal na kajakářských cestách (...). Takže jsme tedy nejprve jeli na kajaku po vlnách řeky a potom nákladákem, který vozil pytle s moukou, a tak jsem se dostal do Olsztynku. Vlak do Varšavy odjížděl pozdě v noci. Vzal jsem si s sebou spacák, protože jsem si myslel, že při čekání na vlak si trochu zdřímnu a někoho poprosím, aby mě vzbudil. Nebylo to však zapotřebí, protože jsem vůbec neusnul. Ve Varšavě jsem se v určenou hodinu ohlásil v Medové ulici (...). Když

Arcibiskup Karol Wojtyła v srpnu 1964 na návštěvě Katolické univerzity v Lublinu

1958–1978

Stefan kardinál Wyszyński (1901–1981)

Foto: Wikimedia Commons, Roland von Bagratuni (CC BY-SA 3.0)

jsem usedl v primasově kanceláři, uslyšel jsem od něj, že Svatý otec mě jmenoval pomocným biskupem krakovské diecéze. (...) Když jsem uslyšel jeho slova, jimiž mi oznamoval rozhodnutí Apoštolského stolce, řekl jsem: ‚Eminence, jsem příliš mladý, je mi teprve 38 let.‘ Ale primas na to: ‚To je taková slabost, ze které se rychle léčíme. Prosím vás, nestavte se proti vůli Svatého otce.‘ Řekl jsem tedy jediné slovo: ‚Přijímám.‘ ‚No, tak půjdeme na oběd,‘ ukončil primas.“ (*Vstaňte, pojďte!*)

Když Wojtyła opustil sídlo kardinála Wyszyńskiego, vydal se k sestřím voršílkám, aby se tam pohroužil do mnohahodinové modlitby. Pak jel do Krakova na setkání s biskupem Eugeniem Bazialem a večer se vrátil k přátelům na kajaky.

Opět „Totus Tuus“

Slavnostní biskupské svěcení se odehrálo 28. září 1958 ve wawelské katedrále.

Řekl: „Eminence, jsem příliš mladý, je mi teprve 38 let.“ Ale primas na to: „To je taková slabost, ze které se rychle léčíme. Prosím vás, nestavte se proti vůli Svatého otce.“

Foto: Pivabay.cz, CZU, PL, (CCO)

Jako heslo na svůj biskupský erb zvolil slova „Totus Tuus“ (celý tvůj). Tuto výzvu přijal z traktátu „O pravé pobožnosti k Panně Marii“ od svatého Ludvíka Marii Grignona de Montfort.

Wojtyła přijal jako heslo na svůj biskupský erb slova *Totus Tuus* (celý tvůj). Tuto výzvu přijal z traktátu *O pravé pobožnosti k Panně Marii* od sv. Ludvíka Marii Grignona de Montfort. Knižička francouzského teologa z přelomu 17. a 18. století fascinovala Karola ještě v době okupace. Nyní, na prahu své biskupské služby, se chtěl celý odevzdat Marii.

Jako pomocný biskup, člen krakovské kapituly a poté scholastik kapituly, měl Wojtyła mnoho povinností. Přesto nezanedbával vědeckou ani pastorační činnost.

Láska a odpovědnost

Na základě zkušeností s mladými lidmi vznikla jeho první kniha nazvaná *Láska a odpovědnost*. Dříve než odnesl rukopis do tisku, prodiskutoval teze této své publikace se studenty a přáteli ze šrodowiska. Podobně jako v dramatu *Před zlatnickým krámem* se i zde soustředil na základ autentické manželské lásky, tj. na potvrzení osoby pro ni samu a na nezištný dar sebe sama. V chápání osoby jako užitého předmětu viděl protiklady: ▷

První oficiální fotografie biskupa Karola Wojtyły

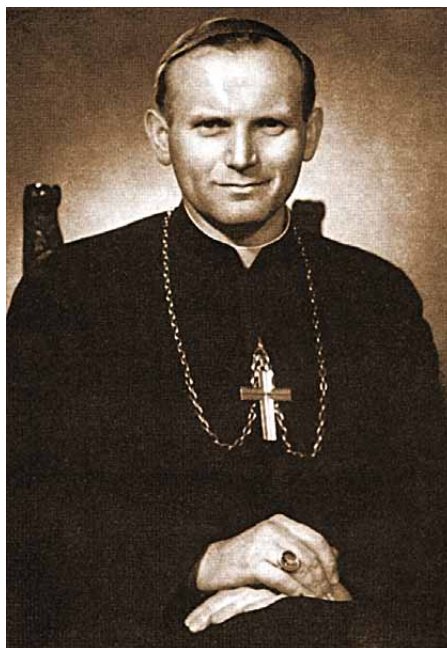

Foto: archiv MŠJ

Heslo *Totus Tuus* a znak papeže sv. Jana Pavla II. na mozaice *Mater Ecclesiae* ve Vatikánu

Nyní, na prahu své biskupské služby, se chtěl celý odevzdat Marii.

**PŘÍLOHA K 101. VÝROČÍ
NAROZENÍ**

láska – egoismus. Učil, že je na místě vyhýbat se „vyžívání“, když svoboda jednoho člověka se setká se svobodou druhého člověka a když oba hledají společné dobro. Napsal: „Láska není nikdy dovršená, ženě a muži je pouze daná, ale vždy je zároveň úkolem. Tak je třeba se na ni dívat: láska jaksi nikdy není, ale jen se ustavičně stává – podle vkladu každého člověka, podle jeho základní angažovanosti.“

V takto načrtnutém kontextu pravdy o lásce se také objevila otázka sexuální etiky. Na prahu 60. let, když se tato kniha objevila, musel biskup počítat s tím, že výroky církevního hierarchie o sexualitě se setkají s neporozuměním značné části duchovních. Přesto se odvážně pustil do tohoto tématu lidské sexuality, vědom si důležitosti pojednat o této problematice zrale. Zkušenosti z práce s mladými manželstvími i rozhovory s laickými lékaři, mj. s dr. Wandou Połtawskou, ho v tomto přesvědčení utvrdily.

Koncil

Po smrti arcibiskupa Baziaka v roce 1962 byl Karol Wojtyła krakovskou kapitulou zvolen za kapitulního vikáře. Znamenalo to, že do doby jmenování nového pastýře bude diecézi řídit. Ale největší církevní událostí roku 1962 bylo zahájení II. vatikánského koncilu papežem Janem XXIII. Wojtyła, který se účastnil koncilních prací od prvního do posledního dne, bude pak mnohokrát hovořit o velkém daru pro Církev, pro všechny, kteří se ho účastnili, pro celou lidskou rodinu, pro každého z nás, o daru, jímž byla tato událost, i o dluhu, který byl tehdy učiněn vůči Duchu Svatému (srov. *Překročit práh naděje*, kap. 24).

Během všech čtyř koncilních zasedání, která proběhla od roku 1962 do roku 1965 (po smrti Jana XXIII. v červnu 1963 svolaných jeho nástupcem Pavlem VI.), se Wojtyła zapojoval do diskusí o pramenech Zjevení, svátostech, liturgické obnově, roli Marie či podstatě Církve. Z perspektivy

mnohaleté pastorační zkušenosti se vyjadřoval k otázce apoštolátu laiků a zdůrazňoval pramen jejich povolání a roli v životě Církve.

Hlas arcibiskupa z komunistické země

V průběhu koncilu, 30. prosince 1963, papež Pavel VI. jmenoval kapitulního vikáře Karola Wojtyłu krakovským arcibiskupem. Hlas arcibiskupa z komunistického Polska, kde byla porušována práva občanů vyznávat víru, měl zvláštní význam při vzniku deklarace o náboženské svobodě. Wojtyłův vklad pro II. vatikánský koncil byl však především zhodnocen prací na tzv. 13. schématu, které nakonec dostalo podobu „pastorální konstituce o Církvi v dnešním světě“ *Gaudium et spes*. Nástupce sv. Stanislava na krakovském biskupském stolci chtěl, aby lidé pohlíželi na vztah mezi Církví a světem ve světle personalismu. Přemostěním jsou sami současní lidé,

V chápání osoby jako užitkového předmětu viděl protiklady: láska – egoismus.

1958–1978

Foto: Unsplash, Jessica Reckowicz (CC0)

Zasedání II. vatikánského koncilu

Foto: Wikimedia Commons, Lothar Wolleh (CC BY-SA 3.0)

Foto: santopj2.pl, bp. Tadeusz Pieronek

Biskup Wojtyła na 2. vatikánském koncilu (1962)

presvědčoval Wojtyła (a oporu měl rovněž ve zkušeném teologovi Henrym de Lubacovi), jejichž – jak pravil pozdější konečný text – „radost a naděje, smutek a úzkost (...) je i radostí a nadějí, smutkem a úzkostí Kristových učedníků a není nic opravdu lidského, co by nenašlo v jejich srdci odezvu“ (GS 1). Jinými slovy krakovský arcibiskup zdůrazňoval, že Církev je ve stálém dialogu se světem, že svět není něčím vnějším pro Církev, která uskutečňuje své poslání ve světě a skrze svět (Daniel Olszewski, *Devět událostí, které otráslы církví 20. století*, Poznaň 2002, str. 185).

Mnozí na něho hleděli s uznáním. Yves Congar si poznamenal do deníku: „Wojtyła udělal ohromný dojem. Je dominantní osobností. V jeho osobě je vitalita, magnetická síla, prorocká moc plná klidu a nepřipouštějící odmítnutí.“ Henri de Lubac se myšlenkami vracel ke vztahům navázaným na koncilu a později přiznal: „Nebylo těžké v něm odhalit člověka velkého kalibru.“

▷ Arcibiskup Karol Wojtyła, metropolita krakovský (1966), za ním kardinál Wyszyński

Foto: Narodowe Archiwum Cyfrowe

1958–1978

Ve 20. století, a zvláště po koncilu, křesťanské společenství velmi vyrostlo v tom, jak slaví svátosti a v první řadě eucharistii. Je třeba klást na tento rozměr i nadále velký důraz, zvláště na nedělní mši svatou a na to, abychom celou neděli vnímali jako zvláštní den víry, den vzkříšeného Pána a den seslání Ducha Svatého – jako opravdové každotýdenní Velikonoce.

sv. Jan Pavel II. (*Novo millennio ineunte*)

Karol Wojtyła na kazatelně – již jako kardinál, tedy po roce 1967

Foto: Narodowe Archiwum Cyfrowe

Během zasedání koncilu průběžně informoval věřící své arcidiecéze a mobilizoval je k modlitební podpoře.

Po letech napsal: „Koncil měl skutečně něco z Letnic...“

řící – esenci koncilní nauky. Dal jsem jí název *K pramenům obnovy: Studie o realizaci II. vatikánského koncilu (...)*. Tato kniha měla zároveň být určitým druhem vyjádření vděčnosti za to, co Boží láska učinila prostřednictvím koncilního shromáždění ve mně samotném jako v biskupovi.“ (*Vstaňte, pojdme!*, str. 137)

Papež Pavel VI. 29. května 1967 oznámil kardinálskému kolegiu, že arcibiskupa Karola Wojtyłu jmenoval kardinálem.

16. října 1978 byl zvolen papežem – 263. nástupcem svatého Petra. Přijal jméno Jan Pavel II.

Příloha byla redakčně připravena s použitím textů Marie Zboralské ■

Prameny:

Bujak, A., Rožek, M. *Wojtyła*. Wrocław: Wydaw. Dolnośląskie, 1997.

Weigel, G. *Svědék naděje*. Praha: Práh, 2000.

Jan Pavel II. *Vstaňte, pojdme!* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004.

<https://jp2online.pl/>

Zval k modlitbě – a k realizaci

Wojtyła byl hluboce přesvědčen o epochálním významu koncilu, onoho výjimečného semináře Ducha Svatého. Po letech napsal: „Koncil měl skutečně něco z Letnic: oslovil biskupy celého světa – tedy Církve – právě na těch cestách, po nichž bylo třeba se na sklonku druhého tisíciletí vydat.“ (*Překročit práh naděje*, kap. 24) Přijetí jeho dědictví považoval za jednu z priorit svého pontifikátu. Nejdříve však sdílel plody II. vatikánského koncilu s místní krakovskou církví. Už během zasedání v Římě průběžně informoval věřící své arcidiecéze o postupu prací, mobilizoval je k modlitební podpoře a probouzel jak mezi duchovními, tak mezi laiky pocit sounáležitosti s tímto velikým dílem všeobecné církve. Po návratu od hrobu svatého Petra v roce 1965 chce koncilní dokumenty prezentovat v podobě přístupné publikace: „Koncil je velkou událostí a pro mě nezapomenutelný zážitek. Vracel jsem se

z něj velmi obohacen. Po návratu do Polska jsem napsal knihu, v níž jsem se snažil přisvojit si myšlenky, které se rozvinuly při zasedáních koncilu. Touto knihou jsem se snažil obsáhnout – mohu-li to tak

V roce 1987 při své 3. pouti do Polska navštívil papež Jan Pavel II. Katolickou univerzitu v Lublani

Foto: Biblioteka Uniwersytecka KUL

Nevíme, co nám chystá toto nové tisíciletí, máme však jistotu, že pevně zůstane v rukou Krista, „Krále králů a Pána pánů“.

sv. Jan Pavel II. (Novo millennio ineunte; srov. Zj 19,16)

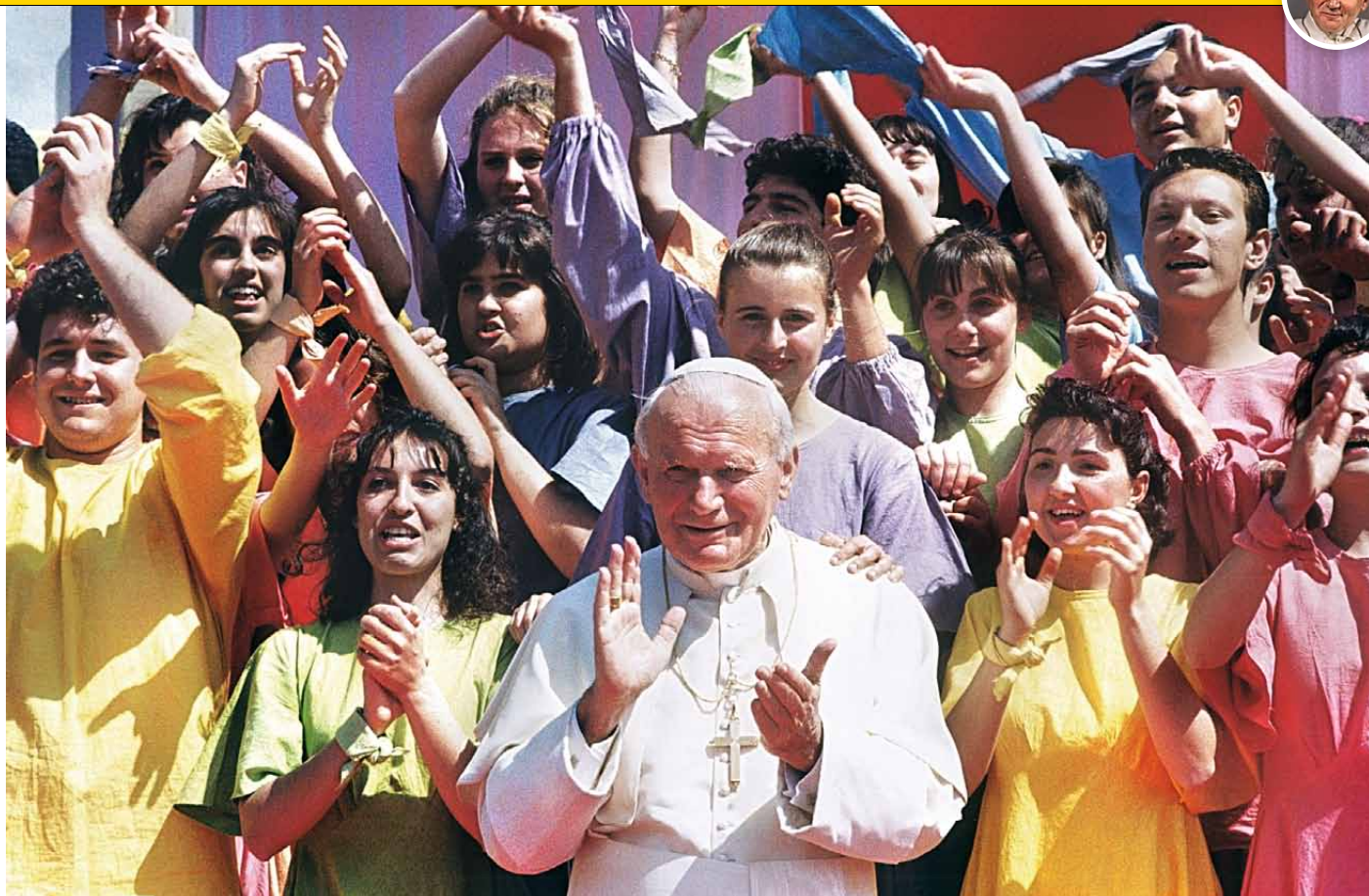

Foto: 2x archiv MŠ

Světové dny mládeže se sv. Janem Pavlem II. na TV-MIS.cz

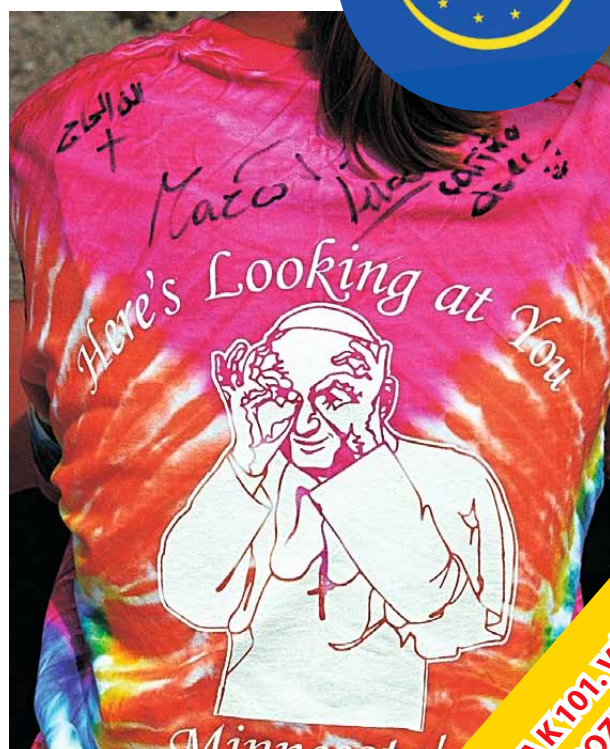
Svatý Jan Pavel II. založil tradici Světových dnů mládeže. Na internetové televizi TV-MIS.cz si můžete připomenout jedinečnou atmosféru setkání mládeže z celého světa se svatým papežem Janem Pavlem II., a zvláště to, které se konalo v Jubilejním svatém roce 2000 v Římě, a také ta, která se uskutečnila již za jeho nástupců.

Videa ze Světových dnů mládeže najdete na internetové televizi TV-MIS.cz mezi tisíci dalších titulů nejnázne pomocí klíčových slov:

SVĚTOVÉ DNY MLÁDEŽE – www.tv-mis.cz/vypis.php?klic=103
SEKCE PRO MLÁDEŽ ČBK – www.tv-mis.cz/vypis.php?klic=102
MLÁDEŽ – www.tv-mis.cz/vypis.php?klic=18

Přeji vám příjemný zážitek a doporučuji i hudební JukeBox TV-MIS.cz na <http://jukebox.tv-mis.cz> a také TémaBox na <http://temabox.tv-mis.cz> s duchovními přednáškami, semináři, kázáními a audioknihami (viz upoutávka na str. 75).

P. Pavel Zahradníček ■

**PŘÍLOHA K 101. VÝROČÍ
NAROZENÍ**

Zajed' na hlubinu

„Církev žije
z eucharistie.“
sv. Jan Pavel II.

Víte, že vyšla brožurka s 365 citáty sv. Jana Pavla II. k rozjímání pro každý den v roce? Je k dispozici nejen tištěná, ale také v elektronické podobě on-line zdarma na www.fatym.com. Nabízíme malou ochutnávku z citátů o tajemství Eucharistie – mše svaté.

I když je eucharistie vysluhována na malém oltáři venkovského kostelíku, je vysluhována v jistém slova smyslu na oltáři světa. Spojuje nebe i zemi. Zahrnuje a proniká veškeré stvoření.

Církev nedostala eucharistii od Krista, svého Pána, jako jeden dar z mnoha, byť velmi cenný, nýbrž jako dar par excellence, neboť Kristus dává sám sebe, svou osobu ve svém lidství a též své dílo spásy.

Když Církev slaví eucharistii, památku smrti a vzkříšení svého Pána, tato ústřední událost spásy se reálně zpřítomňuje a uskutečňuje se dílo našeho vykoupení. Tato oběť je natolik rozhodující pro spásu lidského pokolení, že Ježíš Kristus ji dovršil a vrátil se k Otci teprve poté, co nám zanechal způsob, jak se na ní podílet, jako kdybychom při ní byli přítomni. Každý věřící tak na ní může mít účast a těžit z ní nevyčerpatelné plody.

Z knihy P. Jana Richtera (otec Nik) „Zajed' na hlubinu“, A.M.I.M.S., Vranov nad Dyjí, 2011; tištěná i on-line zdarma na www.fatym.com – tištěnou můžete objednat jen za příspěvek na tisk a poštovné i pomocí kuponu na str. 24 ■

Foto: Flickr, Catholic Church (England and Wales) (CC BY-NC-ND 2.0)

Karol – Člověk, který se stal papežem

Dvoudílný italský film *Karol* s podtitulem *Člověk, který se stal papežem* je pravděpodobně nejpůsobivější hraný film o životě sv. Jana Pavla II. – od jeho mládí až po zvolení papežem. Nabízí vše, co divák čeká od celovečerního filmu: napětí a akci, city i dojetí... a navíc duchovní užitek a povzbuzení. Oba díly ve slovenském znění přináší on-line TV GLORIA:

1. díl (93 minut) <http://1url.cz/@karol1>
2. díl (95 minut) <http://1url.cz/@karol2>

Slunce

Jako mladý šestadvacetiletý kaplan jsem na svém prvním působišti dostal za úkol mimo jiné i návštěvy mnoha nemocných. Na pana faráři, který kvůli křečovým žilám už nemohl moc chodit, bylo vidět, že by to velmi rád dělal sám – a brzy jsem pochopil proč: Když navštívujete nemocné, máte ze začátku dojem, že děláte něco pro ně. Postupně ale zjistíte, že tím více obdarovaným jste vy.

Přišel jsem do malé chaloupky. Nízký trámový strop, úzké okénko se záclonou, v posteli devadesátiletá žena. Už léta nevstala z postele, starali se o ni hodní sousedé. Vypadala jako nejšťastnější člověk ve vsi – jen zářila: „To máme dnes nádherný den. Už od rána děkuji Pánu Bohu, jak dnes krásně svítí sluníčko.“

Překvapeně jsem se zeptal: „Jak víte, že je venku krásně? Vždyť jste zády k oknu a nemůžete vstát...“

Odpověď mě překvapila: „Když svítí sluníčko, vidím ho zde na protější stěně. Nasvítí mi nejdříve obrázek Pána Ježíše a pak Pannu Marii – úplně září. A já se

Foto: Flickr, Lif... (CC BY-NC-ND 2.0)

Budťo krásně svítí sluníčko, nebo krásně prší...

na ně celý den dívám, modlím se a děkuji Pánu Bohu, jaký nám dal krásný den...“

Ten den jsem už potkal desítky lidí. Nikdo z nich si asi nevšiml, jaký nám dal Pán Bůh krásný den. Ani já jsem to do té

chvíle neviděl. Když jsem vycházel z chaloupky, už jsem to věděl.

P. Pavel Zahradníček ■

Foto: Flickr, backpackphotography (CC BY-ND 2.0)

Vendulka

Poznal jsem ji, když jsem působil na Plzeňsku. V dětství měla asi obrnu – nikdy jsem se jí na to neptal. A nyní měla invalidní důchod. Chodila s velkými obtížemi, a přesto působila velmi čiperným dojmem. V nedalekém městě si vzala jako dobrovolná spolupracovnice Charity na starost státní domov důchodců. Pravidelně navštěvovala úplně všechny pokoje. I stařík, který jí dal napoprvé facku, se jí časem už nemohl ani dočkat. Pro všechny měla dobré slovo a čas – a nekonečnou trpělivost.

Postupně připravovala mnoho lidí k přijetí svátostí. Pak pozvala pana faráře. Jednou za čas pořádala v kulturní místnosti setkání s hostem. Pozvala i mě. Po besedě se zeptala: „Co vám mohu za to dát?“

Trochu mě zaskočila. Nečekal jsem, že by mi měla něco dávat. Ale pak mě napadlo:

„Nemohla byste podobným způsobem začít i v naší farnosti – v domě s pečovatelskou službou? Prošlápnout cestu a postupně to naučit někoho místního...?“

Vyhradila si na to čtvrtek jednou za čtrnáct dní. Pravidelně přijížděla na ranní čtvrtěční mši svatou a po ní se většinou nezdržela ani na čaj: „Musím vyrazit do služby, než se mi ti pohyblivější rozutečou po městě...“ Pauzu měla jen o prázdninách, když se na několik týdnů odjela léčit do lázní. Do kufru svého autíčka si dala balíky časopisu *Milujte se!* Možná ho ostatní pacienti ještě neznají... Vzala ho i do kostelů v okolí.

Díky Vendulce jsem si uvědomil: V životě je to jako ve sportu. Není tolik důležité, kolik šancí dostaneš. Výsledek hry určují ty proměněné.

P. Pavel Zahradníček ■

Kde je střed světa

Foto: Freepik.com

Od roku 2000 byl papež sv. Jan Pavel II. stále slabší. Měl velké problémy s chůzí. Když jsme společně s arcibiskupem Marinim připravovali Velké jubileum roku 2000, doufali jsme, že bude moci alespoň otevřít Svatou bránu. Bylo téměř nemožné myslet na budoucnost.

Dotkni se mne utrpením, a budu čistý

Spolu s arcibiskupem Marinim jsme pět dlouhých roků měli účast na papežově utrpení, na jeho heroickém boji sama se sebou, aby utrpení snesl. Na mysl mi přicházejí slova žalmu 51: „Pokrop mne yzopem, pak budu čistý,“ kterým se dá také rozumět takto: „Dotkni se mne utrpením, a budu čistý.“ Být s Janem Pavlem II. znamenalo žít v evangeliu, být uprostřed evangelia. V posledních letech mé služby po jeho boku mi bylo jasné, že krása je vždy spojena s utrpením. Nelze se dotýkat Ježíše, aniž bychom se dotýkali kříže: papež byl tak velice zkoušen utrpením. Lze říci, že byl mučen. A zároveň byl naplněn radostí. Co od Boha přijal, to mu obětoval a Bůh jej plnil radostí a tím mu vynahrazoval vše, co od něj přijal. Sva-

tost totiž – říkala Matka Tereza z Kalkaty – neznamená jen to, že Bohu vše obětujeme, ale také to, že Bůh nám odebere všechno, co nám dal. Sportovec, který chodil po horách a jezdil na lyžích, nyní přestal chodit; herec ztratil hlas. Kousek po kousku mu bylo odebráno vše.

Tajemství krásy

Před začátkem smutečního obřadu přikryli arcibiskup Dziwisz a arcibiskup Marini papežovu tvář hedvábným šátkem. Byl to symbol s hlubokým významem: jeho celý život byl přikryt a skryt v Bohu. Když vykonávali toto gesto, stál jsem vedle rakve a držel v rukou evangelia, další silné znamení. Jan Pavel II. se nestyděl za evangelium. Žil podle evangelia. Řešil všechny problémy světa a Církve podle evangelia. Ve shodě s evangeliem vystavěl celý svůj vnitřní a vnější život. Tajemství Jana Pavla II. a jeho krása je velice dobře vyjádřena v modlitbě papeže

**On odpověděl:
„Pro papeže je
nejdůležitější
modlitba!“**

Klementa XI., která se nachází ve starých breviářích: „Chci, cokoliv ty chceš, chci, protože ty chceš, chci to tak, jak ty chceš, chci to tak dlouho, jak ty chceš.“ Kdo tato slova říká od srdce, je jako Ježíš, který je pokorně skryt v Hostii a který se

Foto: Flickr, Madrid2011mj (CC BY-NC-ND 2.0)

Jsem ve středu světa, když jdu v přítomnosti Boží, když „v něm žiji, pohybuji se v něm a jsem v něm“.

obětuje, aby byl pozřen. Kdo si tato slova přisvojuje, začíná žít v duchu uctívání Nejsvětější Svátosti.

To nejdůležitější

Když jsem papeže následoval na jeho apoštolských cestách, často jsem během dlouhých letů přemítal: „Kde je střed světa?“ Třináct dnů po svém zvolení se papež Jan Pavel II. vydal spolu s několika málo spolupracovníky do Mentorelly, kde se nedaleko od Říma nachází svatyně Matky milostí. Zeptal se jich tam: „Co je pro papeže nejdůležitější v životě, při jeho práci?“ Domnívali se: „Snad jednota křesťanů, mír na Blízkém východě, pád železné opony...?“ On odpověděl: „Pro papeže je nejdůležitější modlitba!“

Neskrýval Boha za sebe, ale naopak...

Čím více jsme Jana Pavla II. poznávali, tím více jsme byli přesvědčeni o jeho svatosti, viděli jsme ji v každém okamžiku jeho života. Nikdy nezastíňoval Boha. To je nejdůležitější pro kněžský život a pro každého z nás. Neskrývat Boha za sebe, ale naopak jej ukazovat a být viditelným znamením jeho přítomnosti. Nikdo Boha neviděl, ale Jan Pavel II. ho svým životem učinil viditelným. Byl skutečně transparentní...

Kde je tedy střed světa

Vracím se k otázce: „Kde leží střed světa?“ Pomalu jsem si uvědomoval, že střed světa byl vždy tam, kde jsem se s papežem zdržoval: ne proto, že jsem byl spolu s Janem Pavlem II., ale proto, že kamkoliv přišel, tam se modlil. Pochopil jsem, že střed světa je tam, kde se modlím, kde jsem spolu s Bohem v nejnějnější jednotě, která je možná: v modlitbě. Jsem ve středu světa, když jdu v přítomnosti Boží, když „v něm žiji, pohybuji se v něm a jsem v něm“. Když slavím Eucharistii nebo se jí účastním, jsem ve středu světa; když zpovídám a když se zpovídám, pak je střed světa ve zpovědnici; místo a čas mé mod-

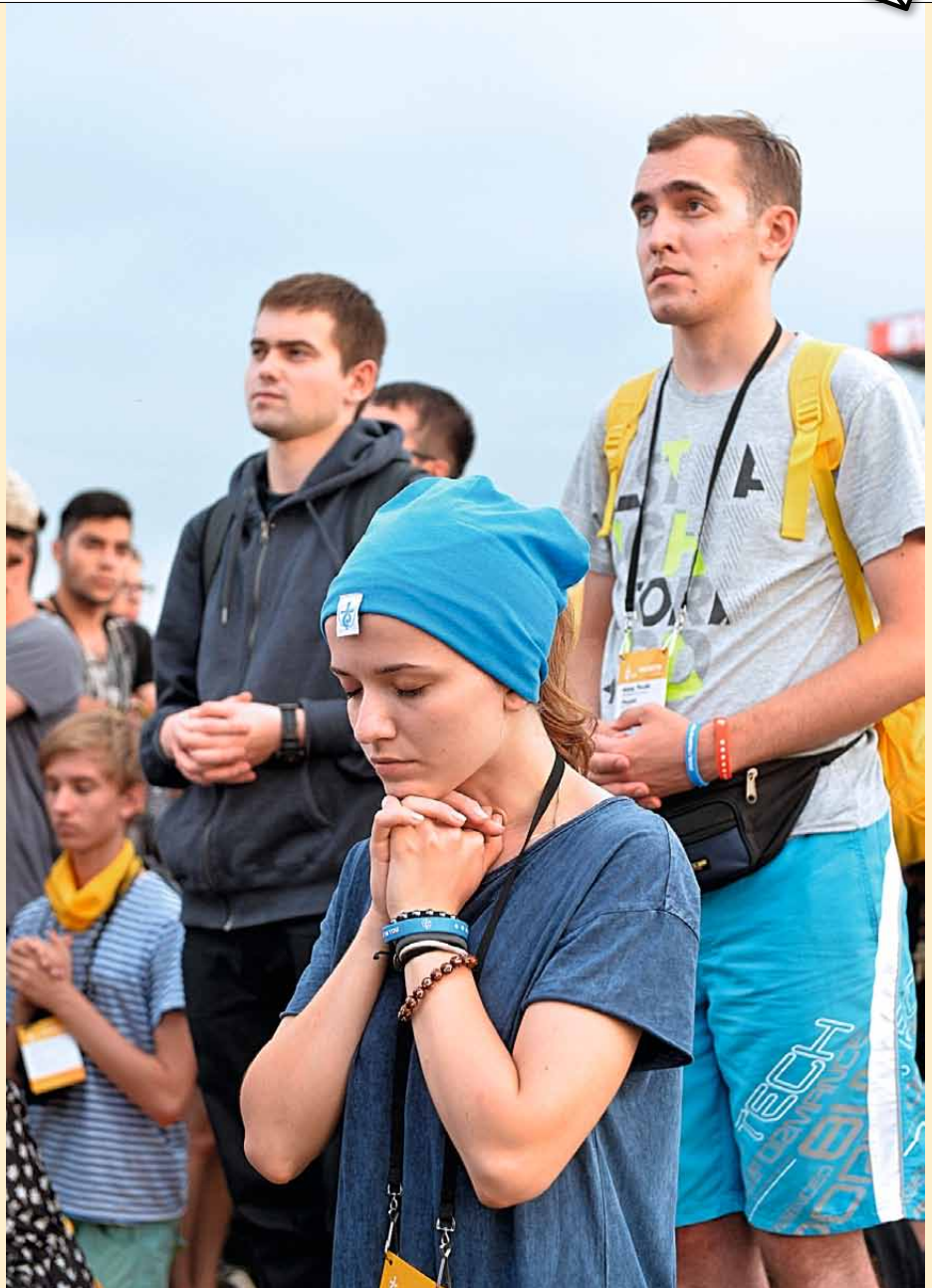

Foto: Flickr, Catholic Church (England and Wales) (CC BY-NC-ND 2.0)

Střed světa je tam, kde se modlím.

litby tvoří střed světa, protože Bůh, když se modlím, ve mně dýchá. Papež dovolil, aby Bůh dýchal skrze něj: každý den strávil mnoho času před svatostánkem. Nejsvětější Svátost byla sluncem, které osvětlovalo jeho život. A on k onomu slunci kráčet, aby se hřál ve světle Božím. Život Jana Pavla II. byl protkán modlitbou.

Modlím se stále...

Stále držel mezi prsty růženec, se kterým se obracel k Marii a potvrzoval jí své „Totus Tuus – celý tvůj“. Po nehodě v roce 1991 přinesl jednou kardinál Deskur papeži svěcenou vodu z Lurd a řekl mu: „Svatosti, když si tím budete omývat bolestivou část těla, musíte se modlit Ave

Maria.“ Jan Pavel II. mu odpověděl: „Milý kardinále, já se modlím Ave Maria stále.“

Mons. Konrad Krajewski, ceremoniář papeže Jana Pavla II. (podle *L'Osservatore Romano*, 1. 5. 2011, str. 85–86) ■

A pravda vás osvobodí
související body učení učitelského úřadu Církve k dalšímu studiu

Co říká katechismus? Jaké jsou podstatné způsoby křesťanské modlitby?

Jsou to velebení a klanění (adorace), prosebná a přímluvná modlitba, díkyvdání a chvála. Eucharistie obsahuje a vyjadřuje všechny způsoby modlitby.

Srov. *Kompendium Katechismu katolické církve. Kostelní Vydří; Karmelitánské nakladatelství, 2006.*

Neviditelný klášter pramen síly Církve i lidstva

11

Vize

Francie, páteční večer 8. dubna 2005, den pohřbu svatého Jana Pavla II. Malá místnost přestavěná na kapličku. Martial Codou, jáhen, který slouží nemocným, dostane při adoraci Nejsvětější Svátosti vnuknutí, které se mu vynořuje v mysli v podobě obrazu, jehož hluboký význam poznává později v modlitbě.

Vidí kříž, jehož příčné břevno symbolizuje časný život a svislá část cestu do nebe, jak ji předkládá Církev. Na příčném břevnu je obrovský dav lidí, kteří se kloní k dobru i zlu. Nebyli by schopni udržet duchovní rovnováhu a spadli by do propasti, kdyby příčné horizontální břevno, na kterém balancují, nebylo podpíráno dvěma pilíři a kopulí baziliky svatého Petra. Ta v této vizi symbolizuje Církev, Kristovu snoubenku a rozdava-

Foto: Pexels, Tima Miroshnichenko (CCO)

Může mít nějakou hodnotu utrpení člověka, dlouhodobě upoutaného na lůžko v jeho „poustevně“ mezi čtyřmi stěnami nemocničního pokoje nebo uzavřeného v „klauzuře“ jeho domova?

Nebo psychicky nemocného na uzavřeném oddělení? Nebo vězně...? A co utrpení toho, kdo se sice může volně pohybovat, ale ať jde kamkoliv, je pevně „uzavřen“ ve svém utrpení?

V listě svatého apoštola Pavla Kolosanům čteme slova, která naznačují odpověď: „Teď sice pro vás trpím, ale raduji se z toho, protože tím na svém těle doplňuji to, co zbývá vytrpět do plné míry Kristových útrap; má z toho prospěch jeho tělo, to je Církev.“ (Kol 1,24) Papež sv. Jan Pavel II. k tomu ve svém listě o křesťanském smyslu lidského utrpení dodává: „Kristus dokonal vykoupení plně až do konce, ale zároveň je neuzavřel. (...) Ano, zdá se, že k podstatě

vykupujícího Kristova utrpení patří i to, že chce být neustále doplňováno.“

(*Salvifici doloris* – SD 24)

Otec Jakub Freville a jáhen Martial Codou (vlevo s jáhenskou štolou přes rameno)

telku jeho milostí. Levý pilíř, který podpírá břevno pozemského života, jsou dnešní mučedníci – včetně malých dětí zabitých při umělých potratech. Pravý pilíř tvoří nemocní, postižení a vězni – trpící. Oba pilíře jsou v rukou Marie, královny vesmíru, pomocnice nejslabších a odmítnutých, která všem vyprošuje spásu.

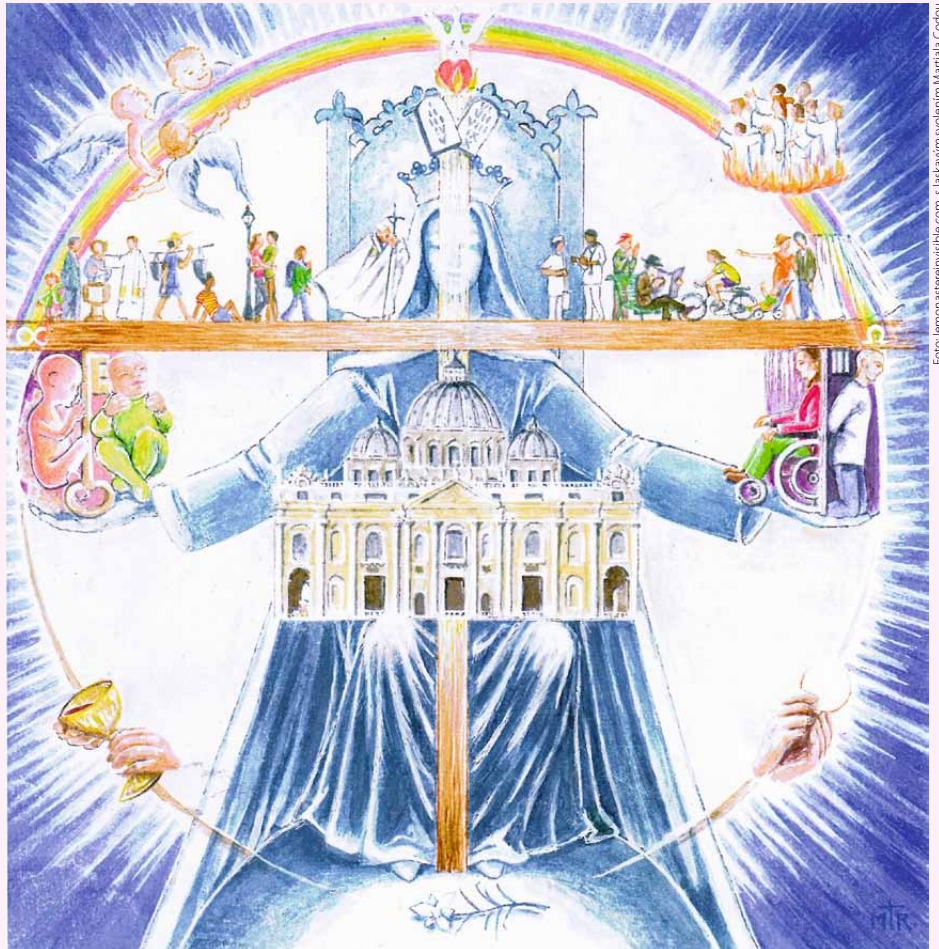
Tato vnitřní vize Martiala Codou, tento obraz, se stal základem „Neviditelného kláštera Jana Pavla II.“

Nese jméno toho, který o utrpení nejen psal a meditoval...

Dnešní svět se utrpení velmi bojí. Možná i ty se ho bojíš. Dílo Neviditelný klášter Jana Pavla II. znovu před očima dnešního světa objevuje hluboký a pozitivní smysl utrpení pro člověka i společnost.

To, že dílo nese jméno Jana Pavla II., není náhoda. Svätý Jan Pavel II., papež, který o utrpení nejen rozjímal, ale měl s ním sám – především v závěru svého pozemského života – velmi intenzivní zkušenost, říká: „Vykupitel trpěl místo člověka a pro člověka. A každý člověk má svým způsobem účast na vykoupení. Každý je také povolán k účasti na utrpení, jímž jsou vykoupeny všechny lidské strasti.“ (sv. Jan Pavel II., *Salvifici doloris* – SD 19).

Obrovskou hodnotu však nemá utrpení samo o sobě. Jeho hodnota plyne z radostné zvěsti – evangelia: „Kristus

Znázornění Církve podle vize jáhna Martiala Codou

uskutečnil vykoupení svým utrpením, a tím zároveň pozvedl i lidskou bolest do roviny vykoupení. Proto každý člověk může svým utrpením mít účast na Kristově výkupném utrpení.“ (SD 19) Je to možné, protože „**Kristus dokonal vykoupení plně až do konce, ale zároveň je nezavřel.** Ve vykupitelském utrpení, jímž byl svět vykoupěn, se Kristus od začátku otevřel a stále otevírá každému lidskému utrpení. Ano, zdá se, že **k podstatě vykupujícího Kristova utrpení patří i to, že chce být neustále doplňováno.**“ (SD 24)

Je to možné? Ano, je!

Pořád se ptáš, jak je něco takového možné? Jak může být tvé utrpení spojeno s Kristovým? Pak i tebe se ptá svätý Pavel, jako se ptal křesťanů v Korintě: „Nevíte, že vaše těla jsou údy Kristovými?“ (1 Kor 6,15)

Právě pro toto naše tajuplné (mystické) spojení s Kristem je možné to, co říká sv. Jan Pavel II. a co by jinak mohlo znít zcela neuvěřitelně: „Pokud člověk – kdekoli na světě a v kterékoli dějinné době – má účast na Kristově utrpení, doplňuje svým způsobem ono utrpení, jímž Kristus dokonal vykoupení světa.“ (SD 24) Že nejde o nějakou nepodlože-

Členy „neviditelného kláštera“ jsou lidé tělesně nebo morálně trpící, nemocní, izolovaní...

nou hypotézu, svědčí i slova Písma svätého. Svätý Pavel píše: „Teď sice pro vás trpím, ale raduji se (z toho), protože tím na svém těle doplňuji to, co zbývá vytrpět (do plné míry) Kristových útrap; (má z toho prospěch) jeho tělo, to je Církev.“ (Kol 1,24) Právě z těchto slov Písma svätého sv. Jan Pavel II. ve svém listě *Salvifici doloris*, pojednávajícím o křesťanském smyslu lidského utrpení, vychází. Také ty z nich můžeš vyjít, abys – možná již nyní, možná někdy v budoucnu, až to bude potřebné – rozeznal, jakou hodnotu může mít i tvé utrpení... ▷

Foto: leomonasteriovisible.com, s laskavým svolením Martiala Codou

Modlitba Anděl Páně za Evropu

Původ této modlitby sahá do roku 1456. Turecký paša Mohamed II. se tehdy chystal zasadit smrtící úder křesťanským zemím. Odpovědí byl list papeže Kalista III., kterým nařídil polední zvonění, při kterém se všichni křesťané mají sjednotit v modlitbě. A křesťanská Evropa byla tehdy zachráněna... V kritické situaci křesťanů v Evropě by měla modlitba Anděl Páně získat opět zvláštní význam. Vzhledem k její výstižnosti a krátkosti by to mohlo být přijato. Modlíte se již pravidelně Anděl Páně za obnovu víry v Evropě?

Foto: Flickr, jimforest (CC BY-NC-ND 2.0)

Daniel Tavenier: Zvěstování (malba, 20. stol.)

Anděl Páně zvěstoval Panně Marii a ona počala z Ducha Svatého.

Zdrávas, Maria...

Maria řekla: „Jsem služebnice Páně, ať se mi stane podle tvého slova.“

Zdrávas, Maria...

A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi.

Zdrávas, Maria...

Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko, aby nám Kristus dal účast na svých zaslíbeních.

*Modleme se:
Pane, poznali jsme andělské poselství o vtělení Krista, Tvého Syna;
vlej nám, prosíme, do duše svou milost,
ať nás jeho umučení a kříž přivede k slávě vzkříšení.
Skrze Krista, našeho Pána.
Amen.*

Živé hostie

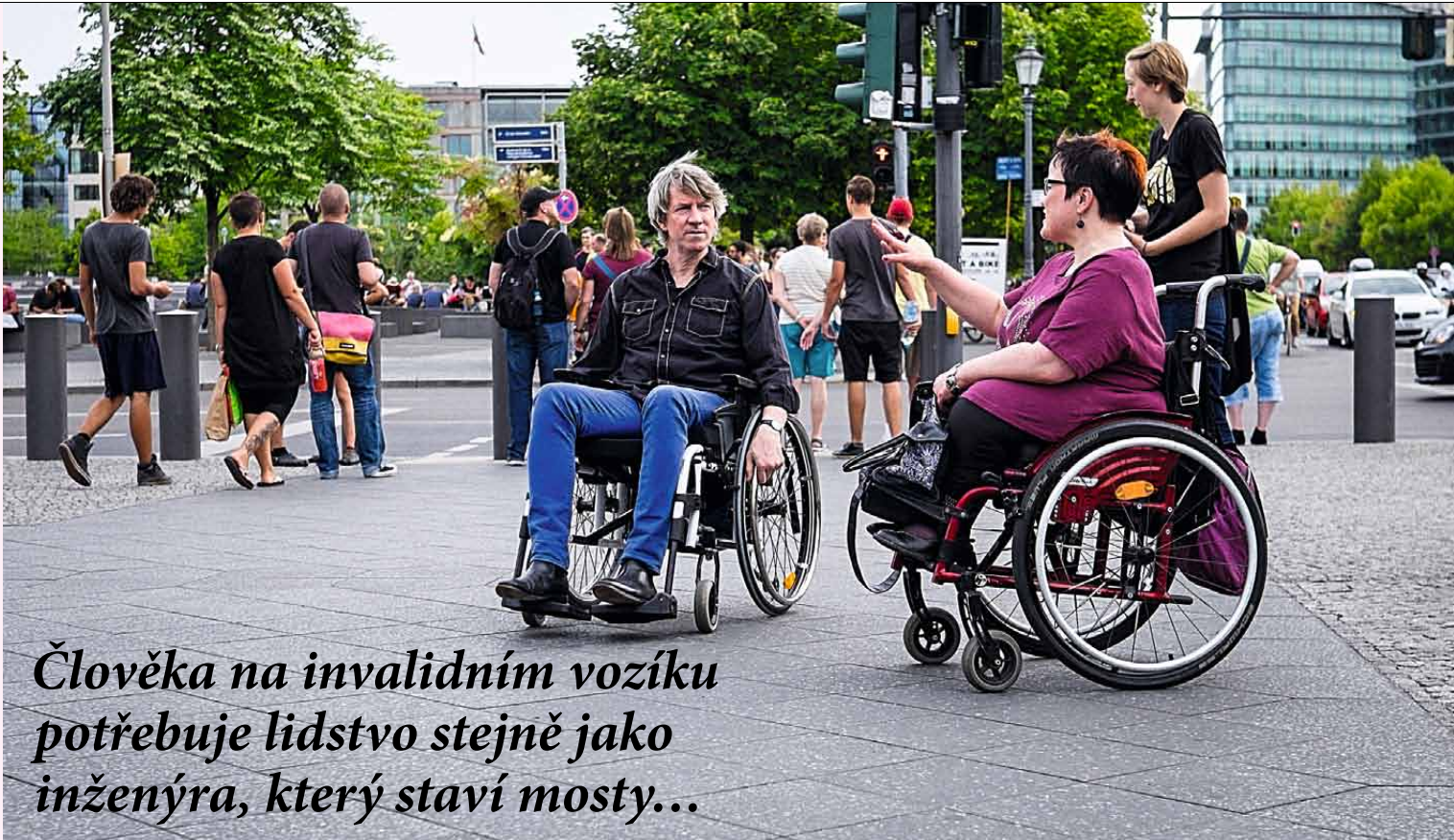
Členy „neviditelného kláštera“ jsou lidé tělesně nebo morálně trpící, nemocní, izolovaní a světem odmítnutí. Všichni přijímají Kristovo pozvání, on ve svém

Ti, kteří se světu zdají být neproduktivní a bezcenní, podpírají jeho existenci!

velikém milosrdenství zatoužil, aby spolupracovali spolu s ním na spáse světa. Jsou uzavřeni v klauzуре svých čtyř stěn, nemocnic, pečovatelských domů a vězeňských cel – či jen ve svém utrpení... Svým zasvěcením jsou spojeni se všemi lidmi, kteří vedou mnišský život v mnoha rádech na celém světě, ale především žijí ve společenství s Kristem-Obětí a ve společenství s Pannou Marií. Když se zcela odevzdávají Pánu Ježíši a přijímají a obětují mu své modlitby i utrpení, stávají se „živými hostiemi“. „Slouží ve svých čtyřech stěnách jakoby neustávající mši svatou. Místo, kde žijí, jejich pokoj, se tak stává Golgotou, kde Kristus obnovuje svou oběť skrze jejich utrpení.“ (Martial Codou)

Foto: Unsplash, National Cancer Institute (CCO)

*Člověka na invalidním vozíku
potřebuje lidstvo stejně jako
inženýra, který staví mosty...*

Foto: Flickr, SOZIALHELDEN (CC BY 2.0)

Pravda ve světě polopravd

Dnešní svět si velmi potřebuje připomenout tuto pravdu: Ti, kteří se světu zdají být neproduktivní a bezcenní, podírají jeho existenci! Všichni nejslabší, postižení, trpící, v pokročilém věku, ale také vězni mají zvláštní důstojnost, neboť byli vyzváni, aby se spojili s Kristovým utrpením a aby přinesli dar svého života za druhé...

Tuto pravdu ustavičně ve svém učení hlásal a definitivně svědectvím svého života potvrdil sv. Jan Pavel II.

Vyzval svět, že je nepřipustné, když odstrkává starší lidi na okraj, nebo je přímo odmítá. Připomínal hodnotu jejich přítomnosti... A také jejich nezastupitelnou roli v tom, že předávají mladším generacím naději a lásku (srov. *Evangelium vitae* 94).

Člověka na invalidním vozíku potřebuje lidstvo stejně jako inženýra, který staví mosty... Svátý Jan Pavel II. napsal: „Volání Pána se obrací ke všem a ke každému zvláště: **i nemocní jsou povoláni jako dělníci na jeho vinici.** Břemeno, které oslabuje tělo a bere vnitřní klid, jim nebrání pracovat na vinici. Naopak, je pro ně výzvou, aby žili své lidské a křesťanské povolání a účastnili se novým, ještě cennějším způsobem na růstu království Božího.“ (*Christifideles laici* 53)

Právě k tomu chce dílo Neviditelný klášter Jana Pavla II. povzbudit.

... doba, kterou prožívají, je dobou obrovské milosti, když obětují své utrpení na konkrétní úmysl.

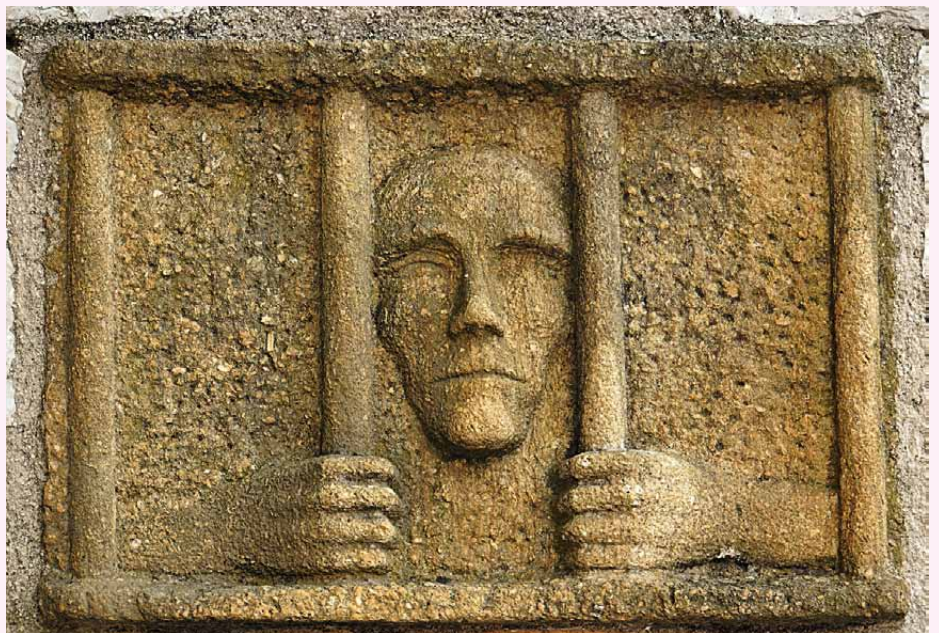

Foto: Flickr, archer10 (Dennis) (CC BY-SA 2.0)

Marcela a požehnané utrpení

Neviditelný klášter pomáhá trpícím vidět, že doba, kterou prožívají, je dobou obrovské milosti a Božího požehnání díky tomu, že obětují své utrpení na konkrétní úmysl. Mnozí z nich našli smysl

i radost svého života. Tak tomu bylo v i případě osmdesátileté Marcely, která se jako první odevzdala Kristu v Neviditelném klášteře Jana Pavla II. Marcela prožívala hluboké zklamání. V mládí pracovala jako lékařka, žila ▶

intenzivním duchovním životem a starala se o staré lidi. Nyní se cítila naprosto neužitečná, sama a opuštěná. Modlila se jenom za to, aby rychle umřela.

Když ji navštívil jáhen Martial Codou, měla už svého života dost. Celou dobu návštěvy proplakala. Nevěděl, co jí má říct. Doporučil jí, aby spojovala své utrpení s Kristovým utrpením, aby byla „živou hostií“. Při následujícím setkání zářila radostí a řekla jáhnovi: „Konečně to chápu. Nebudu už plakat ani prosit Boha, aby mě vzal z tohoto světa. Jsem šťastná, že jsem zde a v takovém stavu. Jako lékařka jsem obětovala celý život, abych léčila těla nemocných lidí, ale dnes díky své slabosti se mohu stát lékařem lidských duší. Budu to dělat v jednotě s ukřižovaným Pánem zde, v tomto pokoji, kde zůstanu do konce života.“

Vězni

Pravý pilíř „neviditelného kláštera“ tvoří kromě trpících lidí, nemocných a postižených také vězni. Doba omezené svobody pro ně může být také dobou milosti, setkáním s Kristem, s Bohem bohatým na milosrdenství, který na ně čeká jako Otec na marnotratného syna. Svátý Jan Pavel II. ve své promluvě k vězňům v Lyonu vyzýval všechny uvězněné, aby překročili stav beznaděje a obětovali svá trápení: „Hleďte na Ukřižovaného, jenž byl odsouzen pro naši spásu, přestože nespáchal žádné zlo. Dívejte se na jeho lásku a trpělivost, buďte plodní v plnosti jeho vzkříšení. **Předejte mu své zkušenosti, příliš těžké pro vás samotné. Obětujte je za své bližní.**“

Pán vězně obdařuje velkou důvěrou a dává jim příležitost, aby přijetím svého poslání mohli nahradit hříchy své i druhých lidí.

Oběť dětí

Druhý konec břevna pozemského života z Martialova vidění je podpírán levým pilířem „neviditelného kláštera“. Jsou jím i malí mučedníci, děti zemřelé v raném dětství: děti, které zemřely v mateřském lůně, a děti, které se staly obětmi potratů. Jsou to malí klíčníci, otevírající srdce svých rodičů Boží lásce. Nejednou vyprošují obrácení ostatním. Tak tomu bylo mimo jiné v případě jáhna Martiala, k jehož obrácení došlo nedlouho po velkém rodinném dramatu – po smrti jeho bratrance, který zemřel ihned po narození.

Své místo v díle „neviditelného kláštera“ mají i rodiče, kteří trpí ztrátou dítěte, a také lidé zranění špatným rozhodnu-

Foto: Flickr, archer10 (Dennis) (CC BY-SA 2.0)

„Kristus uskutečnil vykoupení svým utrpením, a tím zároveň pozvedl i lidskou bolest do roviny vykoupení. Proto každý člověk může svým utrpením mít účast na Kristově výkupném utrpení.“

(sv. Jan Pavel II., SD 19)

tím namířeným proti životu. I oni mohou prostřednictvím přímlyvy Církve zapojit svou bolest do dynamiky spásy.

Připravila Małgorzata Radomska (podle knihy Martiala Codou „Neviditelný klášter Jana Pavla II.“) ■

Foto: Unsplash, Ben White (CCO)

Neviditelný klášter ve farnosti

„Neviditelný klášter“ (viz předcházející článek) není nějaká budova, ale přesto může ve farnosti dostat velmi hmatatelnou podobu. Je to pomyslný prostor, v němž se uskutečňuje vzájemná výměna lásky.

Pomocníci „neviditelného kláštera“

O „klauzurní členy“ (tedy ty, kteří „nemohou vycházet“, tj. o nemocné, kteří leží v nemocnicích, v domovech pro seniory, doma, o vězně...) se starají členové „pomocníci“, kteří je doprovázejí, žijí svátostným životem a jsou určeni k této funkci farářem, který chce, aby „neviditelný klášter“ existoval i na území jeho farnosti.

Tito lidé jsou k tomuto poslání formováni. Mají posilovat ducha oběti u nemocných a vězňů, povzbuzovat je, aby vytrvali; předávat jim úmysly, které farnost nebo celá diecéze určí, číst jim modlitbu obětování (pokud to nemohou dělat sami a tehdy, když se ocitnou v kómatu – viz

rámeček s Modlitbou obětování utrpení); ustavičně se za ně modlit a také, nemůželi to z nějakých důvodů dělat kněz, jim alespoň jednou týdně přinést Svaté přijímání. Pomocní členové jsou misionáři nemocných. Jejich úkolem je rovněž objevovat na území dané farnosti všechny osamocené lidi, ty, kteří žijí v pečovatelských domech, nemocnicích a ve vězeních..., ale také v soukromých domech, a přicházet k nim s Ježíšovou výzvou, aby se zapojili do díla spásy světa obětováním svého utrpení. Postupně tedy připravují tyto lidi, aby se obětovali Ježíši v „neviditelném klášteře“.

Farnost přijímá i dává...

Nejednou tento pomocník nemocným pomáhá ve chvílích přechodu k Pánu.

Připravuje je na dobrou smrt a s velkou empatií a taktem říká nemocným pravdu o jejich situaci a umožňuje jim, aby přijali svátosti, které velmi často umírajícím přinášejí pokoj srdce a sílu, aby se až do konce obětovali milosrdnému Otci. Je velmi důležité, aby „pomocník“ v těchto chvílích rozhodujících o věčném životě nesetrával u nepravdivého řešení, jímž je udržování člověka v iluzi, odkládání možností zpovědi a svatého přijímání a svátosti pomazání nemocných. ▶

„V nejkřutějším zápase mezi dobrem a zlem, jehož je náš věk velkou arénou, nechť zvítězí vaše utrpení ve spojení s křížem Kristovým.“

(sv. Jan Pavel II., SD 34)

Foto: Freepik.com (CC0)

**„Prosíme vás slabé,
abyste působili
jako zdroj síly
pro Církev a lidské
pokolení.“
(Jan Pavel II., SD 34)**

Bohatství farnosti

Každý jednotlivý člověk, který své utrpení spojuje s Kristovou obětí, je velkým bohatstvím. Existence celého „neviditelného kláštera“ na území farnosti je pak obrovským bohatstvím. Jeho členové mohou své modlitby a utrpení obětovat například za mládež ve farnosti, aby se otevírala Kristu, za ty, kteří se připravují ke svátostem, za evangelizační dílo, na kterém pracuje farnost, za kněze, kteří v ní slouží, za všechny zbloudilé, za rodiny prožívající krize... Jan Pavel II. napsal: „Utrpení proniknuté silou Kristovy oběti je nenahraditelným prostředníkem a pramenem dobra nevyhnutelným pro spásu světa. Více než cokoli jiného rozšiřuje cestu milosti, která proměňuje lidské duše.“ (SD 27)

Propojení

Jáhen Martial, původce myšlenky „neviditelného kláštera“ (více v předcházejícím článku), prosívá o přímluvu konkrétní členy kláštera, když připravuje mladé páry na manželství nebo rodiny na křest dítěte. Těm, kteří svátosti přijímají, na počátku obřadu připomíná, že v tuto chvíli se za ně

se vši láskou obětují jiní lidé, a doporučuje jim, aby je navštívili a vyjádřili jim vděčnost. Právě takto prostě se buduje společenství, civilizace lásky, k jehož vytváření jsme byli všichni povoláni.

*Připravila Małgorzata Radomska
(podle knihy Martiala Codou „Neviditelný
klášter Jana Pavla II.“) ■*

Modlitba obětování utrpení

Pane Ježíši,
planoucí srdce lásky, soucitu a milosrdenství,
obětuji Ti vše, co jsem, a vše, co mám.
Obětuji Ti celý svůj život
ve spojení s bratry a sestrami
„neviditelného kláštera“.
Obětuji Ti s láskou všechno své utrpení,
to přítomné i to budoucí.

Dej, ať Tě miluji vždy a stále víc!
A nemohu-li tuto lásku vyjádřit ústy či tělem,
chci, aby Ti ji vyznávalo moje srdce –
tolikrát, kolik je ve mně dechu.
Pomoz mi, abych dokázal(a) přijmout
každou chvíli svého nynějšího života
takovou, jaká je.

Ať toto mé „ano lásce“ spojí můj život
s živým pramenem Tvého srdce,
který napájí všechny rodiny na zemi.

Prosím Tě také,
pomáhej svou milostí
mým bratřím a sestrám v utrpení,
kteří ještě nepoznali pokoj,
a všem, kdo mají těžký úkol pomáhat mi.

A Ty, Maria, Matko naše,
přítomná na celé této pozemské pouti,
pomoz mi v poslední hodině,
ať přechod na věčnost prožiji s pokojnou duší.
Buď Nebeskou Bránou všem rodinám,
za které obětuji svůj život.
Amen.

Člověk, který se chce odevzdat Pánu Ježíši v „neviditelném klášteře“, má být ve svém utrpení úzce spojen s Kristem skrze svátostný život. Co nejčastěji přistupovat ke svátostem, to je cesta k nalezení Božího pokoje. Rada zní, aby – nakolik je to možné – alespoň jednou týdně přijal Svaté přijímání. Tento člověk se obětuje jako živá hostie tím, že se pomodlí modlitbu obětování utrpení. **Tento úkon může být vykonán soukromě, ale doporučuje se oficiální slavení.** Pak tuto modlitbu (která je každodenní modlitbou členů kláštera) obětující se člověk odrecituje při mši svaté, kterou u něj slouží kněz. Je důležité, aby na této slavnosti byl přítomen i „pomocník“, který s ním bude udržovat jménem farnosti kontakt. Po závěrečném požehnání je možné udělat památeční fotografii a dát ji do farního rejstříku, do něhož jsou zapsáni lidé obětující se Kristu v „neviditelném klášteře“.

Foto: sxc.hu, nwk

**Právě takto
prostě se buduje
společenství,
civilizace
lásky.**

Prospěšný, prospěšnější, nejprospěšnější...

Dokud byla zdravá, ráda se vším pomohla. Mnoho let se věnovala službě v jedné farnosti.

Pak dostala, myslím, mrtvičku, pak znovu... Zdánlivě už nic nemohla. Stárala se o ni pečovatelka, která za ní pravidelně docházela. Také já a další kněží naší farnosti jsme ji často navštěvovali. Nosili jsme jí Svaté přijímání a časopisy na čtení – také *Milujte se!*. Všiml jsem si, že časopisy půjčuje i slečny ošetřovatelce.

Občas jsem se při návštěvách potkával i s ošetřovatelkou. Když se schylovalo

ke svatému přijímání, chtěla nás nechat v klidu o samotě. Dali jsme jí najevo, že může zůstat a připojit se alespoň v duchu k modlitbě. Pravidelně zůstávala...

Jednou jsem jí řekl: „Nemám vzít Svaté přijímání i pro vás? Stačí krátká svatá zpověď... – vždyť to vše ještě určitě znáte z dětství...“

„To snad ani ne,“ odpověděla.

Tím jsem skončil. Ale konec to naštěstí ještě nebyl. Slečny ošetřovatelky se s velkou citlivostí ujala ta nemocná, která už zdánlivě nic nemohla... Tak jako rodiče pomá-

hají svým dětem, aby se dobře připravily na svou první svatou zpověď, povzbudila svou ošetřovatelku, aby se dobře připravila na svou první svatou zpověď po letech. Jistě se za ni při tom také modlila a obětovala na tento úmysl i utrpení spojené se svou nemocí. Modlitba nemocných má velkou sílu, zvlášť když ji podpoří svými oběťmi...

Když jsem přišel příště, byly připraveny přijmout svátosti obě dvě. Ošetřovatelka začala žít svůj život nově – s Církví.

Když člověk pro šíření Božího království pracuje, může být prospěšný. Když se za ně modlí, je ještě prospěšnější. Když vše podpoří svou obětí, pak je nejprospěšnější. Teprve z perspektivy věčnosti poznáme, za co všechno vdčíme modlitbám a obětem nemocných.

P. Marek Dunda ■

*Teprve z perspektivy věčnosti poznáme,
za co všechno vdčíme modlitbám
a obětem nemocných.*

Foto: Unsplash, Thérèse Westby (CC0)

A pravda vás osvobodí
související body učení učitelského
úřadu Církve k dalšímu studiu

Co říká katechismus?

Jaké jsou následky prvotního hříchu?

Následkem prvotního hříchu není lidská přirozenost úplně zkažená, ale je zraněná ve svých přirozených silách, podléhá nevědomosti, utrpení, vládě smrti a je nakloněna ke hříchu. Tento sklon se nazývá žádostivostí.

Co ukazuje Kristův soucit s nemocnými?

Kristův soucit s nemocnými a jeho četná uzdravení jsou jasným znamením, že s ním přišlo Boží království, a proto i vítězství nad hříchem, utrpením a smrtí.

Svým utrpením a smrtí dává Kristus utrpení nový smysl: ve spojení s Kristovým utrpením se může stát prostředkem očistění a spásy pro nás samé i pro druhé.

Srov. Kompendium Katechismu katolické církve. Kostelní Vydří; Karmelitánské nakladatelství, 2006.

Jak se schylovalo k mému pohřbu

Žil jsem spíš big beatem než vírou...

Narodil jsem se roku 1952 v Kořenci u Boskovic. Byl jsem pokřtěn i biřmován. Po základní škole jsem vystudoval gymnázium v Boskovicích. Hrál jsem v big-beatové kapele, v orchestru „SPEKTRUM“ Boskovice, asi šest let. Vystřídal jsem též několik zaměstnání a také vyzkoušel práci v olešnické masně. Ta byla poslední svět-skou štací po posledním pokusu dostat se na vysokou školu.

Nemoc

Ve 26 letech jsem onemocněl rakovinou, která se během roku 1980 rozšířila po celém těle. Byl jsem na dvou operacích a podstoupil jsem spoustu chemoterapií. Nepomohlo to a můj konec byl zpečetěn. Měl jsem též oboustrannou rakovinu plic, kašlal jsem krev. Lékaři řekli mojí mamince, aby připravovala pohřeb. Dávali mi maximálně týden života. V té době jsem byl už „obrácený“ po předchozím velmi vlažném duchovním životě. V tomto „posledním týdnu života“ jsem se rozhodl jet do Budapešti na charismatické setkání 1.–3. listopadu 1980. Bylo to právě o víkendu. Šlo o tajné mezinárodní setkání charismatických a viděl jsem tam skutečné zázraky uzdravení a obrácení...

*Moje drahá
maminka
nevěřila, že jsem
zdráv – ještě
po celý seminář až
do primice!*

Prorocství

Po vyzvání jsem přišel dopředu, aby se pomodlili i za mne. Nikoho jsem tam tehdy neznal, ani oni neznali mne. Dali mi tlumočníky, manžele z Komárna. Při modlitbách v jazycích jedna paní začala ke mně prorokovat z Ducha Svatého: „Dnes jsi smrtelně nemocný, ale Ježíš Tě uzdraví na těle i na duchu, a pak odevzdáš celý svůj život Pánu Bohu a staneš se služebníkem Božím. Tak se stane!“ Opakovala: „Musíš věřit – tak se stane!“

A tak se skutečně stalo: Byl jsem uzdraven!

Spor s „pozůstalými“

Doma mě čekalo nemilé překvapení: Očekával mě tu pan farář a s ním vzdálený strýc z Brna a jedna příbuzná – řádová představená. Oba přijeli na pohřeb, samozřejmě na můj! Já jsem jim řekl: „Jsem

uzdraven a žádný pohřeb nebude. Můžete odjet domů. S Pánem Bohem!“

Oni se však nedali tak rychle odbýt a mermomocí trvali na svém, společně s mojí maminkou a sestrou. Nastala velká hádka: Oni chtěli za každou cenu, abych se připravil na smrt a přijal všechny svátosti nezbytné ke spáse. Já jsem to odmítl s tím, že jsem zdrav... Tak jsme se „řezali“ až téměř do rána. Ráno oba odjeli s nepořízenou. Moje drahá maminka nevěřila, že jsem zdrav – ještě po celý seminář až do primice!

Neschopen tělesně i duševně!

Do semináře mě vzali až za tři roky. Ani církevní představení nechtěli věřit v mé uzdravení. Byl jsem 12 let v plném invalidním důchodu, i po dobu studia a ještě jako kněz v pastoraci. Když jsem se hlásil na Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu, dostal jsem posudek od lékařů ze Žlutého kopce z Brna: „Neschopen jakékoliv tělesné i duševní činnosti“. Tečka. Když to v Litoměřicích uviděla přijímací komise, spráskli ruce: „Co s tebou budeme dělat? Důchodce, a ještě neschopen, se hlásí na studium vysoké školy teologie. To jsme tady ještě neměli.“

Řekl jsem jim, že zajedu do nemocnice na „Žluťák“ do Brna, aby mi zrušili důchod a uschopnili mě ke studiu na vysoké škole.

Nejzajímavější svědectví z časopisu *Milujte se!*

Nemáte starší výtisky časopisu? Nejzajímavějších 49 svědectví z prvních dvaceti čísel časopisu *Milujte se!* vyšlo v knize

Ze života pro život

(editoři sborníku: P. Marek Dunda a P. Pavel Zahradníček)

Knížku s 96 stranami, ze které je i svědectví na této straně, můžete pro sebe i pro šíření ve svém okolí objednat jen za příspěvek na tisk 20 Kč (+ obyčejné poštovné České pošty) pomocí kuponu na str. 24 nebo na www.amims.net a www.fatym.com. Na těchto webových stránkách je také možné knihu zdarma přečíst a stáhnout v kompletní verzi ve formátu PDF.

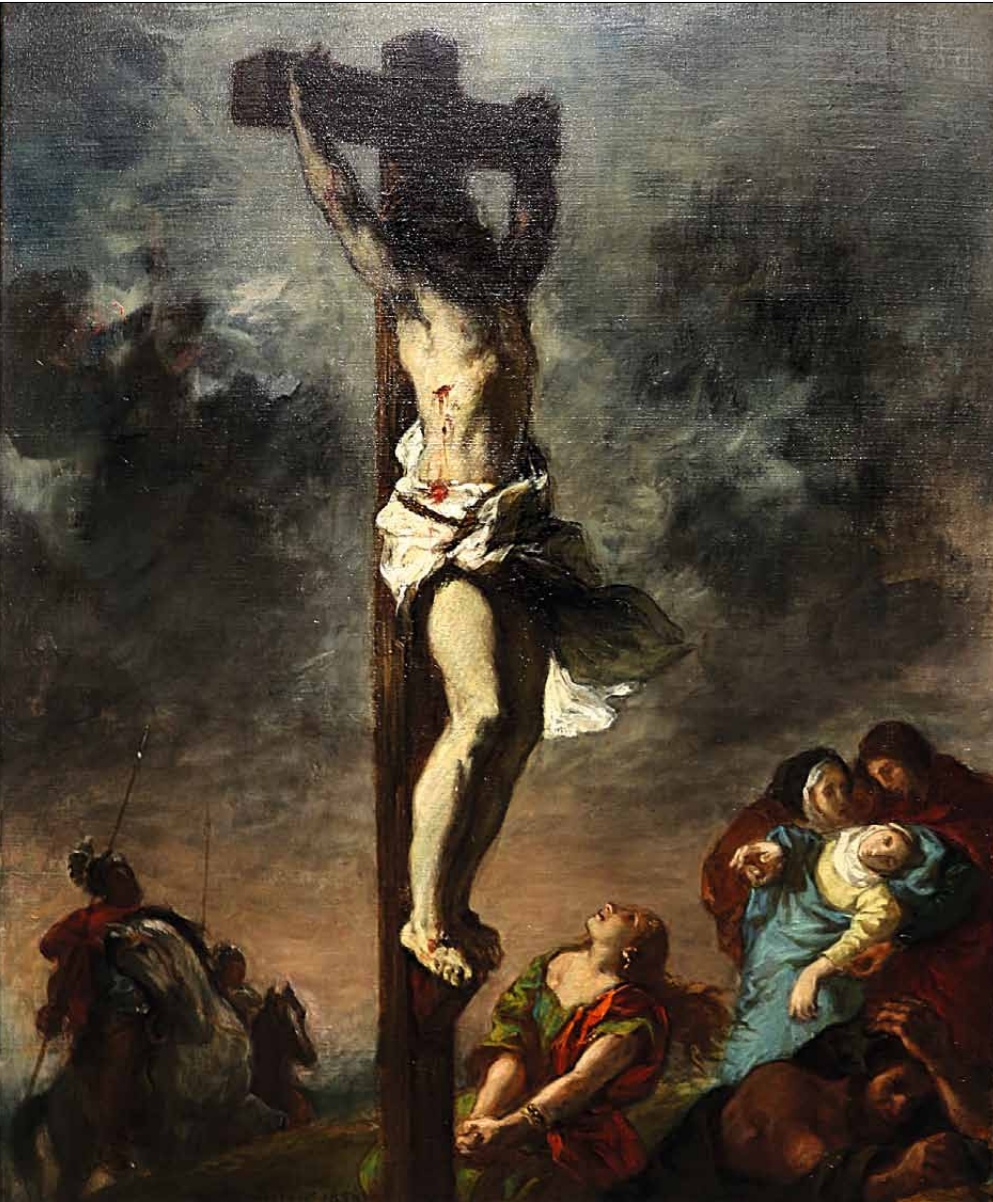
Eugène Delacroix: *Kristus na kříži* (malba, 1853)

Foto: Wikimedia Commons, Saiko (CC BY 3.0)

V nemocnici mě ale lékařské kapacity odmítly. Oni prý vědí lépe, co dělají, a nebudou měnit svá rozhodnutí kvůli nějaké přijímací komisi v Litoměřicích.

Tak se v naší zemi stalo, že „neschopný, umírající invalida“ vystudoval, stal se knězem a sloužil Bohu, a ještě při tom bral plný invalidní důchod!

A zatím, co jsem byl v Brně, mě však ona litoměřická přijímací komise, složená ze zástupců Církve a státních – komunistických orgánů, přijala na fakultu... Tak se v naší zemi stalo, že „neschopný, umírající invalida“ vystudoval Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu, stal se knězem a sloužil Bohu, a ještě při tom bral plný invalidní důchod!

U lidí je to nemožné, ale ne u Boha, vždyť u Boha je možné všechno. Amen.

Boží mlýny

Ještě jedna legrační věc se stala při volbách za totality: Bylo to v roce 1987. Samozřejmě jsem k volbám nešel. (Pozn. red.: To byl při tehdejších volbách, při kterých neexistoval výběr z více kandidátů, prakticky jediný způsob, jak s touto situací projevit nesouhlas.) Bylo to před svěcením. Po volbách přijeli soudruzi až z ministerstva kultury a školství: ministr Klusák a Jelínek. Vyhrožovali mi, že mě vyhodí a že nikdy nedo-

U lidí je to nemožné, ale ne u Boha, vždyť u Boha je možné všechno. Amen.

stanu souhlas. Smál jsem se jim do očí! To je ještě víc rozzuřilo a vykázali mě ven.

Do zápisu uvedli, že nejsem normální, nemohou se mnou nic dělat, ale že mohou dále studovat. Nikdy však nedostanu souhlas k výkonu kněžské služby! – O půl roku později byli oba soudruzi propuštěni pro neschopnost... Boží mlýny melou pomalu, ale jistě... Za rok pak padl i „věčný a všemohoucí“ režim!

Knězem již třiatřicet let

Kněžské svěcení jsem přijal 25. 6. 1988. Rok a půl jsem působil v Liberci. Po sametové revoluci jsem byl poslán na poutní místo do Křešic u Litoměřic a k němu patří další řada farností. Zde působím do dneška.

P. Jaroslav Stříž (podle M. Rosa, www.magnificat.sk, a podle knihy: P. Marek Dunda, P. Pavel Zahradníček (ed.): „Ze života pro život“, A.M.I.M.S., 2013 – on-line zdarma ke stažení na www.milujte.se, možno objednat i tištěné jen za příspěvek na tisk a poštovné – viz upoutávka na protější straně) ■

A pravda vás osvobodí
související body učení učitelského úřadu Církve k dalšímu studiu

Co říká katechismus?

Jak se církev chová k nemocným?

Církev dostala od Pána úkol uzdravovat nemocné a snaží se ho uskutečnit jak péčí, kterou poskytuje nemocným, tak přímluvnou modlitbou, kterou ji doprovází. Především však má zvláštní svátost ve prospěch nemocných, ustanovenou samotným Kristem a dosvědčenou svatým Jakubem: „Je někdo z vás nemocný? Ať si zavolá představené církevní obce a ti ať se nad ním modlí a mažou ho olejem ve jménu Páně.“ (Jak 5,14).

Srov. Compendium Katechismu katolické církve. Kostelní Vydří; Karmelitánské nakladatelství, 2006.

Naše putování do Slavkovic

V roce 2006 jsme byli s několika mladými vozíkáři na letním táboře v Jámách u Žďáru nad Sázavou. Ubytování jsme měli na faře blízko kostela. Jednoho dne večer jsme se dověděli, že teprve roční chlapec, jediné dítě našich známých, je již druhý den v nemocnici v ohrožení života. Nemoc začala nenápadně. Nevinnost je u malých dětí celkem běžnou záležitostí. Zvracení ale nepřestávalo a chlapec byl s dehydratací ve vážném stavu převezen do nemocnice v Novém Městě. Ani zde si však lékaři s pacientem nedokázali poradit a převezli ho do Brna. Chlapec se narodil se zdravotními problémy a brzy po narození mu musel být voperován ventrikuloperitoneální shunt, který měl zabránit hromadění mozkomíšní tekutiny v mozku. Ale lékaři tvrdili, že shunt je nyní průchodný a funguje správně. Příčina současných problémů byla tedy nejasná. Rozhodli jsme se, že změním táborový program a vykonáme pěší pouť do tehdy ještě nedostavěného kostelíku Božího milosrdenství a svatě Faustyny v nedalekých Slavkovicích. K modlitbám za chlapečka jsme pozvali i jeho rodiče.

Druhý den dopoledne jsme se skutečně všichni setkali před kostelíkem ve Slavkovicích. Aby se i vozíč-

káři dostali do hrubé stavby kostelíku, z několika fošen jsme postavili nájezdy. V místě budoucího oltáře jsme na neomítnutou stěnu zavěsili kříž ze dvou zkřížených latí svázaných provazem a místo jsme vyzdobili květy. Pak jsme se společně s rodiči modlili za nemocného. Snažili jsme se posílit důvěru rodičů v Boží pomoc, ale moc se nám to nedařilo. Ze Slavkovic je čekala cesta přímo do brněnské nemocnice.

Toho dne večer byla v Jámách mše svatá. K účasti nás nikdo nemusel pobízet. Poprosili jsme kněze, aby při mši pamatoval i na našeho malého pacienta. Po večeri jsme pak netrpělivě čekali na zprávy z nemocnice. Nebyly dobré – chlapečka operovali, po zákroku ale upadal do bezvědomí a lékaři konstatovali, že stav je kritický a je třeba se připravit na cokoliv. Sešli jsme se k večerní modlitbě a prosili jsme o pomoc. Ale jak se máme modlit? Máme prosit za rodiče, aby unesli případnou smrt dítěte, nebo za jeho uzdravení? Jak to chce Bůh? O přímluvu jsme se obrátili i k Panně Marii a sestře Marii Faustyně Kowalské. Uprostřed modlitby jsme poprosili, aby nás Bůh nějakým pro nás srozumitelným způsobem sám nasměroval. Jedna z přítomných pak vzala Nový zákon a otevřela ho. Na stránce našla úry-

vek ze třetí kapitoly Prvního listu svatého Pavla Soluňanům. Nadpis odstavce byl plný naděje: „*Díky Bohu za dobré zprávy*“. A čtenářka pokračovala: „*Teď se však Timotej vrátil od vás k nám a přinesl nám radostnou zprávu o vaší víře i o vaší lásce...*“ (1 Sol 3,6) Když dívka dočetla, v místnosti bylo naprosté ticho. Měli jsme zvláštní pocit. Jako by z nás někdo sňal velkou tíhu, napětí a smutek a naplnil nás novou nadějí. Přesto jsme ale nemohli uvěřit, že

Snímky z putování účastníků tábora do rozestavěného kostela Božího milosrdenství a sv. Faustyny ve Slavkovicích

Foto: Zs archiv autora

*... nemohli jsme uvěřit,
že úryvek z Písma má
vztah k naší situaci.*

Foto: Pexels, Florian Chefai (CC0)

úryvek z Písma má vztah k naší situaci. Ne, to přece není možné, je to až moc krásné! Na stole ležela ještě jedna kniha, *Dení-*

Pouť účastníků tábora do dostavěného kostela ve Slavkovicích

Foto: archiv autora

ček – *Boží milosrdenství v mé duši* sestry Faustyny. Otevřeli jsme i tuto knihu. Byl to text novény k Božímu milosrdenství pro šestý den. Slova jako by doplňovala text, který jsme četli v Písmu: „*Dnes mi přived’ duše tiché a pokorné a duše malých dětí a ponoř je do mého milosrdenství... Na ně vylévám milosti plnými proudy...*“ Místnost slabě ozařoval jen plamen svíce, moc vidět nebylo. Mohu tedy mluvit jen za sebe – slzy dojetí a radosti nešly zastavit...

Druhý den dopoledne přišla zpráva, že zdravotní stav chlapčeka se velmi zlepšil, že dokonce začal projevovat zájem o okolí, pak začal jíst. Cesta k úplnému uzdravení byla ovšem delší, později musela být provedena ještě jedna operace.

Následující rok přijeli na náš tábor rodiče i s chlapčkem, abychom ho zcela zdravého viděli na vlastní oči. A my jsme pak znovu putovali do Slavkovic poděkovat za jeho uzdravení. Jak nám později řekla jedna farnice z Jám, tenkrát při naší modlitbě na faře byly jen pár metrů od nás ostatky sv. Faustyny. Ve schránce v sakristii jámského kostela čekaly připraveny, až bude dokončen kostel ve Slavkovicích.

Zdeněk ■

Korunka k Božímu milosrdenství

(Ize se modlit na obyčejném
růženci)

Na začátku:
Otče náš...; Zdravas Maria...;
Věřím v Boha...

Na zrnkách Otčenáše:
Věčný Otče, obětuj Ti Tělo
a Krev, Duši i Božství Tvého
nejmilejšího Syna a našeho
Pána Ježíše Krista, na smír
za hříchy naše i celého světa.

Na zrnkách Zdravasů:
Pro Jeho bolestné utrpení
bud’ milosrdný k nám
i k celému světu.

Na závěr (tříkrát):
Svatý Bože, Svatý Silný,
Svatý Nesmrtelný,
smiluj se nad námi
a nad celým světem.

Imprimatur
Mons. Karel Otčenášek, biskup královéhradecký,
v Hradci Králové dne 7. července 1995

Známé jméno, neznámá osobnost: bratr Celestýn Opitz

Pandemie, která propukla v roce 2020, obrátila pozornost k mnoha nenápadným hrdinům – ke zdravotníkům. Nová kniha lékařky MUDr. Jitky Dominiky Krausové, OV, s názvem „Eskulapova hůl, lampa a kříž“ a podtitulem „Svatí a věřící lékaři a zdravotníci (17.–21. století)“ zachycuje téměř stovku příběhů. Zde je jeden z nich. Jméno Celestýn Opitz jste již možná zaslechli – Česká společnost anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny uděluje medaili, která je po něm nazvaná.

A.R.P. Coelestinus Opitz, Dr. Medicinæ & Magister Chirurgiæ, electus Viennæ die 16. mensis Maji 1839, confirmatus die 19. mensis Julii 1862, ac tandem in Capitulo intermedium tertio electus die 7. mensis Maji 1866. Mortuus die 7. mensis Decembris 1866.

Lékař chirurg Celestýn Opitz, milosrdný bratr (OH), patří k průkopníkům anesteziologie

Křestní jméno měl Josef František a narodil se 25. 2. 1810 v Hermsdorfu (dnes Heřmánkovice) u Broumova. Jako nadaný chlapec mohl Opitz vystudovat benediktinské gymnázium v Broumově. Mluvil česky i německy, ovládal latinu a francouzštinu a později se naučil i anglicky. Nestal se ale benediktinem, chtěl pomáhat nemocným. Ve 20 letech vstoupil do řádu milosrdných bratrů. Stal se ošetřovatelem. Toužil po tom získat lékařské vzdělání, ale to nebylo možné. Pod řeholním jménem Celestýn působil v řádových nemocnicích v Praze, ve Valticích

na jižní Moravě, ve Vídni i v Budapešti. Byl to zvědavý bratr, který stále studoval s cílem zlepšit péči o nemocné. Ve Valticích se zabýval třeba botanikou, léčivými bylinami a jejich užitím. Pak se vrátil do Prahy a směl vystudovat na pražské univerzitě chirurgii (ta byla tehdy ještě oddělena od medicíny) a získal v roce 1842 titul magistr chirurgie. Pracoval pak v Novém Městě nad Metují a opět se vrátil do Prahy do řádové nemocnice Na Františku. Trápily ho bolest a utrpení nemocných a hledal způsob, jak jim pomoci – především při chirurgických

Bratr Celestýn Opitz uskutečnil první operace v anestézii éterem ani ne čtyři měsíce po doktoru Mortonovi (zde na obraze Ernesta Boarda *První použití éteru v dentální chirurgii, 1846*)

Foto: Wellcome Collection (CC BY 4.0)

zákrocích. Bolest se tehdy prostě musela snést, nebo se například u amputací otupila alkoholem – opitím.

Připravený na nové

Říká se, že náhoda přeje připraveným, a bratr Celestýn byl připraven na přijetí nových věcí. Dostal informaci od řádového spolubratra Patricka, který byl přímým svědkem první éterové narkózy v americkém Bostonu, provedené 16. 10. 1846 doktorem W. T. G. Mortonem. Okamžitě reagoval. Zkoušel éter na zvířatech, pak na dobrovolnících i bratrech. V té době byl přednostou chirurgické kliniky prof. Píthha, který byl známý, a na kliniku přijíždělo mnoho cizinců. I když ho anestezie zaujala, váhal zkusit neověřený postup na klinice a riskovat při neúspěchu ztrátu pověsti. A tak prvenství měl Opitz a řádová nemocnice s doktorem Hofmeisterem. Napřed 6. 2. 1847 demonstroval na dobrovolnících a následující den byli úspěšně ošetřeni a operováni nemocní – zubní zákroky a také excize (vyříznutí – pozn. red.) žaludečního vředu.

Foto: WavebreakMediaMicro / stock.adobe.com

V Praze provedl jednu z prvních anestezií na evropském kontinentu.

Nelehké otázky

Samozřejmě i v nemocnici Na Františku se báli a měli pochyby. A navíc tady byla i „etická a náboženská“ otázka. Je vůbec správné a křesťanské tak ulevovat v bolestech? Vždyť bolesti může a má člověk pykat za své hříchy a může získávat zásluhy. Snaha maximálně odstranit bolest a utrpení byla nepochopená. Přeceňoval se jeden aspekt utrpení na úkor druhého a podceňovalo se, co bolest v člověku působí. Ještě se nevědělo, jak ničí organismus a může vést i k smrti a samo-

zřejmě znemožňuje uzdravující výkony. A navíc: do té doby se s ní stejně nedalo téměř nic dělat...

Zemřel vyčerpáním

Během několika následujících měsíců podal bratr Celestýn Opitz anestezii u 186 operací. A v anestezii se operovalo i na klinice prof. Pithy. A také se začalo v Brně, Olomouci a na dalších místech. V Evropě vítězila anestezie ve Francii, Anglii, Vídni... Díky úspěchu byl bratru Opitzovi udělen zlatý kříž za zásluhy a hlavně dostal dovolení studovat medicínu ve Vídni a v roce 1854 zde promoval. Dál pracoval v řádu a stal se také převo-

rem v Praze a pak i provinciálem řádu, který měl na starosti dvacet nemocnic. V roce 1866 zemřel ve Vídni na následky vyčerpání.

Česká společnost anesteziologie uděluje medaili Františka Celestýna Opitze a řád milosrdných bratří předává Cenu Celestýna Opitze těm, kdo mají nad rámec svých povinností otevřené oči pro pomoc bližnímu, což nemusí být ani zdravotník. V rodné vsi i v nemocnici Na Františku má bratr Celestýn pamětní desku a prof. Tošovský napsal jeho románový životopis nazvaný *Nebude to bolet*.

Jitka Dominika Krausová, OV
(upraveno podle připravované knihy „Eskulapova hůl, lampa a kříž: Svatí a věřící lékaři a zdravotníci (17.–21. století)“, A.M.I.M.S., 2021 – viz upoutávka na této straně) ■

Eskulapova hůl, lampa a kříž Svatí a věřící lékaři a zdravotníci (17.–21. století)

MUDr. Jitka Dominika Krausová, OV

Mons. Jan Graubner o této knize říká: „Téměř stovka medailonů ukazuje krásné příklady významných odborníků i velkých dobrodinců lidstva v nejrůznějších situacích. Pravdivý obraz jejich příběhů nezakrývá ani jejich bloudění či chyby, s nimiž bojovali. Tím nám snad mohou být bližší. Čerpali ze samotného Boha, nesli plody odpovídající síle pramene, z něhož čerpali.“

Kniha s 288 stranami vyjde, dá-li Bůh, letos o prázdninách. Tiskový apoštolát A.M.I.M.S. ji bude šířit jen za příspěvek na tisk (40 Kč) a poštovné (elektronická verze bude na webu www.milujte.se zdarma ke stažení – dokonce ještě s některými medailony navíc, které se již nevešly do tištěné knihy).

Foto: Unsplash, Mauro Lima (CC)

Kain a Ábel

Bible obsahuje mnoho příběhů. Mohou být námětem k zamyšlení – zvláště nad souvislostmi s naším vlastním životem.

Nesmazatelně se mi vrylo do paměti učivo, které jsme probírali v náboženství ve 2. třídě hned ve druhé hodině. Pan farář Alois Zouhar nám tehdy vyprávěl o synech Adama a Evy: Kainovi a Ábelovi. Kain obdělával pole a pěstoval na něm obilí. Ábel choval ovce. Přišel čas, kdy oba chtěli přinést Pánu Bohu oběť, dát Pánu Bohu

něco ze svého. Každý z nich si nachystal ohniště a zapálil oheň. Na oheň pak přinesl každý svou oběť. Kain na svém ohništi spálil pro Pána Boha obilí. Vybral však ze své úrody to, co se mu nehodilo, do kytice přimíchal plesnivě a pokroucené klasy. Vše jsme si i nakreslili. Kain stojí u svého ohně, na kterém hoří kytice obilí. Kainův postoj je pyšný. Na obrázku jsme to vyjádřili tím, že stál a ani hlavu před Pánem Bohem nesklonil, z ohniště stoupal dým, ale tak nevhodně, že se stácel přímo do očí Kainovi. Vedle jsme si nakreslili u druhého ohniště klečícího Ábela, který takto vyjadřoval před Bohem postoj malosti a pokory.

Na ohni se spalovala nejlepší ovce z jeho stáda. Vybral pro Pána Boha k oběti to nejlepší. I z této oběti stoupal dým, ale rovněž vzhůru k trojúhelníku s okem, kterým jsme si znázornili Pána Boha. Pán Bůh pohlížel na Kaina i na Ábela i na jejich oběti. Od Božího oka šly paprsky znázorňující Boží požehnání k Ábelovi. Bůh měl zalíbení v jeho oběti a odpovídal na to svým požehnáním. Naopak vůči Kainovi směřoval od Pána Boha blesk. Bůh nenašel zalíbení v jeho oběti. A Kain ho svým počínáním jen rozzlobil.

Když čtu po letech v Bibli vyprávění o oběti Kaina a Ábela, vím, že bib-

„... obětujeme ti chléb života a kalich spásy a vzdáváme díky za to, že smíme stát před tebou a můžeme ti sloužit. A v pokoře tě prosíme...“

z textu druhé eucharistické modlitby (kněz ji jménem všech říká při slavení mše svaté)

lický zápis všechny tyto detaily neuvádí. A přece nějak tak, jak to otec Alois tehdy vyprávěl, to mohlo být. Díky jeho vyprávění jsme tehdy už jako malé děti pochopily, kdy v nás Bůh nalezne zalíbení, kdy nám bude žehnat. Když mu totiž budeme přinášet to nejlepší. S pokorným srdcem. Sami se máme stávat obětí „živou, svatou a Bohu milou“ (srov. Řím 12,1).

Kolik lidí dnes nařiká, že jim Pán Bůh nežehná, i když pro něj dělají kdeco. Lidé chodí do kostela, přispívají do sbírky, pomáhají panu faráři, pořádají to či ono ve farnosti... A přece zažívají, jako kdyby

jim chybělo Boží požehnání. Možná by stálo za to zkontrolovat, jak je to, co obětujeme Pánu Bohu, přinášeno. Zda se jedná o to nejlepší z toho, co máme, nebo jde o něco, co nemá valnou hodnotu – nějaký plesnivý přebytek, u kterého nepocítíme, že jsme ho dali, nebo pokažený úmyslem, že nám jde o vlastní záměry a ne o oslavu Boží. A také je vhodné zkontrolovat, zda svůj dar přinášíme s pokorou, jako „obět živou, svatou a Bohu milou“ (srov. Řím 12,1).

P. Marek Dunda ■

Kolik lidí dnes nařiká, že jim Pán Bůh nežehná, i když pro něj dělají kdeco.

Možná by stálo za to zkontrolovat, jak je to, co obětujeme Pánu Bohu, přinášeno. Zda se jedná o to nejlepší z toho, co máme...

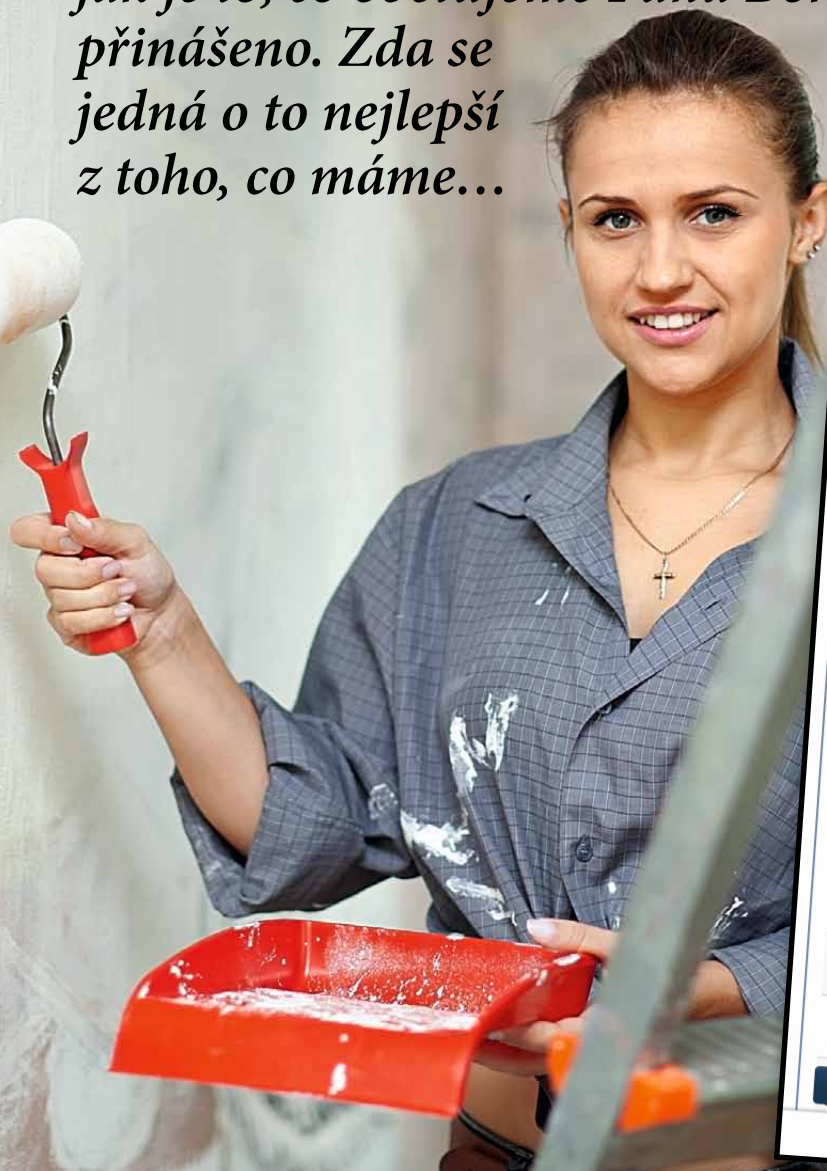
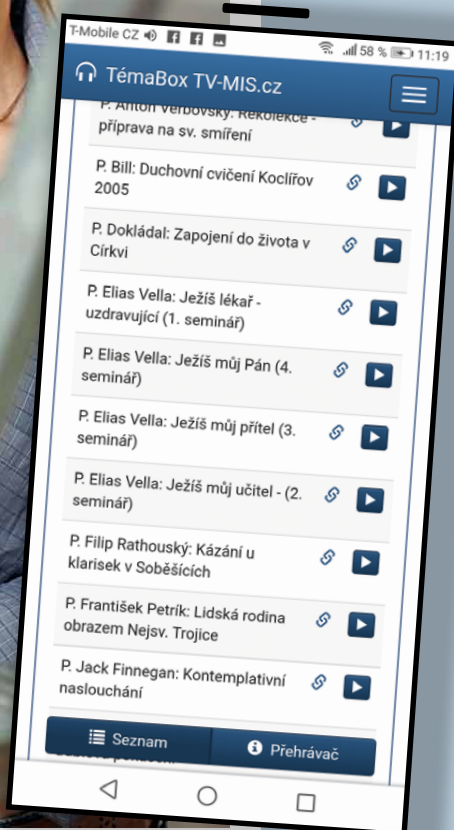

Foto: Freepik, beartfotos

Cyklus duchovních seminářů P. Eliase Velly on-line

www.tv-mis.cz/vypis.php?klic=170

Přehrajte si nebo stáhněte kompletní audionahrávky čtyř na sebe navazujících seminářů známého exercitátora a exorcisty P. Eliase Velly, OFM Conv., konaných v letech 2005 až 2012 v Třebíči:

- 1. Ježíš lékař – uzdravující** (to je první důvod, proč člověk většinou přichází k Ježíši: „Ježíši, pomoz, uzdrav...!“)
- 2. Ježíš učitel** (následování Ježíše – jak se Ježíš může stát mým učitelem a já jedním z jeho učedníků)
- 3. Ježíš můj přítel** (jak žít v důvěrném přátelství s Ježíšem)
- 4. Ježíš můj Pán** (jak učinit Ježíše svým Pánem a Pánem celého svého života a co to pro člověka znamená; poslední díl cyklu, kterým celá série duchovních seminářů P. Eliase Velly vrcholí)

Nahrávky pro TV-MIS.cz poskytl Sdružení Ageus Třebíč. Semináře jsou anglicky s tlumočením do češtiny. P. Elias Vella mluví velmi srozumitelnou angličtinou, takže kromě duchovního užitku je možné poslech spojit i s procvičováním angličtiny!

Všechny čtyři semináře jsou dostupné také v TémaBoxu – přehrávači duchovních přednášek, seminářů, kázání a audioknih – na adrese <http://temabox.tv-mis.cz>.

<http://temabox.tv-mis.cz>

Manžel „sbalený“, nebo „vymodlený“?

Čekala jsem lásku na první pohled a kladla si mnoho podmínek, které se týkaly vzhledu, vyznání, dovedností.

V patnácti jsem prohlašovala, že nikdy nechci manžela a děti. Starší sestřenice se smály a říkaly: „Jen počkej za pár let.“ Měly pravdu. Sice jsem se za budoucího manžela od té doby už modlila, ale oproti ostatním jsem začala toužit po vztahu možná trochu později. Asi v 21 letech.

Čekala jsem lásku na první pohled a kladla si mnoho podmínek, které se týkaly vzhledu, vyznání, dovedností. V naší farnosti prakticky nebyli chlapci mého věku, takže jsem si začala všimát kluků na všelijakých křesťanských akcích a později i křesťanských seznamkách. Musím říct, že jsem pro nalezení životního partnera udělala opravdu hodně a rozhodně nečekala s rukama v klíně. Několikrát jsem se nešťastně zamilovala a několikrát se někdo nešťastně zamiloval do mě, ale nikdy nebyla náklonnost oboustranná.

Také jsem měla obavy, co kluci řeknou na můj požadavek předmanželské čistoty. Měla jsem však velké štěstí a nikdy jsem se nesetkala (dokonce ani mezi nevěřícími) s výsměchem nebo s tím, že by to byl pro chlapce důvod k rozchodu.

Blížila se pomalu třicítka a já po několika ukončených vztazích začínala mít strach, že pro mě má Pán připravenou samotu. Nevím, jak bych ji dokázala přijmout a správně využít, i když věřím, že to lze. Hodně jsem uvažovala nad tím, co je ve mně, co bych měla změnit, abych mohla být správně připravena na setkání s „tím pravým“.

Musím říct, že jsem pro nalezení životního partnera udělala opravdu hodně a rozhodně nečekala s rukama v klíně.

Foto: freepik, wayhometrudio (CCO)

Foto: archiv autorky

Dřív jsem si rady typu, že bych na sobě měla pracovat, moc nepřipouštěla. Prostě, až se ten pravý objeví, bude mě mít rád takovou, jaká zrovna budu, že ano. Ale zpětně vidím, že ty rady byly moudré. Byla jsem nedospělá, nejistá, řešila jsem malichernosti, starala se hodně jen o sebe. Někteří lidé prostě potřebují prožít těžké věci, bolestivé rozchody a nabrat životní zkušenosti, aby dospěli. A já jsem to fakt potřebovala.

A pak zčistajasna vpadl do mého života výjimečný člověk. Opravdu bych to nenaplánovala ani neuhodla. Co jsem si vysnila, bylo nakonec úplně jinak. Nikdy bych nevěřila, že láska může vzniknout i takto – postupně, pomalounku, nenápadně. Stačilo jen nezavrhout to hned, dát té možnosti šanci. Nebyl to muž, kterého bych si našla nebo „sbalila“, byl vymodlený. Konečně jsem mohla být sama sebou a v klidu. Namísto euforie střídané strachem (což jsem dřív považovala za zamilovanost) přišla stálá tichá radost, že takový člověk je a chce být po mém boku.

Trvalo ještě čtyři předlouhé roky, než jsme se vzali. Trénovala jsem si trpěli-

Co jsem si vysnila, bylo nakonec úplně jinak.

vost a pochopení, protože ačkoli já bych se vdávala už za rok, on potřeboval jistotu zázemí a vlastního bydlení, na čemž velmi tvrdě pracoval.

Nakonec ale mohu s radostí dosvědčit, že Pán Bůh vyslyší. Dokonale nás zná a ví, co je pro nás dobré. Často to ví mnohem lépe než my. A snažíme-li se poctivě odhalovat Jeho vůli, nezklame nás.

Helena (titulek redakce) ■

Nebyl to muž, kterého bych si našla nebo „sbalila“, byl vymodlený.

Struktura modlitby růžence

Úvod:

- Znamení kříže • Věřím v Boha
  - Otče náš • 3x Zdrávas Maria
- (po jménu Ježíš postupně prosíme o tři Božské ctnosti: 1. v kterého věříme, 2. v kterého doufáme, 3. kterého nade všechno milujeme) • Sláva Otci

Pět desátků:

- Otče náš • 10x Zdrávas Maria
- (po jménu Ježíš se přidávají růžencová tajemství) • Sláva Otci

I. Tajemství radostná (pondělí, sobota):

1. kterého jsi z Ducha Svatého počala
2. s kterým jsi Alžbětu navštívila
3. kterého jsi v Betlémě porodila
4. kterého jsi v chrámě obětovala
5. kterého jsi v chrámě našla

II. Tajemství světla (čtvrtek):

1. který byl pokřtěn v Jordánu
2. který zjevil v Káně svou božskou moc
3. který hlásal Boží království a vyzýval k pokání
4. který na hoře Proměnění zjevil svou slávu
5. který ustanovil Eucharistii

III. Tajemství bolestná (úterý, pátek):

1. který se pro nás krví potil
2. který byl pro nás bičován
3. který byl pro nás trním korunován
4. který pro nás nesl těžký kříž
5. který byl pro nás ukřižován

IV. Tajemství slavná (středa, neděle):

1. který z mrtvých vstal
2. který na nebe vstoupil
3. který Ducha Svatého seslal
4. který tě, Panno, do nebe vzal
5. který tě v nebi korunoval

Po každém desátku:

Pane Ježíši, odpusť nám naše hříchy, uchráň nás pekelného ohně a přiveď do nebe všechny duše, zvláště ty, které tvého milosrdenství nejvíce potřebují.

Závěr:

• Zdrávas Královno • Oroduj za nás, Královno posvátného růžence, aby nám Kristus dal účast na svých zaslíbeních. • Modleme se: Bože, tvůj jednorozentý Syn nám svým životem, smrtí a zmrtvýchvstáním získal věčnou spásu. Dej nám, prosíme, když v posvátném růženci blahoslavené Panny Marie o těchto tajemstvích rozjímáme, ať také podle nich žijeme a dosáhneme toho, co slibují. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Je vhodné ještě připojit modlitbu na úmysl Svatého otce.

Společenství čistých srdcí

Kontakty na Společenství čistých srdcí
www.spolcs.cz

P. Vilém M. Štěpán, O.Praem.
Římskokatolická farnost, 439 63 Liběšice u Žatce 1
farnost.libesice@seznam.cz, tel.: 608 831 584
P. Marek Dunda, Náměstí 20, 671 03 Vranov nad Dyjí
marek@fatym.com, tel.: 731 402 742

Jak vidíš svět?

Říká se, že oči jsou svítilnou duše (srov. Lk 11,34). Očima vidíme svět kolem sebe. Vidíme věci krásné, ale i ošklivé. Co ale nakonec vidíme, co doopravdy vnímáme, jak dokážeme přecíst věci kolem sebe, to už také závisí na nastavení našeho nitra. Jsou lidé, kteří všechno vidí pozitivně. Jsou lidé, kteří na všem vidí jen to špatné. Svět je stále stejný. Mohu se učit vidět to dobré. Společenství čistých srdcí takovou

cestu mladým lidem nabízí. Učit se vidět svět a krásné věci v něm čistým pohledem. Usilovat vědomě o to, abych chtěl vidět to hezké. A tím hezkým sytil svoje srdce. Zlo, které je ve světě a v mnoha lidských vztazích, porazit nedokážu, ale mohu žít dobro, krásné a čisté vztahy a být druhým příkladem, světlem, povzbuzením.

P. Vilém M. Štěpán, O.Praem. ■

O co se snažíme ve Společenství čistých srdcí:

- jít za ideálem čistého srdce (ideál čistého srdce je zde pojímán velmi široce, nezahrnuje pouze sexualitu);
- chápat sexualitu jako Boží dar člověku, ne jako konzumní záležitost, a snažit se žít v souladu s 6. a 9. přikázáním Desatera;
- znát učení Církve o těchto otázkách, pochopit jeho význam a přijmout jej;
- rozvíjet ve všech směrech ctnost čistoty a vydávat radostné svědectví o její hodnotě;
- nezapomínat žít podle ostatních přikázání Desatera a rozvíjet ostatní prvky autentického křesťanského života (modlitba, četba Písma svatého, život ze svátostí...).

Foto: Pexels, Pixabay (CCO)

Pane Ježíši, děkuji ti, že mne miluješ láskou bez hranic, která chrání od zlého, pozdvihuje z největších pádů a léčí nejbolestivější rány.

Odevzdávám Ti svou paměť, rozum, vůli, duši i tělo spolu se svou sexualitou.

Slibuji, že se nebudu oddávat sexu, dokud neuzavřu svátost manželství.

Dávám si předsevzetí, že nebudu číst, ani kupovat, ani se dívat na časopisy, programy a filmy s pornografickým obsahem.

Slibuji, že se s Tebou budu každý den setkávat v modlitbě i při četbě Písma svatého, v častém přistupování ke svatému přijímání a při adoraci Nejsvětější svátosti.

Chci pravidelně přistupovat ke svátosti smíření, nepodléhat znechucení a ihned se pozvednout z každého hříchu.

Pane Ježíši, uč mne systematické práci na sobě, umění kontrolovat své sexuální tužby a city.

Prosím Tě o odvahu, abych nikdy nebral(a) drogy a vyhýbal(a) se všemu, co zotročuje, především alkoholu a cigaretám.

Uč mne žít tak, aby v mém životě byla nejdůležitější láska.

Panno Maria, Matko moje, ved' mne cestami víry k samému zdroji lásky – Ježíši, abych důvěřoval(a) jen Jemu. Amen

Jak šíříme 40 tun časopisů

Milujte se! ?

Stručná odpověď
na otázku v nadpisu zní:
S vaší pomocí!

Foto: 2x archiv MSI

V jakém nákladu „Milujte se!“ vychází

33. až 38. číslo	55 000 výtisků
39. číslo	62 000 výtisků
40. až 41. číslo	60 000 výtisků
42. číslo	65 000 výtisků
43. číslo	75 000 výtisků
44. až 47. číslo	62 000 výtisků
48. číslo	73 000 výtisků
49. až 50. číslo	62 000 výtisků
51. číslo	68 000 výtisků
52. až 53. číslo	62 000 výtisků
54. číslo	42 000 výtisků
55. číslo	62 000 výtisků
56. číslo	100 000 výtisků
57. číslo	47 000 výtisků

Časopis *Milujte se!* vychází čtyřikrát ročně většinou v nákladu 62 tisíc výtisků – někdy o něco víc, jindy méně (viz tabulka). Záleží nejen na prostředcích, které máme k dispozici, ale také na tom, kolik výtisků jsme schopni i s vaší pomocí rozšířit. Za rok je to zhruba čtvrt milionu výtisků, tj. víc jak 40 tun časopisů! Z toho necelou polovinu (aktuálně 25 366 výtisků) rozešle ihned po vytištění zásilková služba na celkem 13 837 adres pravidelných odběratelů. Zbytek – tj. větší část nákladu – pak šíříme s pomocí stovek dobrovolníků v následujících měsících a letech.

Rozvézt a rozšířit časopis *Milujte se!* nejen do kostelů a kaplí, ale i do nemocnic, škol, domovů mládeže i domovů důchodců... – ročně víc jak 20 tun výtisků – není jednoduché. Mám spočítáno, že do své fabie naložím 2100 kusů. Nyní

mohu vozit o něco víc, protože jsem v posledních dvou letech dvanact kilo zhubl. Má to dvě výhody: jednak se mi lépe dýchá, když jdu do schodů, a hlavně mohu díky tomu do fabie naložit o dva balíky víc bez toho, že bych ji přetěžoval...

Jsmo vděční vám všem, kteří nám s šířením časopisů pomáháte. Poslední, ale i dříve vydaná čísla (časopis je koncipován jako magazín, jehož obsah zůstává aktuální a nezastarává) je možné si pro další šíření vyzvednout na faře ve Vranově nad Dyjí. A jak zve otec Marek Dunda v editoriale tohoto čísla (viz str. 2), můžete si současně vykonat soukromou pouť do vranovského kostela, kde je uchovávan reliquiář s ostatky sv. Jana Pavla II. Nebo se pro časopisy můžete stavět na faře

v Dubňanech (8 km od Hodonína), kde jsem farářem já. A zároveň vykonat pouť do dubňanského kostela, který je zasvěcen svatému Josefovi.

Za vás všechny, kteří časopis podporujete materiálně i duchovně, a také za vás, kteří se podílíte na jeho šíření, a za vaše rodiny sloužím každý měsíc mši svatou. Pán Bůh zaplať za vaši pomoc s vydáváním i šířením časopisu.

P. Pavel Zahradníček ■

Pán Bůh zaplať!

Když jsi to
pročetl, promyslel a promodlíl,
běž, žij a šíř to dál!

Místo atentátu na sv. Jana Pavla II. je dnes vyznačeno na dlažbě náměstí svatého Petra ve Vatikánu kamenem s papežským znakem a datem události: 13. 5. 1981. Více v článku **Jedna ruka držela pistoli, jiná vedla kulku** na str. 4 nn)

Foto: 2x Wikimedia Commons, ProhibitOnions; Freepik / koláž: MS!

ABC civilizace lásky

1. Měj v úctě každého člověka, protože v něm žije Kristus. Buď vnímavý ke každému – je to tvůj bratr a sestra.
2. O každém smýšlej dobře – o nikom nesmyšlej zle. I v nejhorším člověku se pokus najít něco dobrého.
3. O druhých mluv vždy dobře – o bližních nikdy nehovoř zle. Naprav křivdu způsobenou slovem. Nebuď příčinou konfliktů mezi lidmi.
4. S každým hovoř jazykem lásky. Nezvyšuj hlas. Neproklínej. Nezpůsobuj problémy. Nezapříčiňuj pláč. Uklidňuj a projevuj dobrotu.
5. Odpouštěj všem a vše. Nepřechovávej v srdci hněv. Vždy podej ruku ke smíření první.
6. Čiň vždy dobře bližnímu. Každému čiň dobro tak, jak chceš, aby ho druzí činili tobě. Nepřemýšlej o tom, co má někdo udělat pro tebe, ale o tom, co máš ty udělat pro někoho.
7. Aktivně pomáhej v utrpení. Ochotně přispěj útěchou, radou, pomocí, srdcem.
8. Pracuj poctivě, protože plody tvé práce používají druzí, jako i ty používáš plody jejich práce.
9. Zapoj se do života společnosti. Otevři se chudým a nemocným. Poděl se o hmotná i duchovní dobra. Snaž se vidět potřebné kolem sebe.
10. Modli se za všechny, dokonce i za nepřátele.

kardinál Stefan Wyszyński

Milujte se!

Římskokatolický farní úřad, Náměstí 20
671 03 Vranov nad Dyjí
e-mail: redakce@milujte.se